Aleksandr Beleaev

Steaua KEȚ

Aleksandr Romanovici Beleaev
(în rus. **Александр Романович Беляев**)
(n. 4 martie 1884,Smolensk - d. 6 ian. 1942, Puşkin)
Scriitor rus, maestru al genului SF.
Deşi a început cariera literară abia la vîrsta de 39 de ani, a devenit repede cunoscut atît în URSS cît şi în alte ţări, mai ales datorită romanelor sale ştiinţifico-fantastice:

- Capul profesorului Dowell (1925),
- Ultimul om din Atlantida(1926)
- Insula corăbiilor naufragiate (1927),
- Omul amfibie (1928),
- Stăpînul lumii (1929),
- Traficantul de aer (1929),
- **Steaua KEŢ(1936),**
- Ariel (1941).

În total a scris 13 romane

Aleksandr Romanovici Beleaev

STEAUA KEŢ

Traducere: M. Cardaş şi V. Probeanu

Versiune electronica după textul din
Seria Opere alese, volumul II
Editura Tineretului, 1963

Aleksandr Romanovici Beleaev
Звезда КЭЦ
1936

În memoria lui Konstantin Eduardovici Ţiolkovski

ЗВЕЗДА КЭЦ

I. ***ÎNTÎLNIREA CU BĂRBOSUL***

Niciodată nu mi-aş fi închipuit că un fapt divers ar putea să-mi hotărască destinul.

Eram burlac şi locuiam la Casa oamenilor de ştiinţă din Leningrad. Într-o seară şedeam tolănit la fereastra deschisă privind vrăjit arborii din scuar ce abia se înveşmîntaseră într-un voal vaporos de un verde gingaş. Asfinţitul scălda în aur etajele de sus ale clădirilor, aşternînd peste cele de jos umbre viorii. În depărtare sclipea luciul Nevei şi fulgera spre înălţimi săgeata Amiralităţii. Priveliştea aceasta mirifică se cerea însoţită de o muzică bună. Dar aparatul meu de radio se nimerise tocmai atunci să se defecteze. Din apartamentul de alături se auzea învăluitor o melodie suavă. Ferice de vecini! Pînă la urmă mi-am spus că, în definitiv, Antonina Ivanovna mi-e vecină şi că, prin urmare, n-aş fi nelalocul meu dac-aş ruga-o să mă ajute să repar radioul. Pentru ea treaba asta ar însemna o nimica toată. Ne cunoşteam numai din vedere, ştiam însă că e asistentă la institutul fizico-tehnic. De cîte ori ne întîlneam pe scară, îmi răspundea cu

amabilitate la salut. Mi se părea suficient ca să mă simt îndreptăţit să apelez la ea.

Peste cîteva clipe sunam la uşa învecinată.

Întîmplarea a vrut să-mi deschidă chiar Antonina Ivanovna, care mi-a zîmbit cu toată tinereţea atrăgătoare a celor douăzeci şi cinci de ani. În ochii ei mari, cenuşii, cu o privire fermă şi voioasă, am desluşit însă o ironie amuzată. Năsucul cîrn dădea chipului o expresie de îndrăzneală ştrengărească. Arăta, ce-i drept, cam încrezută. Rochia închisă de stofă, ajustată pe corp, de o croială simplă, îi venea impecabil.

Fîstîcindu-mă pe negîndite, am izbutit totuşi, de bine de rău, înghiţind cuvintele, să-i explic scopul vizitei.

— Azi e o adevărată ruşine să nu cunoşti tehnica radiofonică, mă dojeni ea în glumă.

— Sînt biolog, bîiguii eu, dezvinovăţindu-mă.

— Ce mai scuză! La noi orice şcolar ştie să repare un aparat de radio.

Reproşul fu simţitor atenuat de un nou zîmbet care dezvălui albeaţa strălucitoare a danturii. Gheaţa era spartă.

— Poftim în sufragerie. Cum termin ceaiul, mă duc să vă doftoricesc aparatul.

N-a fost nevoie să repete invitaţia.

În sufrageria spaţioasă, afară de Antonina Ivanovna nu se afla decît mama ei, o bătrînică rumenă, plină la trup, căruntă de tot. Mi-a răspuns la „bună seara” cu o politeţe rece, oferindu-mi o ceaşcă de ceai.

Am refuzat. Îndată ce Antonina Ivanovna şi-a terminat ceaiul, ne-am dus în apartamentul meu.

Mi-a demontat aparatul în doi timpi şi trei mişcări. Urmăream cu admiraţie mîinile ei îndemînatice cu degete lungi, subţiri, repezi. Am schimbat doar cîteva cuvinte. După ce mi-a pus aparatul la punct, a plecat.

Au trecut cîteva zile. Tot timpul eram cu gîndul la ea. Aş fi bătut la uşa ei ca s-o văd, dar nu găseam un pretext. În sfîrşit – mi-e şi ruşine, dar ce să-i faci, uite, mărturisesc – mi-am stricat dinadins aparatul şi am fugit glonţ la ea după ajutor.

A dibuit îndată defectul şi, aruncîndu-mi o privire batjocoritoare, mi-a spus fără înconjur:

— E ultima oară cînd îl mai repar...

M-am înroşit ca un rac.

A doua zi însă nu m-a răbdat inima şi m-am dus din nou la ea să-i comunic că radioul merge perfect. S-o văd pe Tonia, cum o numeam în gînd, deveni curînd pentru mine, ca să spun aşa, o necesitate vitală.

Era destul de amabilă cu mine, cu toate că mă califica drept „savant de birou”, rupt de viaţă şi închistat în specialitatea lui. Îmi găsea şi alte cusururi: pe lîngă faptul că mă făceam vinovat de „crima” ignoranţei în ale radiotehnicii, mai eram şi un fel de „lasă-mă să te las” şi, colac peste pupăză, aveam tabieturi de moşneag: nu mă scoteai din laborator nici cu arcanul. La fiecare întîlnire îmi punea pe tapet toate aceste păcate capitale, sfătuindu-mă să mă schimb.

Rănit în amorul meu propriu, juram să nu-i mai calc pragul, dar parcă eram în stare să mă ţin de cuvînt! Mai mult – fără să-mi dau seama începusem, de fapt, să-i urmez sfaturile: mă plimbam ore în şir, mă bătea gîndul să fac sport (îmi cumpărasem chiar nişte schiuri şi o bicicletă), ba mi-am luat şi un manual de radiotehnică.

Şi aşa, într-o zi, străbătînd străzile Leningradului cu aerul unuia care nu cunoaşte altă desfătare mai grozavă decît plimbarea, am remarcat pe bulevardul 25 Octombrie, colţ cu strada 3 Iulie, un tînăr cu o barbă neagră ca pana corbului.

După ce mă fixă cîteva clipe, tînărul se îndreptă spre mine cu un aer decis.

— Nu vă supăraţi, nu sînteţi dumneavoastră Artemiev?

— Eu sînt.

— Mi se pare că o cunoaşteţi pe Nina... Antonina Gherasimova. În orice caz, v-am văzut odată împreună. Aş vrea să-i transmiteţi din partea mea ceva despre Evgheni Palei.

În momentul acela lîngă bordură stopă o maşină şi omul de la volan strigă tînărului care mă acostase:

— Hai odată, că întîrziem!

Bărbosul sări în maşină apucînd să-mi mai strige doar atît:

— Spuneţi-i: Pamir, KEŢ...

Automobilul dispăru după colţ.

Muncit de întrebări, am pornit spre casă. Cine era tînărul? De unde îmi cunoştea numele? Unde m-a văzut cu Tonia sau cu Nina, cum îi spunea el? Am rulat pe ecranul amintirii toate întîlnirile, toate cunoştinţele noastre comune... Ar fi fost cu

neputinţă să nu fi reţinut nasul acela acvilin desenat precis, barba aceea neagră, ascuţită. Hotărît, nu-l văzusem niciodată pînă atunci. Dar celălalt, misteriosul Palei, cine-o mai fi?

Am urcat la Tonia şi i-am descris din fir în păr bizara întîlnire. Ei bine, fata asta, pe care o ştiusem atît de calmă, a fost cuprinsă brusc de o nespusă emoţie. Iar cînd i-am pomenit de Palei, a scăpat un „ah” din adîncul inimii. M-a pus să repet de la început toată întîmplarea şi apoi mi-a făcut un scandal teribil din pricină că nu-mi dăduse prin minte să mă sui şi eu în maşină ca să aflu toate amănuntele.

— Uf, parcă ai fi un urs!

Îi răspunsei ofensat:

— Mă rog, nu am pretenţia, ba chiar sînt mîndru, că nu semăn cu eroii filmelor americane de aventuri. Să mă arunc din mers în maşina unui necunoscut? Mulţumesc, nu-i genul meu.

Fără să mă asculte, repeta ca în delir:

— Pamir... KEŢ... Pamir... KEŢ...

Se repezi la bibliotecă şi, despăturind o hartă a Pamirului, căută cu înfrigurare o localitate cu numele KEŢ.

Ia-o de unde nu-i!

— KEŢ... KEŢ... Oraş nu e. O fi poate vreun sat, un cătun sau, mai ştiu eu, cine ştie ce instituţie? Trebuie să aflu neapărat! izbucni ea. Chiar azi sau cel mai tîrziu mîine dimineaţă...

N-o mai recunoşteam. Ce izbucnire clocotitoare la fata asta de obicei atît de calmă, de metodică! Subita metamorfoză se datora unui singur cuvînt magic: Palei. Nu îndrăzneam s-o întreb cine-i acest Palei. Mă grăbii să mă retrag.

Mărturisesc că în noaptea aceea n-am închis ochii, eram tare amărît. A doua zi nici nu m-am dus s-o văd.

Dar iată că, seara tîrziu, a venit ea la mine, senină, prietenoasă. S-a aşezat pe un scaun şi mi-a spus:

— Am aflat: KEŢ e un oraş nou, în Pamir. Nici n-au apucat încă să-l treacă pe hartă. Chiar mîine plec acolo, iar dumneata ai să vii cu mine. Nu-l cunosc pe bărbos, aşa că o să mă ajuţi să dau de el. Vezi ce păţeşti, Leonid Vasilievici, pentru că n-ai încercat să afli numele omului care mi-a adus veşti despre Palei?

Vă închipuiţi ce ochi am holbat! Asta-i culmea – să-mi las baltă cercetările, laboratorul şi s-o întind pînă în Pamir ca să caut un oarecare Palei!

— Antonina Ivanovna – mă stăpîneam ca să adopt un ton pe cît posibil mai sec – presupun că ştiţi că nu o singură instituţie aşteaptă rezultatul experienţelor mele ştiinţifice. La ora actuală sînt pe punctul să închei seria de experienţe privind întîrzierea coacerii fructelor. Aceste experienţe s-au făcut şi în America, dar pînă acum, practic, nu s-a realizat vreun progres. Aţi auzit, probabil, că fabricile de conserve din sudul ţării, care prelucrează fructe locale – caise, mandarine, piersici, portocale, gutui – lucrează o lună sau cel mult o lună şi jumătate zi şi noapte, peste capacităţi, iar restul anului stau înţepenite. Şi aceasta deoarece fructele se coc aproape simultan şi nu pot fi prelucrate toate imediat. Anual se pierd aproape nouă zecimi din recolta de fructe... Să înmulţeşti numărul fabricilor care două luni pe an nu produc decît timpi morţi nu-i rentabil. De-aceea am primit misiunea să plec la vară în Armenia, ca să organizez nişte experienţe extrem de importante, cu privire la întîrzierea artificială a coacerii fructelor. E limpede? Fructele se vor culege încă verzi şi vor fi lăsate să se coacă eşalonat, lot cu lot, pe măsură ce se eliberează capacităţile întreprinderilor. În felul acesta fabricile vor lucra în tot cursul anului, iar...

Mi-am azvîrlit întîmplător privirea spre Tonia şi restul frazei mi-a rămas în gît. Ea nu mă întrerupsese – ştia să asculte atent – dar o umbră i se aşternea pe faţă. O cută i se săpase între sprincene, iar genele lungi îi acoperiseră privirea. Cînd ridică ochii, citii în ei un dispreţ adînc.

— Aşadar, nu eşti un şoarece de bibliotecă! Te afli în miezul vieţii, nu-i aşa? Bravo! Apoi, schimbînd brusc tonul: Crezi că eu plec în Pamir din sete de aventuri? Trebuie să-l găsesc pe Palei cu orice preţ. Călătoria noastră n-o să dureze mult aşa că o să ai tot timpul să ajungi în Armenia pînă la strîngerea recoltei...

Mii de trăznete! Cum s-o fac să înţeleagă că mă pune într-o postură caraghioasă? Să plec cu fata pe care o iubesc în căutarea unui misterios Palei, care – cine ştie – îmi este poate rival!? Dar parcă spunea că nu o mînă setea de aventuri. Atunci ce treabă o fi avînd cu el? S-o întreb – nu-mi îngăduia mîndria. Nu, m-am săturat! Dragostea nu mă lăsa să-mi văd de muncă. Zău aşa! Înainte se întîmpla – şi nu o dată – să mă prindă şi noaptea în laborator. Acum însă, cum se face ora patru, am şi zbughit-o pe uşă. Era cît pe ce să-mi repet refuzul cînd Tonia mi-o luă înainte:

— N-am ce face, trebuie să plec singură – şi se ridică. În felul ăsta lucrurile se complică, dar poale voi izbuti să-l găsesc pe bărbos şi fără ajutorul tău. Adio, Artemiev! Să ţi se coacă fructele după pofta inimii!

— Antonina Ivanovna! Tonia! Aşteaptă puţin.

Plecase.

Să fug după ea? S-o rog să se întoarcă? Să-i spun că sînt gata s-o urmez pînă-n pînzele albe? Nu se poate! Trebuie să mă ţin tare! Acum ori niciodată!

Şi m-am ţinut tare toată seara, toată noaptea (o noapte de insomnie), toată dimineaţa – o dimineaţă mohorîtă – a zilei următoare. La laborator – nici să nu văd în ochi prunele, obiectul experienţelor mele.

Fără îndoială că Tonia o să plece singură. Fata asta nu se teme de nici un fel de greutăţi. Dar ce se va întîmpla în Pamir cînd îl va găsi pe bărbos, iar prin el pe Palei? Dacă aş putea să fiu de faţă la întîlnirea lor, să-mi smulg ghimpele din inima! Hotărîrea mea de a nu pleca împreună cu Tonia însemna nici mai mult nici mai puţin decît despărţirea definitivă. Nu degeaba îmi spusese „adio”. Dar nu, voi fi tare. Acum ori niciodată!

Nici n-am de gînd să plec. Dar nici să fiu atît de grosolan ca să n-o ajut să se pregătească de drum. Ce dracu, mi-e doar obrazul în joc!

Nu bătuse încă patru că şi coboram val vîrtej de la etajul trei, sărind cîte cinci trepte odată. M-am aruncat din mers într-un troleibuz în plină viteză. Am năvălit în camera Toniei – mă tem că nici n-am bătut la uşă – răcnind:

— Plec eu tine, Antonina Ivanovna!

Mă întreb şi azi pe cine l-au surprins mai mult aceste cuvinte – pe ea sau pe mine. Mă tem că pe mine.

Şi aşa am fost atras într-un şir de aventuri care de care mai extraordinare.

II. FEBRA VITEZEI

Din călătoria Leningrad – misteriosul oraş KEŢ am păstrat o amintire foarte vagă. Hotărîrea subită pe care o luasem, întreaga mea atitudine, energia impetuoasă a Toniei erau tot atîtea motive de tulburare, de descumpănire. Mă simţeam pur şi simplu copleşit de desfăşurarea vertiginoasă a evenimentelor.

Hotărîtă să nu piardă nici o zi, Tonia întocmi de grabă un itinerar prevăzînd folosirea celor mai rapide mijloace de transport.

Pînă la Moscova am zburat cu avionul. Deasupra Podişului Valdai ne-a zgîlţîit atît de rău că m-a scos pe un timp din circulaţie. Trebuie să ştiţi că nu suport balansul nici pe mare, nici în aer. Tonia m-a îngrijit cu o gingăşie maternă. De cum ne-am pornit la drum, a început să mă înconjoare cu o caldă şi senină afecţiune. Într-un cuvînt, purtarea ei faţă de mine a devenit alta. Treceam din surpriză în surpriză: de cîtă duioşie, de cîtă abnegaţie se dovedea în stare această fată! Înainte de a pleca în călătorie muncise mai mult ca mine, dar nu se resimţea de loc. Era voioasă şi fredona mai tot timpul.

La Moscova ne-am îmbarcat în stratoplanul semireactor al lui Ţiolkovski, care făcea cursa directă Moscova – Taşkent, fără escală.

Aparatul zbura cu o viteză uluitoare. Cele trei fuzelaje de forma unor ţigări de foi erau sub o singură aripă şi prevăzute cu ampenaj. Tonia se interesă numaidecît de construcţia stratoplanului, apoi îmi dădu şi mie explicaţii complete. În corpul din stînga se află pilotul şi pasagerii. În cel din dreapta carburanţii, iar la mijloc – elicea, compresorul, motorul şi instalaţia de răcire. Mă mai informă că avionul este pus în mişcare cu ajutorul elicelor ca şi prin reculul produselor arderii. Adăugă şi alte amănunte interesante, dar eram prea impresionat pentru a reţine totul. Îmi amintesc numai de clipa cînd am intrat în cabina ce se închidea ermetic şi ne-am instalat comod în nişte fotolii moi. Avionul a început să lunece pe şine: cînd a atins viteza de o sută de metri pe secundă, a decolat.

Zburam la o înălţime colosală – poate chiar dincolo de limitele troposferei – cu o mie de kilometri pe oră. Vă închipuiţi senzaţia ce m-a cuprins auzind că, de fapt, nu atinsesem viteza maximă.

Nici nu apucai să mă deprind bine cu fotoliul, că şi lăsasem în urmă teritoriul R.S.F.S.R. Un văl de nori ascundea de privirile noastre pămîntul. Cînd se mai risipi, văzui jos, pînă la marginea zării, o întindere cenuşie, ca o vastă cupolă răsturnată.

— Stepele Kirghiziei, mă lămuri Tonia.

— Atît de repede?

Viteza aceasta izbutea să potolească pînă şi nerăbdarea febrilă a Toniei.

Iată şi marea Aral, sclipind smaraldin în depărtare. Pasagerii nu mai vorbeau despre Moscova pe care abia o părăsiseră, ci despre Taşkent, Andijan, Kokanda.

N-am reuşit nici măcar să dau o raită prin Taşkent Am picat ca trăznetul pe aerodrom pentru ca, peste alte cîteva clipe, să pornim val vîrtej cu maşina spre gara trenului ultrarapid cu reacţie construit de acelaşi Ţiolkovski. Acest prim expres cu reacţie fusese pus în funcţiune pe linia Taşkent-Andijan. Ca viteză putea rivaliza cu stratiplanul.

Înaintea noastră se afla o namilă de vagon lung, aerodinamic, fără roţi, culcat pe un fel de uluc de beton care depăşea nivelul solului. Vagonul avea de ambele părţi nişte reborduri care prindeau între ele marginile ulucului, asigurînd stabilitatea la cotituri.

Mi s-a explicat că sub fundul vagonului se pompează aer, care apoi este ejectat îndărăt prin nişte ajutaje. Vagonul lunecă astfel vertiginos pe un strat subţire de aer. Frecarea este redusă la minimum, înaintarea se realizează prin expulzarea puternică a unui curent de aer în direcţia opusă mişcării. Viteza atinsă permite trenului cu reacţie să sară peste micile cursuri de apă, nefiind nevoie nici măcar de poduri.

Mi-am luat inima în dinţi şi m-am suit în vagon. Din nou la drum!

Într-adevăr, călătoria a întrecut orice închipuire. Din pricina vitezei, peisajul se contopea în fîşii monotone de un cenuşiu gălbui. Numai cerul ar fi părut cel dintotdeauna – o vastă întindere azurie – de n-ar fi fost norii care zburau în direcţia opusă de parcă ar fi fost mînaţi din urmă. Recunosc că,

deşi noul mijloc de locomoţie prezenta evidente avantaje, abia aşteptam să se sfîrşească această scurtă, dar ameţitoare călătorie. Abia am apucat să zărim oglinda unei ape, că hop, am şi ajuns pe malul celălalt. Fără pod! Instinctiv am sărit din fotoliu şi din adîncul gîtlejului mi-a scăpat un ţipăt. Văzîndu-mă atît de înapoiat şi de provincial, ceilalţi pasageri izbucniră în rîs. Tonia bătea din palme încîntată:

— E grozav! Aşa călătorie mai zic şi eu!

Din cînd în cînd priveam necăjit pe fereastră: cînd se va isprăvi odată şi amalgamul ăsta tulbure de imagini?

La Andijan am încercat să protestez: lăsaţi-mă să mai răsuflu niţel după peripeţiile astea supersonice! Dar Tonia, aflată în plină febră a vitezei, nici nu voia să audă...

— Fii serios, omule! Îmi dai tot graficul peste cap. Totul e calculat la secundă!

Şi pînă să mă dezmeticesc, m-am şi pomeni, într-o maşină care gonea nebuneşte spre aerodrom.

De la Andijan la Oş am călătorit cu un avion obişnuit. Deşi zbura cu patru sute cincizeci pe oră – recunoaşteţi şi dumneavoastră că nu-i o viteză de dispreţuit – Tonia se plîngea că avionul se mişcă ca o broască ţestoasă. Colac peste pupăză, motorul începu dintr-o dată să-şi facă de cap, încît ne văzurăm siliţi să aterizăm forţat. Mi-am zis că pînă termină mecanicul reparaţia am tot timpul să mă prăjesc puţin la căldura soarelui meridional. Zadarnică speranţă: nisipul dogorea, soarele ardea năprasnic, aşa că pînă la urmă am preferat să mă sufoc în avion.

Eram lac de năduşeală şi blestemam în gînd călătoria asta. Cît n-aş fi dat pentru o ploicică de-a noastră leningrădeană!

Tonia era un pachet de nervi: se temea să nu pierdem zepelinul. Spre ghinionul meu nu l-am pierdut, ba am ajuns chiar cu o jumătate de oră înainte de decolare. Uriaşul din oţel ondulat urma să ne ducă la KEŢ. Deşi timp mai era berechet, am alergat după ea, într-un suflet, pînă la pilonul de acostare, am urcat cu ascensorul rapid şi ne-am instalat în nacelă.

Zborul cu dirijabilul mi-a lăsat cea mai plăcută amintire. Instalaţia de aer condiţionat te făcea să uiţi zăpuşeala de afară. Viteza nu trecea de 220 km pe oră. Nici tu balans, nici tu hopuri şi nici măcar un firicel de praf. Am înfulecat pe cinste în confortabila şi eleganta sală de mese. În vocabularul

conversaţiei noastre apăruseră cuvinte noi: Alai, Kara-Kul, Horog...

Privit din nacela dirijabilului, Pamirul mi-a făcut o impresie dezolantă. Nu degeaba „acoperişului lumii” i se mai spune şi „pragul morţii”. Fluvii îngheţate, munţi brăzdaţi de văgăuni, morene. Negrul de zăbranic al stîncilor ce zimţuiau uriaşii pereţi de zăpadă îndoliau şi mai mult jalnicele meleaguri. Abia jos de tot, pierdute prin funduri de prăpăstii, mijeau nişte păşuni înverzite.

Unul dintre călători, alpinist exersat, îi explica Toniei înfăţişînd cu gesturi largi munţii acoperiţi cu gheaţă verzuie:

— Acesta e un gheţar neted, cel de alături aciform, celălalt grunzuros, dincolo se vede unul ondulat, apoi unul în trepte...

Oglinda unui lac sclipi orbitor...

— Kara-Kul. Trei mii nouă sute nouăzeci de metri deasupra nivelului mării! anunţă solemn alpinistul.

— Priveşte, mă îndemnă entuziasmată Tonia.

Un lac ca toate lacurile. Tonia era însă în extaz.

— Ce splendoare!

— Mda, zisei eu ca să n-o indispun. Străluceşte...

III. IATĂ-MĂ ŞI DETECTIV!

Zepelinul începe să piardă din înălţime. Sub noi se desfăşoară panorama oraşului înghesuit într-o vale lungă şi îngustă, străjuită de piscuri înzăpezite. Valea se întindea aproape în linie dreaptă de la vest la est. Spre miazăzi o scaldă apele unui lac întins şi, după cum pretinde alpinistul, foarte adînc. Oraşul este resfirat pe o porţiune mai largă a văii.

Vreo două sute de case îşi scînteiază în soare acoperişurile plane, de metal, mare parte dintre ele albe ca de aluminiu. Sînt însă şi altele de culori mai închise. Edificiul cu cupolă de pe versantul nordic al muntelui nu poate fi decît un observator. În spatele caselor se profilează clădirile unor întreprinderi industriale.

Aerodromul se află în vestul oraşului. În partea opusă ni se înfăţişează privirilor o linie ferată cu ecartament neobişnuit de larg care se întinde pînă la marginea văii, unde probabil se întrerupe.

Imaginaţi-vă valul de bucurie care m-a inundat cînd am simţit, în sfîrşit, pămîntul sub picioare.

Ne ducem la hotel. Nu, nu vreau să vizitez oraşul, sînt prea obosit de drum. Tonia se îndură şi-mi îngăduie să mă odihnesc. Mă descalţ şi mă întind cu voluptate pe studio. Uf, ce bine! În urechi îmi mai vîjîie încă motoarele tuturor „supersonicelor”. Pleoapele atîrnă tot mai grele. Ce pui de somn o să trag!

Bate cineva la uşă sau îmi duduie vreun motor în cap? Bate! Asta-mi lipsea. Fir-ar să fie de odihnă...

— Poftiţi! strig supărat, sărind în picioare.

E Tonia. Ei bine, fata asta vrea pur şi simplu să mă bage în mormînt.

— Te-oi odihnit? Să mergem.

— Unde să mergem? De ce să mergem? mă zborşesc eu.

— Cum unde? Dar ce, am venit aici să zăcem tolăniţi în pat?

Aha! Vrea să şi pornim în căutarea bărbosului. Da, dar în curînd se întunecă. Nu ar fi mai bine să începem căutarea de dimineaţă? Protestul meu e inutil. Dau să-mi azvîrl pe umeri pardesiul subţire din Leningrad, dar Tonia mă opreşte grijulie:

— Pune-ţi blana. Nu uita la ce altitudine ne aflăm. Şi soarele e la asfinţit...

Pun şuba şi ieşim în stradă.

Vreau să trag adînc în piept aerul rece. dar simt că nu merge. Tonia bagă de seamă că am început să „casc” şi se grăbeşte să-mi dea asigurări liniştitoare:

— Nu-i nimic, trece repede. Nu eşti încă deprins cu aerul rarefiat de munte.

— Dar la hotel m-am simţit perfect...

— La hotel aerul este comprimat cu ajutorul unui compresor. Nu toţi suportă înălţimile. Sînt unii care nici nu scot nasul din hotel şi dau, ca să spun aşa, consultaţii „la domiciliu”.

— Ce păcat că de acest privilegiu nu se pot bucura şi căutătorii de bărbi negre, glumii eu cu o mină acră.

Oraşul mi s-a părut curat şi bine luminat. Caldarîmul natural, din granit şlefuit, era probabil cel mai neted şi cel mai trainic din lume. Un caldarîm monolit!

Printre locuitori erau, probabil, mulţi meridionali, deoarece întîlneam la tot pasul oameni cu bărbi negre.

Tonia mă trăgea mereu de mînecă:

— Nu-i ăsta?

Clătinam posomorit din cap. Pe nesimţite ajunserăm pe malul lacului. Deodată se năpusti în văzduh vuietul sirenei. Munţii, deşteptaţi din somn, răspunseră ca un ecou sumbru. Brrr, ce concert!

Pe maluri se aprinseră lumini strălucitoare şi lacul prinse a sclipi ca într-o ramă bătută cu diamante. Imediat seninul cerului fu străpuns de razele albastre a zeci de reflectoare puternice. Sirena tăcu, ecoul se stinse şi el pe piscuri. Oraşul însă fu cuprins deodată de o agitaţie febrilă.

De-a lungul malurilor începură să forfotească şalupe şi hidroglisoare rapide. Pîlcuri, pîlcuri, oamenii grăbeau spre lac.

— Unde căşti ochii? mă chemă la ordine Tonia.

Acest glas mi-aduse aminte de trista mea îndatorire. Fără nici o ezitare, am întors spatele lacului şi luminilor şi m-am pus

să scormonesc cu privirea mulţimea asta de oameni, căutînd bărboşi.

La un moment dat mi se păru că-l văd în sfîrşit pe omul nostru. Dar cînd să-i comunic Toniei descoperirea, ea exclamă arătînd cerul:

— Priveşte! Priveşte!

O steluţă de aur cobora vertiginos spre pămînt. Mulţimea amuţise. Liniştea fu însă spartă în ţăndări de un tunet depărtat. Tunet pe timp senin! Munţii îl îngînară şi, multiplicîndu-l, dezlănţuiră o canonadă înăbuşită. Bubuitul creştea în tărie, în vreme ce, din clipă în clipă, steluţa se mărea. În spatele ei începea să se desluşească un fel de aură fumurie. Mai dură puţin şi căpătă sub privirile noastre forma unei ţigări de foi cu aripioare. Nu putea fi decît o navă cosmică. În mulţime răsunau exclamaţii:

— KEŢ 7!

— Ba nu, e KEŢ 5!

Deodată, racheta descrise o rotaţie şi se întoarse cu vîrful în sus. Din duze ţîşniră flăcări şi nava cosmică începu să coboare tot mai lin pe lac. Era mult mai lungă decît cea mai uriaşă locomotivă din cîte văzusem vreodată şi, probabil, la fel de grea.

Cînd nu mai avea de străbătut decît cîţiva zeci de metri pînă la suprafaţa lacului, colosul acesta de metal rămase suspendat în aer, menţinut în această poziţie de forţa exploziilor. Gazele ejectate învolburau apa. Fumul se lăţea în rotocoale pe suprafaţa lacului. Apoi, ţigara de oţel începu să coboare imperceptibil şi, cînd atinse luciul lacului, apa prinse să clocotească şi să sfîrîie. Un vălmăşag de vapori ascunse racheta de privirile noastre. Exploziile conteniră. Din mijlocul vălmăşagului alburiu se ivi vîrful ascuţit al rachetei care apoi păru că se prăvale. Bîldîbîc! Un val uriaş zbuciumă lacul ridicînd pe creasta sa şalupele şi hidroglisoarele. Racheta, nicăieri! Ba nu, iat-o, legănîndu-se pe apă, în bătaia reflectoarelor.

Urale izbucniră din mii de piepturi. Amerizarea reuşise! O flotilă întreagă de şalupe se repezi într-un iureş spre rachetă ca un stol de păsări tăbărînd pe o balenă. Remorcată de o şalupă mică, neagră, racheta fu adusă în port, iar de aici două tractoare puternice o traseră de-a lungul unui pod special pe uscat. În sfîrşit trapa se deschise şi cosmonauţii făcură primii paşi pe pămînt.

Primul din ei începu să strănute – ceva de speriat. „Noroc, faci chef”, se auziră din mulţime strigăte vesele.

— De fiecare dată păţesc aşa, mormăi înciudat proaspătul coborîtor din ceruri. Cum pun piciorul pe pămînt, gata şi guturaiul.

Mă uitam cu o respectuoasă curiozitate la omul acesta poposit printre noi din nemărginirile cosmice. Ce îndrăzneală! Eu nu m-aş sui nici să mă tai într-o rachetă.

Domnea o veselie generală. După ce răspunseră la nu ştiu cîte întrebări şi strînseră nu ştiu cîte mîini, cosmonauţii s-au urcat într-o maşină şi au plecat. Mulţimea se rărea văzînd cu ochii. Luminile se stinseră. Abia atunci mi-am dat seama că picioarele mi se făcuseră bocnă de frig. Mă treceau frisoane prin tot trupul şi simţeam o uşoară greaţă. Tonia se milostivi în sfîrşit de mine.

— Vai, te-ai învineţit de tot! Hai acasă!

În holul hotelului un bărbat rotofei şi chel mă privi îndelung şi-mi spuse clătinînd din cap:

— Se pare că nu-ţi prea prieşte aerul înălţimilor, tinere.

— Am îngheţat, bîiguii eu.

Conversaţia continuă în sufrageria caldă cu aspect prietenos. Rotofeiul era medic. Sorbind încetişor ceaiul fierbinte, l-am întrebat de ce şi oraşul şi racheta poartă numele acesta – KEŢ.

— Ba chiar şi steaua se numeşte aşa, răspunse doctorul. Steaua KEŢ. Ai auzit de ea, nu? La drept vorbind ea este personajul principal al acestor locuri. Pot spune că ea a creat oraşul. Ce înseamnă KEŢ? Cum, chiar nu ghiceşti? Ia spune-mi, ştii măcar cine a inventat stratoplanul cu care aţi zburat pînă aici?

— Ţiolkovski, pare-mi-se.

— Pare-mi-se? făcu doctorul cu dojană. Nu e vorba de nici o părere, ci de ceva precis. Tot după planurile lui au fost construite şi racheta pe care aţi văzut-o adineauri, şi Steaua. De aceea toate se numesc KEŢ: Konstantin Eduardovici Ţiolkovski. E clar?

— Clar. Dar ce-i cu Steaua KEŢ?

— E un satelit artificial al Pămîntului. O staţie-laborator şi, în acelaşi timp, rachetodrom pentru zboruri interplanetare îndelungate.

IV. O URMĂRIRE NEREUŞITĂ

De mult n-am mai dormit atît de adînc ca în noaptea aceea. M-ar fi prins cu siguranţă amiaza în pat, de n-ar fi avut Tonia grijă să mă trezească la şase fix.

— Să ieşim repede, mă zori ea. Acum e momentul, cînd se duc toţi la lucru.

Deşteptat cu noaptea în cap, iată-mă nevoit să-mi reiau rolul de detectiv.

— N-ar fi mai bine să întrebăm la biroul de informaţii dacă Palei locuieşte într-adevăr aici?

— Nu cumva mă crezi copil? Am făcut treaba asta încă de la Leningrad.

Din nou ne purtară paşii pe caldarîmul monolit. Soarele se înălţase binişor deasupra piscurilor, dar mie frigul tot nu-mi ieşea din oase; din cînd în cînd, mi se tăia răsuflarea. Mai erau pe deasupra gheţarii care te orbeau cu strălucirea lor!

La un moment dat am ajuns lîngă o grădiniţă în miniatură – rodul strădaniei horticultorilor din oraş. Mi se spusese că înainte de a se fi construit KEŢ nu răsărea pe aici nici măcar un fir de iarbă, necum alte plante sau cereale.

Mersul mă obosise. I-am propus Toniei să ne tragem sufletul un pic. Nu s-a opus.

Puhoiul de oameni se scurgea necontenit prin faţa noastră. Vorbeau, rîdeau, într-un cuvînt păreau că se simt în elementul lor.

— Iată-l! mă pomenii deodată răcnind.

Tonia sări ca arsă, mă trase de mînă şi o rupserăm amîndoi la goană după o maşină ce se depărta ca săgeata pe şoseaua ce ducea spre rachetodrom.

Cursa asta a fost un chin infernal pentru mine. Gîfîiam de simţeam că-mi crapă coşul pieptului, ameţeam, îmi tremurau mîinile şi picioarele. Nici Tonia nu se simţea prea bine, dar nu s-ar fi lăsat nici moartă.

Am alergat aşa vreo zece minute. Automobilul în care se afla bărbosul abia se mai zărea ca un punct minuscul în depărtare. Deodată, Tonia se repezi în mijlocul drumului şi, cu mîinile larg desfăcute, se înfipse drept în faţa unei maşini ce gonea în direcţie opusă. Şoferul opri maşina brusc, în scrîşnetul strident al frînelor. Tonia sări în maşină trăgîndu-mă şi pe mine înăuntru.

Omul de la volan ne privi zăpăcit.

— Să ajungi din urmă maşina de colo! îi striga Tonia pe un ton atît de poruncitor că, fără să crîcnească, omul întoarse vehiculul şi porni cu viteza maximă.

Şoseaua era splendidă. După ce trecură ca fulgerul prin faţa noastră şi ultimele case ale oraşului, ne apăru în faţă, ca în palmă, rachetodromul. Semănînd cu un somn gigantic, racheta odihnea pe o cale ferată cu ecartamentul larg. În jurul rachetei – un întreg furnicar uman. Deodată, ne ţiui în urechi şuieratul sirenei. Se dădură cu toţii în grabă la o parte. Racheta se năpusti pe şine, mai repede, tot mai repede, pînă ce atinse o viteză fantastică. Rachetele mici de [illegible] nu intraseră încă în funcţiune şi ea înainta cu ajutorul [illegible] electric, întocmai ca tramvaiul. Calea ferată urca cu v[illegible] de grade. Cînd pînă la capătul ei rămase cam un kilom[illegible] coada rachetei ţîşni un snop uriaş de foc şi imensul [illegible] se mistui în rotocoale de fum. Imediat după aceea [illegible] fu cutremurat de o explozie asurzitoare. Peste alte[illegible] un suflu năprasnic era cît pe ce să ne doboare [illegible]nd în urmă un şirag de ghemotoace de fum, ra[illegible] în văzduh. Se mai zări cîteva minute cît un p[illegible]tru ea să se mistuie apoi în adîncurile cerului.

Cu chiu cu vai ajunserăm la rach[illegible] printre cei rămaşi nu găsirăm nici unul cu ba[illegible]

V. SÎNT PE CALE SĂ-MI MUT DOMICILIUL ÎN CER

Tonia se repezi în mulţime, întrebînd în dreapta şi în stînga dacă n-au văzut un om cu barbă neagră. Oamenii se consultau din ochi, căutau să-şi amintească, pînă ce, în sfîrşit, un bărbat cu cască albă şi costum de piele din aceeaşi culoare spuse:

— Trebuie să fie Evgheniev.

— Să ştii că ai dreptate! În afară de ei n-a fost azi aici nici unul cu barbă neagră.

— Şi unde îl putem găsi? i-o reteză Tonia, cu sufletul la gură.

Omul făcu un gest semnificativ spre înălţimi.

— Acolo! Tocmai străbate stratosfera în drum spre Steaua KEŢ.

Tonia păli. Am luat-o de braţ şi am suit-o într-un taxi.

— La hotel!

Tot drumul se adînci într-o muţenie de nepătruns. La hotel urcă scara rezemîndu-se resemnată de umărul meu. Am dus-o la ea în cameră şi am aşezat-o într-un fotoliu. Şi-a lăsat istovită capul pe speteaza fotoliului şi a rămas mult timp aşa cu ochii închişi. Sărmana Tonia! Lovitura fusese prea dureroasă. Dar bine că, pînă la urmă, toată povestea asta a luat sfîrşit. Doar n-o să rămînem aici pînă se întoarce bărbosul din Cosmos! Încet-încet, pe chipul Toniei începură să revină culorile. Fără să deschidă ochii, zîmbi înseninată.

— Şi ce dacă a plecat spre Steaua KEŢ! Zburăm după el!

Să cad de pe scaun, nu alta!

— Cum? Să zburăm cu o rachetă? Să ne cufundăm în abisul negru al cerului?

Am rostit aceste cuvinte cu atîta groază şi pe un ton atît de tragic, încît pe Tonia o umflă rîsul.

— Şi cînd te gîndeşti că te credeam mai curajos...

Acum avea o expresie gravă şi, pare-se, chiar un pic dezamăgită.

— Dacă nu vrei să mă însoţeşti, n-ai decît să te întorci la Leningrad sau să pleci în Armenia. E treaba ta. Ştiu cum îl cheamă pe bărbos, aşa că o să mă descurc şi singură. Acum treci în camera ta şi culcă-te. Arăţi groaznic. Da, da, e limpede că nu eşti creat pentru înălţimi şi pentru lumi siderale!

La drept vorbind nu mă simţeam de loc în apele mele şi m-aş fi conformat bucuros ordinului Toniei, dar, credeţi-mă, am şi eu mîndrie! În clipa aceea voiam nespus să rămîn pe Pămînt şi, în acelaşi timp, mă temeam nespus c-o pierd pe Tonia. Care sentiment se va dovedi mai puternic? În timp ce mă zbuciumam, pradă acestei cumplite dileme, buzele deciseseră singure în locul meu:

— Antonina Ivanovna! Tonia! Sînt grozav... grozav de fericit că mă laşi să te însoţesc acum cînd nu mai ai nevoie de mine ca să-l cauţi pe bărbos. Zburăm!

Cu un surîs triumfător, pe care în zadar încercă să-l ascundă, îmi întinse mîna.

— Îţi mulţumesc, Leonid Vasilievici. Ei bine, acum a venit momentul să-ţi spun tot. Crezi că n-am observat cît te chinuieşte acest Palei pe care-l caut cu atîta încăpăţînare? Spune sincer, de cîte ori nu ţi-a trecut prin gînd că Palei ăsta m-a abandonat şi că, înnebunită de o dragoste neîmpărtăşită, cutreier lumea cu speranţa să recîştig – ah! – inima bărbatului iubit?

M-am pomenit roşind pînă-n vîrful urechilor.

— Ţi-am admirat tactul: nu mi-ai pus nici un fel de întrebări. Fii liniştit: Palei şi cu mine nu sîntem altceva decît prieteni din facultate. E un tînăr savant foarte talentat. Are multe invenţii. Se entuziasmează uşor, dar nu-i destul de perseverent. În ultimul an de facultate am început împreună o lucrare ştiinţifică care ar putea să revoluţioneze electromecanica. Ne-am împărţit munca pe din două, înaintînd spre acelaşi ţel ca muncitorii care sapă un tunel din direcţii diferite ca să se întîlnească la punctul dinainte stabilit. Acest punct nu mai era departe. Palei îşi însemna toate datele într-un carnet. Pe neaşteptate a fost detaşat la Sverdlovsk. Plecarea lui a fost atît de rapidă încît nici nu mi-a lăsat carnetul. Acesta e cusurul lui: întotdeauna a fost distrat. I-am scris la Sverdlovsk, dar nu am primit răspuns De atunci parcă a intrat în pămînt. Interesîndu-mă la Sverdlovsk am aflat că a fost transferat la

Vladivostok. De acolo însă i-am pierdut urma. Am încercat să continui singură lucrarea. Zadarnic! Fără calculele făcute de Palei n-o pot scoate la capăt. Într-o zi o să-ţi povestesc pe larg despre această lucrare. Ea a devenit pentru mine o adevărată obsesie. M-a împiedicat luni de-a rîndul să-mi văd de alte treburi. Să laşi la mijloc o problemă atît de importantă! Nici azi nu pot pricepe atitudinea asta neserioasă a lui Palei. Cred că înţelegi acum de ce m-a emoţionat într-atîta vestea pe care mi-ai adus-o despre el. Asta-i tot... Vai, arăţi îngrozitor. Du-te şi bagă-te imediat în pat!

— Dar tu nu te odihneşti?

— O să mă culc şi eu puţin...

Dar, în loc să se odihnească, s-a dus la serviciul cadre al direcţiei generale KEŢ, unde i s-a spus că numai pe bază de angajament poţi ajunge pe Stea. Fizicieni şi biologi? Da, e nevoie. Fără să mai stea pe gînduri Tonia a încheiat un contract pentru amîndoi pe un an întreg.

Peste vreo oră a dat buzna radioasă în cameră şi mi-a povestit cu dezinvoltură isprava pe care o făcuse. Apoi a scos dintr-o servietă de piele formularele respective, un stilou şi mi le-a întins.

— Uite cererea de angajare. Iscăleşte.

— Bine, dar... pe un an întreg…

— N-avea nici o grijă. Am aflat că direcţia nu e chiar atît de riguroasă în ce priveşte respectarea contractului. Se ia în consideraţie că acolo condiţiile de existenţă sînt neobişnuite – ambianţa, clima. Şi cine nu suportă...

— Climă acolo?

— E vorba de încăperile de locuit de pe Steaua KEŢ. Se poate obţine orice climă vrei, reglînd după plac temperatura şi umezeala aerului.

— Presupun că acolo atmosfera e la fel de rarefiată ca aici, pe crestele Pamirului...

— Cam la fel, răspunse Tonia. Dar se grăbi să adauge: Poate chiar un pic mai densă. Pentru tine asta va fi piedica cea mai grea. Condiţia fizică a candidaţilor este supusă celui mai sever control. Cine se dovedeşte predispus la boala alpină este respins.

Recunosc că m-am bucurat, aflînd că mai există această portiţă pentru o retragere onorabilă. Dar Tonia se grăbi să-mi răpească şi această iluzie:

— Las' că aranjăm noi într-un fel! Am auzit că acolo există camere cu presiune atmosferică obişnuită. Presiunea se micşorează treptat şi noii veniţi se deprind repede cu clima. O să stau de vorbă cu doctorul.

E de rău, băiete! M-am agăţat cu disperare de ultimul argument.

— Cum rămîne însă cu munca mea de pe Pămînt?

Răspunsul veni prompt (se vede că-l avea pregătit).

— Nu fi îngrijorat de un asemenea fleac! Dacă o instituţie cum e KEŢ o să anunţe la institutul tău că ai semnat un contract, or să-ţi dea drumul imediat, fără nici o discuţie. Mi-e teamă numai să nu ne joace sănătatea ta vreo festă. Cum te simţi?

Îmi luă pulsul.

Cînd un medic atît de drăgălaş te ia de mînă, s-ar putea oare să nu-i răspunzi „splendid”?

— Atunci e în regulă. Semnează repede, ca să mă duc la doctor.

Nici n-am apucat să mă dezmeticesc că am şi iscălit cu mîna mea cererea de mutare în cer.

— Stări de slăbiciune? Învineţirea pielii? Ameţeli? Greaţă? mă interogă doctorul. Aha! Nu cumva ai şi vomitat?

— Cît pe ce. Atunci cînd am fugit după maşină...

După ce se consultară cîteva clipe, doctorul decise pe un ton definitiv şi fără drept de apel:

— La dumneata boala se prezintă sub o formă uşoară.

— Prin urmare... pot zbura?

— Da. Cred că poţi. E drept, în rachetă e numai o zecime din presiunea atmosferică normală. În schimb o să respiri oxigen pur şi nu amestec cu azot în proporţie de patru cincimi ca în atmosferă. E mai mult decît suficient. Iar pe Steaua KEŢ există camere interioare cu presiune normală. Aşa că, de fapt, numai în timpul zborului îţi va veni ceva mai greu. Dar pînă la Stea nu-s decît o mie de kilometri.

— Şi... cîte zile durează zborul?

Doctorul îmi azvîrli o privire piezişă, plină de o evidentă şi usturătoare ironie.

— Văd că nu te prea pricepi la călătorii interplanetare. Află, dragul meu, că racheta străbate distanţa pînă acolo într-un răstimp care durează de la opt la zece minute. Dar cînd sînt transportate persoane nedeprinse, zborul se încetineşte puţin. Pentru a se profita de forţa centrifugă, racheta este lansată în sensul rotaţiei Pămîntului, sub un unghi de douăzeci şi cinci de grade fată de orizont. În primele zece secunde viteza creşte pînă la cinci sute de metri pe secundă, scade puţin pînă cînd racheta străpunge pătura atmosferică, ca să crească din nou cînd aceasta începe să se rarefieze.

— De ce scade viteza cînd racheta trece prin atmosferă? Din cauza rezistenţei pe care o opune?

— Frînarea atmosferică n-ar conta. Viteza prea mare ar face însă ca, prin frecare, să se încingă din cale afară învelişul rachetei. Apoi, nu uita că odată cu viteza sporeşte şi greutatea. Şi, crede-mă pe mine, nu e prea plăcut să-ţi simţă corpul de zece ori mai greu.

— Dar n-o să ne transformăm în fripturi din cauza frecării învelişului rachetei de atmosferă?

— Fii fără grijă. Cel mult o să transpiraţi oleacă. Atît. Trebuie să ştii că învelişul rachetei se compune din trei straturi. Cel interior este confecţionat dintr-un metal foarte rezistent şi are ferestre de cuarţ acoperite cu sticlă obişnuită, şi uşi care se închid ermetic. Al doilea e dintr-un material care se topeşte numai la temperaturi extrem de înalte. Acest înveliş aproape nu lasă să treacă căldura. În sfîrşit, cel exterior, cu toate că e relativ subţire, e făcut dintr-un metal foarte greu fuzibil. Presupunînd că stratul superior se va încălzi pînă la incandescenţă, cel din mijloc va opri căldura, nelăsînd-o să pătrundă în interiorul rachetei. Gîndeşte-te însă că, pe deasupra, mai există şi o excelentă instalaţie de răcire. Gazul de răcire circulă neîntrerupt între învelişuri, pătrunzînd printr-un strat intermediar spongios, care este şi el rău conducător de căldură.

— Doctore, vorbeşti ca un adevărat inginer.

— Păi, în condiţiile noastre, să nu vrei şi tot devii inginer. E mai uşor să adaptezi racheta la organismul omului decît organismul la condiţii neobişnuite de viaţă. De aceea, în chip firesc, colaborez strîns cu tehnicienii. Ehei, dacă ai fi asistat la primele experienţe! Cîte eşecuri, cîte jertfe pe altarul zborurilor cosmice!

— Au fost şi... jertfe omeneşti?

— Da, au fost.

Am cam băgat-o pe mînecă, dar nu mai puteam da înapoi.

Cînd m-am întors la hotel, Tonia mă anunţă cu un aer victorios:

— Ştiu totul. Doctorul mi-a spus că eşti sănătos tun. Totul s-a aranjat cum nu se poate mai bine. Mîine la douăsprezece fix ne luăm zborul. Nu-i nevoie de nici un fel de bagaje. Dimineaţa înainte de zbor – o baie şi dezinfecţie. O să primeşti rufărie şi haine sterilizate.

O ascultam ca prin vis. Frica îmi dădea o stare de stranie ameţeală. Inutil să povestesc cum am petrecut ultima noapte pe Pămînt şi ce gînduri mi-au frămîntat creierii...

VI. „PURGATORIUL”

Iată şi zorii. Ultima dimineaţă pe Pămînt. M-am sculat cu moartea în suflet şi m-am uitat pe fereastră. Ardea pe cer un soare strălucitor. Deşi nu-mi era foame, am înghiţit totuşi în silă micul dejun şi m-am dus să mă „purific” de microbi pămînteşti. Această procedură a durat mai bine de o oră. Medicul bacteriolog m-a ameţit cu tot felul de cifre. Cică în straiele mele terestre şi-ar fi găsit adăpost miliarde de microbi. Cum s-ar zice, umbli prin lume fără să-ţi pese, deşi ai asupra ta tifosul, paratifosul, dezinteria, gripa, tusea măgărească şi, dacă nu mă înşală memoria, chiar şi holera. Mi-au găsit pe mîini bacili pioceanici şi ai tuberculozei. Pe pantofi – dalac. Prin buzunare sălăşluia bacilul tetanosului. În cutele paltonului febra recurentă era în bună vecinătate cu febra aftoasă. Turbarea, variola şi erizipelul preferaseră pălăria... Cînd mi-a înşiruit toate astea, am început să tremur ca apucat de friguri. Uite cîţi duşmani invizibili abia aşteptau prilejul să se năpustească asupra mea şi să mă înhaţe! Nu, orice s-ar spune, şi pe planeta noastră maternă, la urma urmelor, te pasc destule primejdii. Această constatare m-a făcut să-mi schimb întrucîtva părerea despre călătoria astrală în care urma să pornesc.

Mi-au făcut spălături stomacale, m-au iradiat cu nişte aparate cum nu văzusem pînă atunci, aparate menite să ucidă întreaga armată de microbi dăunători cuibăriţi în organismul meu. Eram literalmente stors.

— Doctore, bîiguii eu la capătul puterilor. Toate măsurile astea de precauţie sînt lipsite de sens. Parcă văd cum mă aşteaptă microbul la uşă, gata să se înfigă din nou în trupul meu.

— Aşa e, fără îndoială, dar ai scăpat cel puţin de microbii aduşi din marele oraş de unde vii. Află că în centrul Leningradului sînt mii de bacterii la un metru cub în aer, prin parcuri numai cîteva sute, iar la înălţimea turnului catedralei sfîntului Isakii, doar cîteva zeci. Aici, în Pamir, n-avem decît cîteva bacterii la un metru cub de aer. Ce dezinfecţie mai bună vrei decît frigul, soarele puternic, lipsa de praf şi de umezeală? Pe KEŢ o să treci din nou printr-un purgatoriu. Aici facem, ca să spun aşa, doar o dereticare sumară. Abia acolo o să fii purificat cum scrie la carte. Te strîmbi, ai? N-ai ce face. În schimb o să fii sigur că n-o să contractezi nici un fel de boli infecţioase. Cel puţin acolo riscul e minim. Aici însă, precum ai văzut, boala te pîndeşte la tot pasul.

— Da, într-adevăr, e o mare mîngîiere, răspunsei eu în timp ce mă îmbrăcam cu hainele dezinfectate. Dacă pînă atunci n-o să mă prăjesc, n-o să mă sufoc, n-o să...

— Nenorocirile astea ţi se pot întîmpla şi pe pămînt, mă întrerupse doctorul.

Maşina ne şi aştepta lîngă bordura trotuarului. Aproape imediat ieşi şi Tonia din pavilionul rezervat femeilor. Se aşeză zîmbind lîngă mine pe banchetă. Pornirăm.

— Te-au curăţat bine?

— Grozav! Am dat jos trei sute de cuadrilioane, două sute trilioane şi o sută bilioane de microbi.

M-am uitat la Tonia. Bronzată, cu obrajii uşor rumeniţi, părea mai proaspătă ca oricînd. Era atît de calmă de parcă ne-am fi dus la o promenadă prin Parcul de cultură şi odihnă. Bine am făcut că m-am învoit s-o însoţesc!

E amiază. Soarele s-a înălţat în vîrful bolţii. Cerul senin are limpezimea cristalului de stîncă. Zăpada scînteiază în munţi, albăstresc torentele încremenite ale gheţarilor, văile răsună de cîntecul zglobiu al pîraielor şi cascadelor, iar jos, pe văi, se

aştern pajişti verzi presărate cu turme de oi ce par de aici bulgări de omăt. Soarele dogorăşte, dar vîntul aduce pe aripile lui suflarea de gheaţă a munţilor. Ce plin de splendori e pămîntul nostru! Şi cînd te gîndeşti că numai peste cîteva minute îl voi părăsi ca să mă pierd în abisul negru al cerului. E mai plăcut să citeşti despre asemenea aventuri în romane...

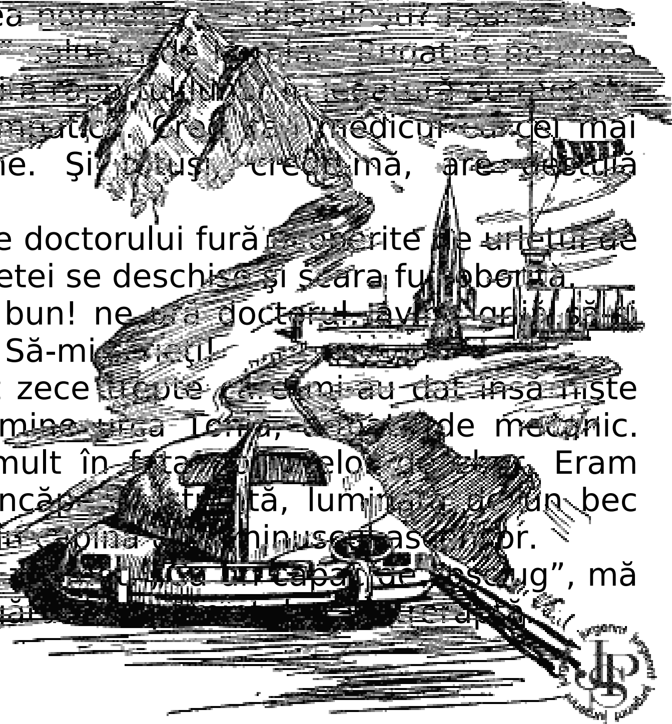
— Uite şi racheta noastră! se bucură Tonia. Parcă ar fi o băşică de peşte, zău aşa!

Rotofeiul doctor ne şi aştepta. Coborînd din maşină, din obişnuinţă am dat să-i strîng mîna, dar el o trase, ca fript, la spate.

— Nu uita, dragul meu, că eşti dezinfectat. Nu mai ai voie să te atingi de nimic pămîntesc.

Parcă aş fi un proscris. Noroc că şi Tonia e „celestă”. Am luat-o la braţ şi am pornit spre rachetă.

— Iată şi opera noastră, spuse doctorul, arătîndu-ne racheta. În vocea sa răzbătea o abia perceptibilă undă de foarte terestră mîndrie. După cum vedeţi n-are roţi, iar în loc de şine lunecă pe nişte jgheaburi de oţel. În corpul rachetei sînt săpate mici adîncituri pentru bilele pe care se mişcă. Curentul necesar pentru accelerare este furnizat de o uzină electrică terestră, iar unul din jgheaburile de oţel serveşte de cablu. — Să ştii că ai început să capeţi culoarea normală, obişnuită? Foarte bine. Ei, transmiteţi „celeştilor” salutări de la mine. Rugaţi-o pe Anna Ignatievna Meller să trimită raportul lunar [illegible] KEŢ 5. O femeie tare simpatică. Cred că-i medicul cu cei mai puţini pacienţi din lume. Şi totuşi, credeţi-mă, are destulă treabă...

Ultimele cuvinte ale doctorului fură acoperite de urletul de lup al sirenei. Trapa rachetei se deschise şi scara fu coborîtă.

— E timpul! Drum bun! ne ură doctorul, avînd grijă să-şi ascundă mîinile la spate. Să-mi scrieţi!

Scara n-avea decît zece trepte care mi-au dat însă nişte palpitaţii teribile. După mine urca Tonia, urmată de mecanic. Pilotul se instalase de mult în faţa [illegible] de bord. Eram destul de înghesuiţi în încăperea strîmtă, luminată de un bec electric. Parcă am fi fost în cabina unui minuscul ascensor.

Uşa se închise fără zgomot. „Ca un capac de coşciug”, mă fulgeră un gînd bizar. Legă[illegible]

VII. O SCURTĂ CĂLĂTORIE

Deoarece jaluzelele cabinei erau închise, nu vedeam ce se petrece afară. Aşteptam cu încordare prima zdruncinătură. Acele ceasornicelor se suprapuseră pe cifra douăsprezece, dar nu simţeam nici o mişcare. Ciudat! Să ştii că a intervenit ceva care întîrzie startul.

— Mi se pare că am şi pornit! spuse Tonia.

— Eu nu simt nimic.

— Probabil pentru că racheta se mişcă încet şi lin pe bilele care ţin loc de roţi.

Şi iată că de unde pînă atunci şedeam ţeapăn, m-am pomenit dintr-o dată răsturnat în fotoliu.

— Precis că am pornit! exclamă Tonia. Acum îţi dai seama? Parcă o forţă te lipeşte de spetează.

— Da, da.

Liniştea fu zguduită de o explozie care se transformă într-un vuiet prelung. Racheta începu să trepideze mărunt. Nu mai era nici o îndoială: zburam. Temperatura creştea cu fiecare clipă. Centrul de greutate începu să se deplaseze spre spate. La un moment dat avui impresia că nu şed într-un fotoliu, ci sînt întins în pat cu genunchii ridicaţi. Era, probabil, momentul cînd racheta se angaja pe verticală.

— Parcă am fi nişte gîndaci răsturnaţi pe spate, rîse Tonia.

— ...şi striviţi sub o cărămidă zdravănă, mormăii eu Mă apasă destul de zdravăn pe piept...

— Şi pe mine. Ce să mai spun de mîini! Le simt ca de plumb. Nici nu le pot ridica.

Cînd exploziile încetară, ne simţirăm mai bine. În pofida straturilor izolatoare şi a sistemului de răcire, se făcuse foarte cald: străbăteam atmosfera şi racheta se încingea din cauza frecării. Un nou răgaz. Exploziile conteniseră. Am răsuflat uşurat. Deodată o izbitură scurtă şi puternică mă trînti pe coasta dreaptă. O catastrofă! Ne vom prăbuşi în Pamir! Degetele mi se încleştară spasmodic de umerii Toniei.

— Ne-am ciocnit de un bolid!

Pe faţa palidă a Toniei ochii erau dilataţi de groază, dar îmi răspunse cu calmul ei obişnuit:

— Ţine-te de spetează ca mine.

Imediat racheta se redresă. În cabină parcă e mai răcoare. Niciodată nu ne-am simţit trupul atît de uşor. Ridic mîinile, dau din picioare. E minunat! Cînd dau să mă scol, mă desprind încet de fotoliu şi rămîn suspendat în aer. Cobor apoi lin la locul meu. Tonia dă din mîini ca o pasăre în zbor şi cîntă. Rîdem amîndoi. E o senzaţie nespus de plăcută.

Deodată, ca prin minune, jaluzelele ce acoperă luminatoarele se deschid şi în faţa noastră se întinde priveliştea cerului spuzit de stele. Aştrii nopţilor bat uşor în cărămiziu şi nu sclipesc. Calea Lactee este împestriţată cu stele de diferite culori şi nu apare de loc în culoarea aceea alburie-lăptoasă care se vede de pe Pămînt.

Tonia îmi arată un astru mai mare în imediata vecinătate a stelei Alfa din Carul mare – un astru nou într-o constelaţie cunoscută.

— E Steaua KEŢ!

În nemărginirea aceasta de stele fără sclipiri, ea singură îşi licăreşte razele, care sînt rînd pe rînd roşii, verzi, portocalii. Uneori îşi înteţeşte strălucirea, alteori ai zice că e gata să se stingă, pentru ca imediat să izbucnească din nou ca o văpaie! Steaua creşte văzînd cu ochii apropiindu-se încet de marginea dreaptă a ferestrei. Prin urmare racheta se îndreaptă spre ea pe o traiectorie curbă. Dinspre stea ţîşnesc fascicole de raze lungi, albastre, apoi dispare din cadrul ferestrei. Acum nu se văd pe fondul întunecos al cerului decît stele şi nebuloase alburii. Aceste îndepărtate lumi stelare par acum la o aruncătură de băţ.

Jaluzelele se închid. Rachetele mici, ajutătoare, reintră în funcţiune. Nava execută felurite manevre. Tare aş fi curios să văd cum va „acosta” în rada rachetodromului cosmic...

O zdruncinătură extrem de uşoară şi – stop! Oare chiar să fi ajuns la ţinta călătoriei? Încercam o senzaţie foarte ciudată, de parcă corpul nostru n-ar cîntări nimic.

Uşa cabinei de comandă se deschide. Prinzîndu-se de nişte scoabe, căpitanul coboară în poziţie culcată. În urma lui, tot tîrîş, vine spre noi un tînăr pe care nu l-am văzut pînă acum.

— Vă rog să ne scuzaţi pentru cele cîteva momente neplăcute din timpul călătoriei. Tînărul meu practicant e de vină: a bracat prea brusc direcţia! Bănuiesc că aţi căzut din fotolii...

Căpitanul îi dădu tînărului un bobîrnac, făcîndu-l să zboare într-o parte, uşor ca un fulg de păpădie.

— Am ajuns cu bine. Puneţi-vă hainele călduroase şi măştile de oxigen. Apoi, adresîndu-se către tînărul pilot: Ajută-i, Filipcenko.

Din cabină apăru mecanicul de bord, înveşmîntat într-un costum cosmic care semăna cu al unui scafandru, cu deosebirea că era mai mic şi mai puţin greoi. Pe umeri avea o pelerină dintr-un material subţire şi strălucitor ca aluminiul.

— Vedeţi pelerinele astea? ne instrui căpitanul. Deprindeţi-vă să le daţi la o parte cînd vă e frig şi dimpotrivă, să vă înfăşuraţi în ele cînd e prea cald: au însuşirea să respingă razele solare.

Ajutaţi de mecanic şi de căpitan, ne-am îmbrăcat repede în hainele astrale, aşteptînd cu emoţie clipa debarcării.

VIII. SÎNT UN NOU-NĂSCUT

Ne-au cerut să intrăm în camera atmosferică şi au început să evacueze treptat aerul. După ce s-a format aşa-numitul „vid interplanetar”, s-a deschis uşa.

Cînd să coborîm – nici urmă de scară. Racheta era culcată pe o parte. Trecînd pragul, am încremenit de uimire, aproape orbit: în faţa mea se contura, strălucitoare, o sferă uriaşă, cu un diametru de cîţiva kilometri.

Nici n-am apucat să fac primul pas că s-a şi ivit lîngă mine un „selenit” într-un costum cosmic. Cu o abilitate şi o iuţeală extraordinară mi-a prins încheietura braţului într-un laţ de mătase. Frumoasă primire! Indignat, am smucit mîna şi am bătut din picior. În aceeaşi clipă m-am pomenit zvîrlit la vreo zece metri înălţime. Noroc de „selenit” care nu-şi pierduse cumpătul şi ţinînd în mînă capătul şnurului de mătase m-a tras înapoi, pe luciul argintiu al globului. Abia atunci mi-am dat seama că dacă nu era lasso-ul ăsta, la prima mişcare imprudentă aş fi ţîşnit în spaţiul cosmic de unde nu le-ar fi fost prea uşor să mă aducă înapoi. Vă veţi întreba însă cum de nu l-am tras după mine pe omul care mă ţinea legat? Aceeaşi întrebare mi-am pus-o şi eu. Răspunsul l-am primit, uitîndu-mă la suprafaţa strălucitoare a sferei şi văzînd acolo numeroase scoabe în care îşi înfipsese picioarele ghidul meu.

La cîţiva paşi de mine stătea Tonia, legată şi ea de capătul unui arcan. Am dat să mă apropii, dar însoţitorul meu îmi bară drumul. Prin geamul căştii văzui un chip tînăr şi surîzător. Lipindu-şi casca de a mea ca să-l pot auzi, îmi spuse:

— Ţine-mă bine de mînă!

M-am supus. În clipa aceea el îşi trase piciorul din scoabă şi făcu un salt. În spatele său fulgeră o flacără. O smucitură şi iată-ne zburînd deasupra suprafeţei sferice. Călăuza mea purta pe spate, ca pe o raniţă, o rachetă portativă pentru curse interplanetare de scurtă durată. Trăgînd „focuri” din pistoalele aşezate în diferite direcţii spre a regla mersul, mă antrena tot mai departe pe o traiectorie ce descria un arc deasupra globului.

Cu toată dexteritatea însoţitorului, lipsa mea de îndemînare şi exerciţiu îşi spunea cuvîntul: făceam nişte tumbe de clovn, zburînd cînd cu capul în sus, cînd cu capul în jos, dar fără să simt aproape nici un aflux de sînge.

După puţin timp racheta noastră se pierdu dincolo de orizont. Acum zburam deasupra golului ce se căsca între rachetodrom şi Steaua KEŢ. La drept vorbind „zburam” e un fel de a spune, deoarece aveam impresia că stăm pe loc şi un tub strălucitor se apropie vertiginos de noi mărindu-şi tot mai mult proporţiile. Apoi tubul se răsuci în jurul axei transversale, întorcîndu-se spre noi cu un capăt acoperit de o calotă lucioasă. Văzut din acest unghi, tubul părea o bilă de dimensiuni nu prea mari în comparaţie cu rachetodromul. Şi iată că această bilă venea vertiginos spre noi – cu viteza unei bombe. Prea plăcut nu era, vă mărturisesc, să vezi această bombă strălucitoare gata să te facă zob. Deodată, cu o iuţeală extraordinară, bomba descrise un semicerc şi ne pomenirăm că o avem în spatele nostru: ghidul ne călăuzise în aşa fel mişcarea, încît să ne întoarcem cu spatele la Stea, pentru a frîna coborîrea. Cîteva explozii scurte, o senzaţie de parcă cineva îţi lipeşte pe spinare o palmă uriaşă şi însoţitorul meu se prinse de o scoabă aflată pe suprafaţa emisferei.

Era vizibil că ne aşteptau. De cum am „abordat” se deschise o uşă a calotei. Însoţitorul mă împinse înăuntru, intră şi el, apoi uşa se închise automat în urma noastră.

Ne găseam din nou într-o cameră atmosferică, luminată electric. Pe pereţi – manometre, barometre şi termometre. Călăuza mea privea atent aparatele. Cînd presiunea şi temperatura atinseră anumite valori, începu să-şi scoată haina de scafandru cosmic, invitîndu-mă printr-un gest să-i urmez exemplul.

— Cum ţi-au plăcut tumbele? mă întrebă rîzînd. Am făcut-o dinadins.

— Voiai să te distrezi pe socoteala mea, mă supărai eu.

— Cum se poate să-ţi treacă prin gînd aşa ceva? Mi-era teamă că, neştiind să te foloseşti de pelerina termoregulatoare, ai să fii crunt încercat de frig şi de căldură. De aceea, te-am răsucit ca pe o oaie la frigare ca să te „rumeneşti” pe toate feţele, mă lămuri el ieşind în sfîrşit din costum. Şi acum dă-mi

voie să mă recomand: Kramer, laborant biolog. O să lucrezi şi dumneata la noi?

— Da. Şi tot ca biolog. Mă numesc Artemiev Leonid Vasilievici.

— Perfect! Înseamnă că o să lucrăm împreună.

Cînd am început să mă dezbrac, mi-am dat seama că faimoasa lege a fizicii: „acţiunea este egală cu reacţiunea” se înfăţişează aici în forma cea mai pură, nealterată de gravitaţia terestră. Toate obiectele – şi întocmai ca ele – şi omul se transformau în „aparate cu reacţie”. Cînd mi-am aruncat „jos” costumul – fireşte „jos” în accepţia terestră – m-am săltat în aceeaşi clipă spre tavan. Vă rog să mă lămuriţi: eu am aruncat costumul sau, de fapt, el m-a aruncat pe mine?

— Iar acum ne vom purifica în camerele de dezinfecţie, mă informă Kramer.

— Păi, dumneata ce să cauţi acolo?!

— Cum aşa? Nu te-am atins?

„Asta-i bună! Parcă aş fi fost dintr-un ţinut bîntuit de ciumă”.

Şi iată-mă din nou în „purgatoriu”. Aparate bîzîitoare care îţi deretică tot trupul cu raze invizibile, haine sterilizate şi din nou vizita medicală – ultima, sper – în micuţul ambulatoriu al „medicului astral”. Aici nici scaune, nici mese. Numai dulapuri cu instrumente medicale, fixate de pereţi.

Medicul, Anna Ignatieva Meller, era o femeie scundă, delicată şi foarte vioaie. Îmbrăcată într-o rochie uşoară, argintie, nu părea de loc să aibă cei patruzeci de ani ai ei. I-am transmis salutările şi rugămintea „medicului pămîntean” din oraşul KEŢ.

După dezinfecţie, m-a informat că în hainele mele pămîntene se mai găsiseră un număr apreciabil de microbi.

— O să le scriu neapărat celor de la secţia sanitară din oraşul KEŢ să dea mai multă atenţie unghiilor. Sub ale dumitale, de pildă, am găsit o colonie întreagă de bacterii. Să nu ne mai trimită pe nimeni aici înainte de a-şi tăia şi a-şi curăţi bine unghiile. Eşti perfect sănătos şi, în momentul acesta, relativ curat. Îndată o să chem pe cineva să te conducă în camera dumitale şi să-ţi dea să mănînci.

— Să mă conducă? Să-mi dea de mîncare! Bine, dar drept cine mă luaţi? Nu sînt nici bolnav, nici copil. O să fiu în stare să merg şi să mănînc fără ajutorul nimănui.

— Nu te mai lăuda! În Cosmos nu eşti decît un prunc nou născut...

Zicînd aceste cuvinte mă înghionti uşor. Zburai spre perete şi, ricoşînd, m-am pomenit proiectat în mijlocul încăperii, unde rămasei suspendat, bălăbănindu-mi picioarele într-un mod caraghios, spre hazul de nedescris al doctoriţei.

— Ei, acum te-ai convins? Şi nu uita că aici mai avem totuşi o oarecare greutate. Nu spuneam că eşti ca un prunc? Acum hai, copăcel!

Copăcel, pe dracu'! Abia după un minut picioarele mele izbutiră să atingă din nou podeaua. Cum am încercat însă să fac un pas, am ţîşnit iar în sus. M-am izbit cu capul de tavan, dar, ce-i drept e drept, aproape n-am simţit lovitura. Cuprins de o caraghioasă disperare, am început să dau din mîini. În clipa aceea se deschise uşa şi intră biologul Kramer, prima mea cunoştinţă de pe Steaua KEŢ. Cînd m-a văzut, l-a umflat rîsul, nu alta.

— Ia-l la remorcă pe copilaş, dragă Kramer, şi du-l în camera şase, îi spuse Anna Ignatieva. Nu prea suporta încă aerul rarefiat, aşa că ai grijă să-i dai o jumătate de raţie.

— Nu s-ar putea ca acum, la început, să-mi daţi presiunea normală? o rugai eu.

— Ajunge jumătate. Ce dracu', trebuie odată şi odată să te obişnuieşti!

— Dă-mi mîna, îmi spuse Kramer.

Vîrîndu-şi picioarele în baretele de piele fixate pe podea, se apropie de mine destul de repede şi, prinzîndu-mă de centură, mă trase afară. Aici mă învîrti ca pe o minge şi mă zvîrli în lungul culoarului. Ţipai din toate puterile, dar era prea tîrziu: zburam. Şutul fusese calculat în aşa fel încît, după ce străbătui în diagonală vreo zece metri, mă apropiai de un perete.

— Apucă-te de curea! îmi strigă Kramer.

Aceste curele, ca nişte mînere de port-pied erau agăţate pretutindeni: pe pereţi, pe jos, în tavan. M-am prins zdravăn de curea, aşteptîndu-mă la o smucitură, dar constatai cu uimire că oprirea nu mă costă nici un efort. Kramer ajunsese de-acum lîngă mine. Deschise o uşă şi, luîndu-mă sub braţ ca pe un pachet, pătrunse într-o încăpere cilindrică unde nu văzui nici pat, nici masă şi nici măcar un scaun. Numai curele pe pereţi şi

o fereastră mare cu o perdea verzuie, transparentă. Lumina din cameră era tot verzuie.

— Simte-te ca la dumneata acasă. Acuş o să-ţi mai adaug puţin oxigen.

— Spune-mi, Kramer, de ce rachetodromul e separat de Stea?

— E o inovaţie recentă. Înainte rachetele se opreau direct aici. Dar nu toţi piloţii sînt destul de îndemînateci ca să evite un şoc la abordare. Într-o zi, căpitanul lui KEŢ 7 s-a ciocnit destul de tare de Stea. Din cauza zdruncinăturii s-au făcut ţăndări geamurile din Sera mare şi o parte din plante au pierit. Nici pînă azi nu s-au putut termina reparaţiile. După acest accident inginerii noştri au hotărît să construiască rachetodromul la oarecare distanţă. În prima fază rachetodromul avea forma unui uriaş disc plan. Experienţa ne-a învăţat însă că o emisferă e mult mai potrivită. Cînd se vor termina reparaţiile, vom face ca Steaua KEŢ să se rotească cu seră cu tot în jurul axei sale transversale. Datorită forţei centrifuge, o să apară atunci şi gravitaţia.

— Dar ce sînt razele multicolore pe care le-am văzut în timpul zborului, ţîşnind dinspre Stea?

— Semnale luminoase. Recunoaşte că nu-i uşor să găseşti o steluţă pierdută în nemărginirea cerească. De aceea am recurs la un „foc bengal”. Ei, cum te simţi? Respiri mai uşor? Să ştii că mai mult nu-ţi pot oferi: o să te îmbeţi de atîta oxigen pur. Nu ţi-e cald?

— Dimpotrivă, mi-e cam răcoare. Dintr-un salt, Kramer fu lîngă fereastră şi dădu în lături perdeaua. Camera fu inundată de razele orbitoare ale soarelui. Temperatura începu să crească repede. Apoi Kramer zbură spre peretele celălalt şi trase jaluzelele.

— Vino s-o admiri pe frumoasa frumoaselor! M-am îndreptat spre fereastră şi am amuţit de încîntare. Pămîntul acoperea o jumătate de boltă. Văzut de la o mie de kilometri depărtare nu părea o emisferă convexă, cum mă aşteptam, ci, dimpotrivă, concavă. O negură subţire îi învăluia marginile de o configuraţie capricioasă, crestate de piscurile munţilor. Contururile erau fireşte vagi. Dincolo de marginile Pămîntului se zăreau nişte pete cenuşii, alungite – norii umbriţi de pătura groasă a atmosferei. Mai spre centru, alte pete, de data aceasta

luminoase. Am recunoscut Oceanul îngheţat, ţărmurile Siberiei şi ale Europei septentrionale. Polul Nord era vizibil ca o pată sclipitoare. Soarele se reflecta în marea Barenţ ca o minusculă scînteie.

În timp ce mă desfătam cu priveliştea aceasta uluitoare, Pămîntul începu să semene cu luna în descreştere. Nu puteam să-mi iau ochii de la semiluna asta gigantică, luminată din belşug de soare.

— Steaua KEŢ – mă lămuri Kramer – se mişcă spre est, înconjurînd Pămîntul în răstimp de o oră şi patruzeci de minute. Prin urmare la noi ziua nu durează decît şaizeci şi şapte de minute, iar noaptea treizeci şi trei. Peste vreo patruzeci ori cincizeci de minute intrăm în umbra Pămîntului...

Partea întunecoasă a Pămîntului abia se putea desluşi la lumina reflectată a Lunii. Hotarul dintre zona întunecoasă şi cea luminoasă era demarcat precis de nişte zimţi uriaşi, întunecaţi – umbrele munţilor. Deodată apăru şi Luna, cea veritabilă. Părea foarte apropiată, însă de dimensiuni mai mici decît acelea cu care eram obişnuit pe Pămînt.

În sfîrşit Soarele dispăru în spatele Pămîntului. Acum planeta noastră contura ca un fel de disc negru – în mijlocul unui nimb strălucitor – zorile. Erau razele Soarelui care luminau atmosfera terestră. Reflexele trandafirii jucau pînă şi pe pereţii camerei noastre.

— După cum vezi, aici nu ne învăluie niciodată întunericul, spuse Kramer. Cînd Luna dispare în spatele Pămîntului, văpăile aurorei sau ale asfinţitului înlocuiesc perfect lumina astrului.

— Am impresia că s-a făcut destul de rece.

— E răcoarea nopţii. Dar această scădere a temperaturii nici nu merită să fie luată în seamă. Stratul mijlociu al învelişului staţiei noastre o fereşte de pierderile de căldură. Mai adaugă marea cantitate de căldură iradiată de Pămînt, precum şi faptul că aici, pe Steaua KEŢ, nopţile sînt extrem de scurte şi o să-ţi dai seama că nu există nici o primejdie să îngheţi. Pentru noi, biologii, e o fericire. Fizicienilor însă nu le convine treaba asta: îţi închipui cît trebuie să se chinuiască pînă obţin temperatura apropiată de zero absolut de care au nevoie pentru experienţe. Ca un uriaş cuptor, Pămîntul radiază căldură chiar şi la o depărtare de mii de kilometri. Plantele din seră suportă bine răcoarea nopţilor scurte. Nici nu punem în funcţiune

radiatoarele electrice. Avem o climă de munte fără egal. Peste cîteva zile or să se rumenească pînă şi obrajii dumitale palizi de leningrădean. Eu, unul, de cînd sînt aici, am prins în greutate şi am o poftă de mîncare de speriat...

— Află, dragă prietene, că şi mie mi s-a făcut foame.

— Hai atunci la cantină, mă pofti Kramer, întinzîndu-mi o mînă bronzată.

Mă scoase în culoar şi pornirăm ţopăind şi agăţîndu-ne de curele.

Cantina era o sală mare, cilindrică, inundată în lumina aurie a „zorilor". Fereastra mare, zăbrelită, cu geamuri groase, era împodobită cu plante agăţătoare de un verde strălucitor cum nu văzusem pe Pămînt.

— Uite-l şi pe dumnealui!

Recunoscui glasul doctoriţei Meller şi întorsei instinctiv capul. O văzui agăţată de perete ca o rîndunică. Lîngă ea – Tonia într-o rochiţă subţire de culoarea crinului. Dezinfectarea îi stricase coafura şi părul îi flutura vîlvoi. I-am zîmbit cu o neascunsă bucurie.

— Poftiţi la „masă", ne invită doctoriţa. Cu ce să vă ospătăm?

Pe o poliţă se înşirau borcane închise ermetic de diferite forme: sferice, cubice etc.

— O să vă hrănim cu biberonul. Vă dăm hrană lichidă – griş cu lapte... Dacă v-am oferi altfel de mîncare, aţi scăpa-o din mîini şi n-aţi mai putea s-o prindeţi. Noi preferăm regimul vegetarian, mai ales că avem „plantaţii" proprii. În borcanul acesta găsiţi cremă de mere, dincoace orez cu căpşuni, caise, piersici, compot de banane. Avem şi nişte napi KEŢ cum n-aţi mîncat pe Pămînt. La alegere! Doriţi napi?

Doctoriţa luă de pe poliţă un cilindru din care se desprindea într-o parte o ţeavă subţire. În partea opusă se afla o altă ţeavă, mai groasă, pe care doctoriţa o introduse în orificiul unei pompe. Punînd-o în funcţiune, în vîrful tubului apăru o spumă gălbuie. Cu un gest graţios întinse Toniei cilindrul:

— Suge! Dacă vezi că nu merge, mai pompează puţin. Tubul e sterilizat. Ce te strîmbi? Da, ai dreptate, vesela noastră nu are frumuseţea amforelor greceşti, în schimb e cea mai nimerită pentru condiţiile de aici.

Tonia se supuse cu oarecare şovăială.

— Ei?

— E delicios.

Kramer îmi întinse şi mie un „biberon”. Într-adevăr, ce să spun, pireul din „napi KEŢ” era foarte gustos. Ca de altfel şi compotul de banane. Abia prididoeam să pompez. Veni rîndul jeleului de caise şi cremei de căpşuni.

Înfulecam cu poftă. Tonia însă părea cu gîndul aiurea şi nu mînca aproape nimic. Pe culoar am prins-o de mînă şi am întrebat-o:

— Ce-i cu tine, Tonia?

— Am fost adineauri la directorul Stelei KEŢ ca să mă interesez de Evgheniev. Nu mai e aici. A plecat într-o lungă călătorie interplanetară.

— Şi, pornim mai departe după el?

— În nici un caz! Trebuie să ne apucăm de lucru. Totuşi directorul mi-a spus că n-ar fi de loc exclus ca tu să pleci într-o călătorie interplanetară.

— Unde? mă îngrozii eu.

— Nu ştiu încă, în Lună, în Marte, poate şi mai departe...

— Nu se poate lua legătura cu Evgheniev prin radio?

— Ba da. Numai cu Pămîntul nu are KEŢ legături radiofonice. Din cauza zonei lui Heaveside, care respinge undele hertziene. Aceasta va fi de altfel şi sarcina mea ştiinţifică: să încerc a străpunge cu fascicole de unde scurte acest strat, ca să stabilim legătura prin radio cu Pămîntul. Deocamdată, legătura este asigurată numai de telegraful optic. Impulsurile reflectorului de un milion de lumini sînt perfect recepţionate pe Pămînt dacă nu se ridică vreun zăgaz de nori. Noroc că deasupra Pamirului, în oraşul KEŢ, cerul e aproape întotdeauna senin. Cu navele aflate în spaţiul cosmic se comunică însă regulat prin radio... Tocmai mă duc la staţie. Să vedem, poate izbutesc să stabilesc legătura cu racheta care explorează spaţiul cosmic între Steaua KEŢ şi Lună. Da, să nu uit: directorul te-a rugat să treci pe la el. După ce-şi consultă ceasul de la mînă, Tonia adăugă: azi nu mai ai cînd. Ştii ce? Hai cu mine la staţie. E în camera numărul nouă.

Culoarul imens, inundat de lumina electrică, se pierdea în depărtare ca un tunel de metrou. Vocile noastre răsunau aici mult mai slab decît pe Pămînt, datorită aerului rarefiat. Aşa că, la început, nici n-am auzit că sînt strigat de cineva.

Era Kramer. Zbura spre noi, bătînd din nişte aripi nu prea mari. Pe coaste şi pe spate purta ceva care semăna cu nişte evantaie.

— V-am adus şi aripi. Aşa o să deveniţi adevărate făpturi cereşti. Cînd sînt strînse seamănă într-o oarecare măsură cu cele ale liliecilor. Le prindeţi de încheieturile mîinilor. Sînt pliante şi rabatabile, aşa că n-o să vă stingherească la lucru...

Kramer ne fixă cu îndemînare la mîini aripile acestea de mărimea unei frunze de brusture şi ne arătă cum să umblăm cu mecanismul. După aceea se depărtă. Cuprinşi de o adevărată frenezie a zborului, Tonia şi cu mine ne apucarăm imediat să facem exerciţii. Cotind cînd nici nu ne aşteptam, ne ciocneam cap în cap şi ne izbeam de pereţi, fără să simţim însă nici cea mai mică durere.

— Într-adevăr, parcă am fi nişte lilieci, se amuză Tonia. Hai să vedem cine ajunge primul la staţie.

Ne-am desprins din loc.

— De ce o fi atît de pustiu coridorul ăsta? mă mirai eu.

— Cum de ce? La ora asta toată lumea e la lucru. Am auzit însă că seara oamenii roiesc pe aici ca nişte cărăbuşi într-o zi cu soare.

Ne-am apropiat de camera numărul nouă. Tonia apăsă pe un buton şi uşa se deschise fără zgomot. Rămăsei cu gura căscată: radiotelegrafistul era cocoţat în „tavan”. Cu casca pe urechi recepţiona o radiotelefonogramă.

— Gata, ne spuse el, vîrînd bloc-notes-ul în geanta de la centură care îi ţinea loc de masă de scris. Vreţi să vorbiţi cu Evgheniev? O să încerc să vă dau legătura.

— E oare atît de greu? se nelinişti Tonia.

— Nu, dar tocmai azi emiţătorul pe unde lungi are toane. Să prind pe unde scurte racheta care se înalţă în spirală deasupra Pămîntului este, desigur, mai complicat. Un moment, vă rog, numai să calculez poziţia rachetei.

Atingînd din nebăgare de seamă peretele, radiofonistul fu proiectat în direcţia opusă, dar firul de la cască îl trase înapoi. Omul îşi scoase carnetul şi aruncînd o privire la cronometru se afundă în tot felul de calcule. După aceea acordă aparatul pe lungimea de undă necesară.

— Alo! Alo! Aici Steaua KEŢ! Da, da! Dă-mi-l pe Evgheniev la aparat. Nu-i acolo? Cum se întoarce, transmite-i să ne cheme. O nouă angajată a noastră vrea să-i vorbească. Cum o cheamă?

— Antonina Gherasimova, îi suflă Tonia.

— Tovarăşa Gherasimova. Se aude bine? Aşa, cum zici? Aţi prins mulţi? La mai mare.

Închise aparatul.

— Pînă în trei ore Evgheniev nu se întoarce. Face o mică plimbare prin spaţiu să vîneze asteroizi mai mărunţei. Un material de construcţie excelent: fier, aluminiu, granit... Cînd ne cheamă Evgheniev vă comunic.

IX. LA BIBLIOTECĂ

Seara, la ceai, Kramer mă întrebă:

— Ţi-ai întocmit vreun program? Citindu-mi pe faţă nedumerirea, continuă: nu te mai mira aşa. Cu toate că la noi o zi şi o noapte nu durează decît o sută de minute, ne-am organizat din obişnuinţă un regim de viaţă aidoma cu cel de pe Pămînt. Facem „noapte” închizînd jaluzelele şi dormim cîte şapte zile „astrale” la rînd. Acum e opt după ora Moscovei şi, precum vezi, ziua de lucru s-a terminat. N-ai vrea să ne vizitezi biblioteca?

— Bucuros.

Ca şi celelalte încăperi de pe Steaua KEŢ, biblioteca avea o formă cilindrică. Nici urmă de ferestre. De-a lungul pereţilor laterali numai sertare. De la uşă pînă la peretele opus erau întinse patru coarde de care se ţineau cititorii deplasîndu-se prin acest straniu coridor. În intervalul dintre culoarul de coarde şi pereţii laterali, se înşirau nişte cuşete cu plasă. În aerul ozonat stăruia parfum de cetină. Tuburile fluorescente montate între sertare răspîndeau o lumină blîndă, dulce.

Linişte. Pe cîteva cuşete sînt întinşi comod oameni cu capul vîrît într-un fel de cutii negre. Din cînd în cînd, „cititorii” răsucesc butoanele de pe pereţii cutiei.

Ciudată bibliotecă! S-ar zice mai curînd că te afli într-o sală de tratamente medicale. Ţinîndu-mă de corzi îl urmez pe Kramer, spre fundul încăperii. Aici, prinsă de zidul cu sertare, o fată într-o rochie de mătase de un roşu prins, pare un splendid fluture.

— E bibliotecara noastră, Elsa Nilson. Daţi-mi voie să vă prezint, rîse Kramer, îmbrîncindu-mă spre tînăra bibliotecară. Elsa mă prinse din zbor şi, în felul acesta, făcurăm cunoştinţă.

— Ce-ţi doreşte inima? Avem un milion de volume, aproape în toate limbile lumii.

Un milion de volume! Cum de încap toate aici? Ghicesc însă îndată:

— Aha, filmotecă!

— Da, cărţi imprimate pe peliculă. Se citesc cu ajutorul aparatelor de proiecţie.

— Simplu ca bună ziua, intervine Kramer. Un volum întreg imprimat filă cu filă pe peliculă nu ocupă mai mult loc decît un mosorel de aţă.

— Bine, dar ce se întîmplă cu ziarele?

— În locul lor avem radioul şi televiziunea, mă lămureşte simpatica bibliotecară.

— O bibliotecă de microfilme nu mai e o noutate, spuse Kramer. Avem aici lucruri şi mai grozave. Ei, ce program să întocmim pentru tovarăşul Artemiev? Propun la început o cronică mondială să-şi dea seama că aici, pe Steaua KEŢ, sîntem la curent cu tot ce se întîmplă în lume. Apoi aş zice să-i oferim „tromba solară”.

— E un roman nou?

— Ceva de genul ăsta, răspunse Kramer, zîmbind enigmatic. Iar, ca încheiere, „Centrala atmosferică”.

Nilson încuviinţă şi scoase din sertare cîteva cutiuţe plate de metal.

Kramer mă îndemnă să mă întind pe o cuşetă şi introduse cutiuţele într-o lădiţă cu butoane. Apoi îmi spuse:

— Priveşte şi ascultă!

— Nu văd şi nu aud nimic. E linişte şi beznă.

— Răsuceşte butonul din dreapta.

M-am supus. Răsună un declic urmat de un uşor bîzîit. Un mănunchi strălucitor de raze mă orbi. În aceeaşi clipă se auzi o voce: „Jungla tropicală din Africa va fi prefăcută, prin agricultura avansată, în vaste întinderi roditoare”.

Am întredeschis pleoapele. Imensitatea verde-albăstruie a oceanului sclipea sub suliţele de foc ale soarelui african. Pe întinsul apelor se zărea o flotă uriaşă înşirată în formaţie de luptă: cuirasate, supercuirasate, bastimente de linie, crucişătoare şi distrugătoare de toate tipurile. Erau printre ele şi nave vechi, pe ale căror coşuri pîntecoase năvăleau rotocoale de fum negru şi gros, dar se găseau şi mai noi, cu motoare Diesel, precum şi unele de tipul cel mai recent, cu motoare electrice.

Spectacolul mi se păru atît de neaşteptat, încît nu-mi putui stăpîni o tresărire. Cum, din nou război? Cu neputinţă: capitalismul a fost lichidat definitiv pe tot globul. Te pomeneşti

că amicii vor să mă „distreze” cu vreun film vechi din timpul ultimului război, al cărui rezultat a fost triumful revoluţiei!

„Navele de război, odinioară mijloace de distrugere în masă, noi le-am transformat în cargoboturi paşnice”, continuă vocea.

— Deci asta e. Orbit de lumina prea puternică, nu băgasem de seamă lipsa turelelor din care cîndva se iveau cumplitele guri de foc ale marinei militare, în locul lor se înălţau macarale. Între nave şi rada portului nou-nouţ mişunau într-o forfotă harnică sute de şalupe, remorchere şi şlepuri. Portul clocotea de freamătul muncii.

O răsucire de buton şi... iarăşi o imagine ce aduce a vremuri de război. O tabără uriaşă. Vopsite în alb se conturează nişte corturi şi căsuţe din placaj. În faţa lor roiesc o sumedie de oameni – europeni şi băştinaşi – în haine de asemenea albe. Dincolo de tabără o perdea de fum se înalţă aproape pînă în zenit. Vălătucii de fum te poartă cu gîndul la un incendiu de proporţii colosale...

Altă secvenţă: pădurea tropicală în flăcări. În mijlocul vîrtejului de foc înaintează un şir de furgoane uriaşe – nişte cutii din plasă metalică pe şasiuri de oţel. Înăuntrul lor se află cîţiva oameni, are smulg cioturile cu ajutorul unor aparate minuscule.

„Ţinuturile tropicale, care sînt cele mai însorite de pe globul terestru, au fost socotite înainte vreme inaccesibile pentru agricultura modernă. Jungle de nestrăbătut, mlaştini, fiare sălbatice, şerpi şi insecte veninoase, ucigătoarele friguri tropicale – iată ce însemnau înainte aceste locuri. Priviţi-le cum arată astăzi...”

Un şes întins brăzdat de tractoare. Negrii care conduc aceste maşini îşi dezvelesc dinţii sclipitori în zîmbete vesele. Pe orizont îşi desenează contururile blocuri şi grădini verzi, umbroase. „Regiunile tropicale vor hrăni milioane de oameni... Ideile lui Ţiolkovski prind şi aici viaţă”.

„Şi aici tot despre Ţiolkovski e vorba? mă mir eu. Cum s-ar zice a lăsat urmaşilor idei cu carul, să le tot ajungă!”

Ca şi cum ar fi intenţionat să-mi întregească reflecţia, se perindară alte imagini, ilustrînd opera de transformare a Pămîntului după ideile lui Ţiolkovski. Energia solară face să înflorească deşerturile; în munţii sălbatici, transformaţi cu ajutorul serelor în splendide grădini înmiresmate, răsar aşezări

omeneşti; apar noi tipuri de motoare solare, de maşini acţionate prin forţa mareelor şi a valurilor mării; se răspîndesc noi specii de plante, care folosesc în cantităţi mari energia soarelui...

Aici sînt în elementul meu. Realizările astea îmi sînt familiare.

Cronica mondială s-a terminat. După o scurtă pauză, aceeaşi voce a început să depene firul unei povestiri. Imaginile care ilustrau povestirea erau atît de expresive, încît aveai impresia că iei tu însuţi parte la fapte aievea întîmplate.

*

* *

„Misiunea noastră era limpede: să încercam însuşirile unor sănii cu elice de un tip nou, istorisea vocea. Condiţiile cursei nu erau dintre cele mai uşoare... Trebuia să străbatem sute de kilometri prin tundră, mult dincolo de cercul polar. Ca şef al cursei, înaintam în fruntea coloanei. Coloana noastră se îndrepta spre Nord în linie dreaptă.

Era întuneric. Aurora boreală nu învăpăia văzduhul. Ne luminau calea numai farurile. Termometrul înţepenise parcă la minus cincizeci de grade. În jur, cît vedeai cu ochii. Întinderi pustii, înzăpezite. Consultînd într-una busola am mers aşa vreo două zile.

La un moment dat, în zare, cerul parcă începu să capete nuanţe vag-trandafirii.

— Îşi face apariţia aurora boreală, se bucură tovarăşul meu de drum, care conducea sania. Aşa mai merge...

După o jumătate de ceas bolta se înveşmîntase spre miazănoapte într-o mantie de purpură.

— Ciudată auroră! Fără jocuri de lumini... murmurai eu. Apoi şi culorile... Aurora boreală este, de obicei, la început verzuie şi abia mai tîrziu se colorează în diferite nuanţe de roz. Ceea ce vedem noi însă parcă ar fi un răsărit de soare încremenit. Singura deosebire e că se intensifică treptat, trecînd de la trandafiriu la alb pe măsură ce înaintăm.

— Poate e lumina zodiacală?

— Imposibil! Nu-i nici locul, nici timpul. Şi, la urma urmelor, nici nu seamănă. Vezi? Fîşia de lumină cuprinde

aproape întreg cerul de la zenit pînă la orizont, lăţindu-se treptat ca un con.

Absorbiţi de desfăşurarea misteriosului fenomen ceresc, nimeriserăm într-o vîlcea adîncă; panta era destul de abruptă. Era cît pe ce să facem ţăndări tălpigele saniei.

Cînd am ieşit afară, după cîteva minute, am constatat că se mai încălzise. Într-adevăr, termometrul arăta minus 38°. Şi asta după gerul de cincizeci de grade de acum o oră.

— Poate tocmai de la lumina asta izvorăşte căldura care a înmuiat gerul, îmi dădui eu cu părerea.

— Bine, dar e neverosimil, rîse tovarăşul meu de drum. O trombă de lumină care încălzeşte tundra.

Tromba îşi răsfrîngea sclipirile chiar în drumul nostru, aşa că nu ne rămînea decît să ne înarmăm cu răbdare. Poate că ajungînd acolo, o să putem înţelege despre ce fenomen este vorba.

Temperatura creştea o dată cu lumina. Curînd tovarăşul meu stinse farurile: se vedea foarte bine şi fără ele. Deodată, ca din senin, se stîrniră nişte curenţi de aer de parcă ar fi fost atraşi de conul luminos de pe zare. În vîrful conului se distingea acum secera lucitoare a planetei Venus, văzută prin binoclu.

Prin urmare, pe măsură ce ne apropiem, misterul, în loc să se lămurească, devenea dimpotrivă şi mai de nepătruns.

— Seamănă grozav cu lumina solară, exclamă tovarăşul meu, din ce în ce mai intrigat.

După scurtă vreme se făcu lumină ca ziua. Totuşi, în dreapta, în stînga şi în spatele nostru stăruia un fel de amurg neguros care se prefăcea treptat într-o noapte neagră. Vîntul mătura tot mai năprasnic şesul stîrnind vîrtejuri de nea. Înaintam printr-un adevărat simun de zăpadă viscolită.

Temperatura însă creştea între timp vertiginos.

— Minus treizeci... Douăzeci şi cinci... Şaptesprezece... Nouă... anunţa tovarăşul meu. Zero. Plus două grade. Şi aceasta după minus cincizeci. Acum înţeleg de ce s-a iscat vîntul. „Tromba solară” încălzeşte aerul şi solul creînd zone cu temperaturi diferite. Aerul rece năvăleşte pe jos spre zona caldă, iar acolo sus goneşte probabil un contracurent de aer cald.

Ne apropiarăm de regiunea aflată chiar în bătaia luminii. Fulgii zburătăciţi de vînt se topeau; viscolul luase subit

înfăţişarea unei ploi care, în loc să cadă din cer, ne biciuia din spate. Zăpada se transforma în zloată. Pe povîrnişurile movilelor şi în văioage susurau pîraiele. Nu se mai putea trece cu sania. Ca la semnul unei baghete magice, primăvara proaspătă risipea bezna îngheţată a nopţii polare.

Înaintînd riscam să distrugem săniile. La o comandă a mea tot trenul de sănii se opri. Şoferii, inginerii, reporterii şi operatorii de cinema care participau la această cursă săriră din sănii asaltîndu-mă cu întrebări. Toţi erau ca şi mine extrem de intrigaţi de fenomenul acesta atît de straniu petrecut sub privirile noastre.

Am dispus să se aşeze cîteva sănii lateral ca să ne fie pavăză împotriva vîntului şi am ţinut o scurtă consfătuire. Toţi erau de acord că e prea riscant să înaintăm. S-a hotărît ca un mic grup condus de mine să pornească pe jos în explorare, iar ceilalţi să rămînă lîngă sănii. După ce se va lămuri în privinţa naturii fenomenului, grupul trebuia să se întoarcă, urmînd ca apoi toată expediţia să ocolească „tromba solară” şi să-şi continue astfel drumul.

Pe locul unde ne opriserăm, termometrul arăta plus opt grade Celsius. Ne-am scos hainele de blană, îmbrăcaţi doar în costume de piele şi cizme vînătoare şi luînd cu noi ceva provizii şi instrumente, am plecat.

Drumul n-a fost uşor. Din cînd în cînd ne pomeneam pînă la brîu în puful moale al zăpezii ori ne împotmoleam în noroi. A trebuit să ocolim pîraie, mlaştini, ba chiar şi mici lacuri. Din fericire noroiul nu acoperea decît o porţiune destul de îngustă. Se şi vedea „ţărmul” celălalt, uscat, înveşmîntat într-un covor de iarbă ca smaragdul, smălţuit cu flori.

— Lumină, căldură şi iarbă verde dincolo de Cercul polar. Şi încă la sfîrşit de decembrie, izbucni prietenul meu. Ciupeşte-mă să-mi dau seama dacă nu visez.

— Nu e chiar primăvară. E o insulă fermecată a primăverii în oceanul iernii polare, fu de părere altcineva dintre tovarăşii de drum. Altminteri toate bălţile şi lacurile întîlnite în cale ar fi fost năpădite de păsări.

Operatorul nostru de cinema tot meşterea ceva la aparat, dar tocmai cînd se pregătea să filmeze, se dezlănţui o vijelie care-l trînti în noroi cu aparat cu tot. Pledul îi fu smuls de vînt şi, ridicîndu-se la o înălţime ameţitoare, zbură cine ştie unde.

Uraganul nu se potolea de loc, izbindu-ne cu putere. Direcţia vîntului nu era însă constantă: bătea în rafale cînd din spate, cînd din faţă, iar uneori se învîrtejea nebuneşte, mai-mai să ne ia pe sus. Pesemne că ne aflam la punctul unde afluxul de aer rece, întîlnindu-se cu cel încălzit, isca vîrtejuri de curenţi ascendenţi. Aici era, aşadar, graniţa ciclonului provocat de misterioasa „trombă solară”.

Nu mai mergeam, ci ne tîram de-a buşilea prin noroi, ţinîndu-ne unul de altul cu ultimele noastre puteri...

Cînd ajunserăm în sfîrşit pe un sol uscat, unde domnea calmul cel mai desăvîrşit, eram de-a dreptul extenuaţi. Aerul se ridica de pe pămîntul încălzit întocmai ca în cîmp în arşiţa unei amiezi de vară. Temperatura atinsese plus douăzeci de grade.

În cîteva minute ne şi uscarăm. Umblam cu hainele deschise: nimeriserăm doar în plină vară.

În apropiere se înălţa o colină acoperită cu iarbă, flori şi mesteceni polari tîrîtori. Iar în jur zumzăiau ţînţari, muşte şi fluturi înviaţi de razele dătătoare de viaţă.

Am urcat pe colină şi am rămas încremeniţi de uimire. Într-adevăr, priveliştea ce ni se dezvăluia părea un miraj.

Chiar în faţa noastră se aşternea un lan de grîu. Alături – un cîmp cu floarea-soarelui şi altul cu porumb verde. Mai încolo se întindeau grădini cu varză, castraveţi, sfeclă, roşii, straturi de fragi şi căpşuni. Dincolo de acestea se distingea zona tufişurilor: coacăze, agrişe, ba chiar şi viţă de vie care oferea privirilor ciorchini grei de struguri copţi. Apoi veneau la rînd peri, meri, vişini, portocali, iar şi mai departe mandarini, caişi şi piersici. În sfîrşit, pe un teren circular din inima oazei, unde temperatura era fără îndoială foarte ridicată, creşteau portocalul, lămîiul, arborele de cacao, alternînd cu plantaţii de ceai şi arbori de cafea. Cum s-ar zice, aici, pe un teren nu prea întins, erau reprezentate principalele plante cultivate în zona continentală, subtropicală şi chiar tropicală. Drumurile care străbăteau ogoarele, livezile şi grădinile aveau formă de cercuri concentrice şi de raze convergînd spre centrul oazei. Iar acolo se înălţa o clădire cu cinci etaje şi cu balcoane pe al cărei acoperiş pilonul unei antene sclipea orbitor în bătaia razelor verticale. Pretutindeni, pe balcoane şi în pervazurile ferestrelor deschise, erau puzderie de flori, iar zidurile se pierdeau în îmbrăţişarea plantelor agăţătoare...

Pe ogoare, în grădini şi în livezi lucrau oameni îmbrăcaţi în haine de vară şi purtînd pe cap pălării cu boruri largi.

Am rămas cîteva minute muţi de surpriză. În sfîrşit, prietenul meu izbuti să rostească primele cuvinte:

— Bine, dar asta întrece orice închipuire. E ca într-un basm dintr-o mie şi una de nopţi.

Am pornit pe o cărare radială spre centrul oazei. Priveam din cînd în cînd cerul de unde se revărsa enigmatica lumină. Conul care strălucea ca Soarele lua treptat forma unui disc.

Dinspre centrul oazei se îndrepta spre noi, pe cărarea presărată cu nisip auriu şi străjuită de portocali plini de fructe coapte, un bărbat ars de soare într-o cămaşă albă, un şort la fel de alb şi cu sandale pe picioarele goale. Faţa îi era umbrită de borurile largi ale pălăriei. Încă de departe ne făcu semne însufleţite de bun venit. Cînd ajunse lîngă noi ne spuse:

— Bună ziua, tovarăşi. Mi s-a transmis vestea că veniţi. Toată admiraţia pentru curajul de care aţi dat dovadă străbătînd zona cicloanelor.

— Nimic de spus, aveţi nişte paznici de nădejde, răspunse rîzînd prietenul meu.

— La drept vorbind, nici nu avem împotriva cui să punem pază, replică omul în alb. Vîrtejurile de la „frontieră” sunt, ca să spun aşa, un produs secundar. Dacă am fi vrut însă, am fi putut crea un baraj de vijelie, care să nu lase să pătrundă aici nici o fiinţă. Şoarece sau elefant să fi fost şi tot i-ar fi ridicat ca pe nişte fulgi la vreo zece kilometri înălţime şi i-ar fi proiectat înapoi în deşertul de zăpadă. Dar nici primejdia la care v-aţi expus nu este de dispreţuit. Aflaţi însă că înspre est există o galerie prin care poţi traversa fără nici un pericol „zona furtunilor”... Ei, dar să facem cunoştinţă. Numele meu e Crooks, William Crooks. Sînt directorul oazei experimentale. Bănuiesc că nici n-aţi ştiut de existenţa ei: de altfel văd asta după uimirea întipărită pe feţele voastre. Şi, totuşi, nu e nici un secret. Presa, radioul s-au ocupat destul de această oază. Nu mă surprinde însă că v-a scăpat: de cînd oamenii muncii s-au apucat să transforme lumea, în fiecare colţ al globului se fac atîtea lucruri, încît este, într-adevăr, imposibil să fii la curent cu toate. De Steaua KEŢ aţi auzit?

— Bineînţeles, răspunsei eu.

— Ei bine, „soarele artificial”, care vă arde creştetele – explică Crooks, arătînd cerul – îşi datorează existenţa Stelei KEŢ. Avînd această primă bază cosmică, n-a mai fost nici o complicaţie să ne creăm şi un „soare” propriu. Probabil că aţi început să vă lămuriţi despre ce e vorba. E pur şi simplu o oglindă concavă, compusă din foi metalice lustruite. La înălţimea unde este plasată, cînd soarele se află sub linia orizontului terestru, razele sale nimeresc în luciul oglinzii care le reflectă vertical pe Pămînt. Observaţi, vă rog, umbrele. Sînt verticale ca la ecuator în plină amiază. Un băţ înfipt drept în pămînt nu azvîrle nici un fel de umbră. În tot cursul anului temperatura se menţine aici zi şi noapte la plus treizeci de grade. Spre marginile teritoriului nostru e ceva mai scăzută din cauza afluxului de aer rece. Dar acest aflux e aproape neglijabil: de cum ajunge în apropiere aerul rece este ridicat de curenţii ascendenţi. Plantele sînt, precum vedeţi, repartizate în raport cu aceste zone de temperatură. În centrul oazei creşte pînă şi arborele de cacao, care este, ştiţi şi dumneavoastră, mare iubitor de căldură.

— Ce s-ar întîmpla dacă acest soare artificial s-ar stinge?

— În acest caz plantele din oaza noastră ar pieri în cîteva minute. Numai că atîta timp cît străluceşte soarele adevărat, nu se va stinge nici soarele nostru artificial. Temperatura poate fi reglată prin răsucirea cu un număr oarecare de grade a plăcilor oglinzii. Aici însă este constantă. Rezultatul e că strîngem cîteva recolte pe an. Acest „soare” nu este decît primul din zeci şi zeci de alţi sori similari, care se vor aprinde în curînd aproape de ambii poli ai globului pămîntesc. O reţea întreagă de oaze la fel cu a noastră va aduce viaţa în ţinuturile polare. Treptat se va încălzi şi aerul dintre oaze. Vom aprinde un „soare” puternic deasupra Polului Nord şi vom topi străvechile gheţuri. Prin încălzirea aerului vor lua naştere noi curenţi aerieni, care vor îndulci clima pe tot întinsul emisferei boreale. Groenlanda cea îngheţată va deveni o grădină înfloritoare în care va domni o veşnică vară. În cele din urmă vom ajunge şi la Polul Sud, cu nesecatele sale bogăţii naturale. Vom smulge din încleştarea rece un întreg continent care va adăposti şi va hrăni milioane de oameni. Planeta noastră va fi cea mai frumoasă dintre planete...”

...Vocea tăcu. Se făcu întuneric. Nu se auzea decît bîzîitul aparatului. Apoi lumina se reaprinse şi alte imagini neobişnuite mi se perindară prin faţa privirilor.

Pe vastele întinderi ale stratosferei, sub un cer de ardezie, gonesc nişte bolizi ciudaţi ca un soi de arici zburliţi. Sub aceste aparate plutesc, uşori, vaporoşi, norii cirus, iar mai jos se rostogolesc bolovănoşi, norii cumulus şi stratus... Prin perdeaua de nori se întrezăreşte covorul împestriţat al Pămîntului: petele verzi ale pădurilor, pătratele negre ale ţarinilor, şerpuitoarele fire de beteală ale rîurilor şi fluviilor, paietele argintii ale lacurilor şi liniile subţiri de tot, ca trasate cu sfoară ale drumului de fier. „Aricii” zburători săgetează spaţiul în toate direcţiile, lăsînd în urma lor trene de fum. Din cînd în cînd îşi domolesc goana, oprindu-se. Atunci din adîncul lor ţîşnesc fulgere orbitoare ce cad vertical pe pămînt.

...O cabină spaţioasă. Luminatoare din sticlă groasă de cuarţ. Aparate cum n-am mai văzut. În faţa lor trebăluiesc doi tineri. Al treilea, aşezat la o masă cu o mulţime de cadrane, dă comenzi răspicate:

— ...Cinci mii... şapte... Stabilizează! Zece amperi... Cinci sute de mii de volţi... Stop... Descărcarea.

Unul din cei doi tineri trage brusc de o manetă. Fulgerul izbucneşte, cu un bubuit sec care sfîşie tăcerile, mistuindu-se spre pămînt.

— Înainte cu toată viteza! ordonă comandantul.

Apoi, întorcîndu-se spre mine:

— Vă aflaţi la centrala atmosferică, una din filialele Stelei KEŢ. Construindu-se Steaua KEŢ, am putut să explorăm în amănunţime stratosfera şi să studiem electricitatea atmosferică. Existenţa ei este de multă vreme cunoscută. S-a încercat chiar să fie folosită în scopuri industriale, dar fără succes, deoarece se află în cantitate infimă. Se consideră că deasupra unui kilometru pătrat nu se acumulează mai mult de 0,04 kWh energie. De altfel aşa şi este, dacă ne gîndim numai la straturile atmosferei apropiate de suprafaţa Pămîntului. E drept că fulgerele dau mult mai multă energie – şase sute kWh într-o sutime de secundă. Dar ştiţi prea bine că fulgerul e un oaspe rar pe Pămînt. În păturile superioare însă situaţia este cu totul alta.

Noi, cei de pe Pămînt, trăim, am putea spune, pe fundul unui ocean aerian. Încă din vremuri îndepărtate, oamenii au

învăţat să pună în slujba lor curenţi aerieni orizontali mînînd cu ajutorul lor corăbii pe întinderile mărilor, învîrtind aripile morilor de vînt. Mai tîrziu au descoperit şi obîrşia acestor curenţi: încălzirea inegală a aerului sub revărsarea razelor solare. Cînd au început să zboare, oamenii au aflat că din aceeaşi cauză au loc şi mişcările aerului pe verticală – de jos în sus şi de sus în jos. În sfîrşit, recent de tot, s-a stabilit că forţa de atracţie a Soarelui şi în special a lunii generează în atmosferă fenomene identice cu mareele oceanelor. Şi e firesc ca aceste fenomene să se manifeste mult mai intens: aerul doar e aproape de o mie de ori mai uşor decît apa. Fluxurile şi refluxurile ne îndreptăţesc să asemuim atmosfera cu un uriaş ocean adînc de opt kilometri.

Luna îşi exercită atracţia asupra atmosferei şi oceanul nostru aerian se înalţă şi se umflă în direcţia acestui astru. Aceasta şi explică uriaşele deplasări periodice ale straturilor de aer. În cursul deplasărilor se produce o frecare între particulele gazelor puternic ionizate. Înţelegem astfel de ce păturile superioare ale atmosferei sînt bune conducătoare de unde radiofonice. Cînd aceste pături puternic ionizate se deplasează în raport cu cîmpul magnetic al Pămîntului, apar curenţi de inducţie – curenţii Foucault – întocmai ca într-un conductor.

Prin urmare, datorită mareelor atmosferice se creează în natură un fel de dinam, care influenţează starea magnetismului terestru. Magnetografele înregistrează cu precizie fenomenul.

Studiindu-se funcţionarea acestei grandioase maşini naturale, acestui formidabil „perpetuum mobile”, s-a constatat că rezervele de electricitate atmosferică sînt inepuizabile, acoperind cu prisosinţă nevoile omenirii în ce priveşte energia electrică. Trebuie însă să ştii cum să pui stăpînire pe această inepuizabilă sursă energetică.

Ceea ce vedeţi aici reprezintă doar o primă şi încă imperfectă rezolvare a problemei. Rachetele pe care le-aţi văzut sînt prevăzute cu vîrfuri ascuţite care captează electricitatea acumulată în nişte dispozitive asemănătoare cu buteliile de Leyda. Apoi se produce descărcarea. „Fulgerul” este îndreptat spre regiunile nepopulate unde există staţii de recepţie cu globuri de metal, staţii care prinse de cabluri planează la mare înălţime.

În prezent începem construirea unei colosale centrale atmosferice complet automatizată. Vom împînzi stratosfera cu

instalaţii fixe interconectate. Aceste instalaţii permanente vor acumula electricitatea pe care o vor lansa apoi spre Pămînt printr-o coloană de aer ionizat. Oamenii vor deveni astfel stăpînii unei nesecate surse de energie, atît de trebuincioase măreţei transformări a Pămîntului.

...Din nou întuneric şi tăcere. Se aprinde apoi o lumină albăstruie care se nuanţează treptat în roz. Un splendid revărsat de zori. Meri înfloriţi. O tînără mamă îşi leagănă pruncul în braţe. Pruncul îşi înalţă minutele în întîmpinarea scînteietoarei zile care se naşte...

Imaginea s-a topit.

Deodată răsună acorduri maiestuoase şi văd Pămîntul nostru străbătînd necuprinsul Cosmosului. Se depărtează tot mai mult, pînă se face minuscul, ca o steluţă pe bolta cerească. Muzica se stinge şi ea. Nu mai urmează nimic, dar rămîn multă vreme cu ochii închişi, copleşit de bogăţia impresiilor.

Se pare că Tonia are dreptate: pînă în prezent în afară de munca mea nu exista altceva care să mă intereseze. Abia acum mi-am dat seama cît de mult s-a schimbat viaţa în întreaga lume de la revoluţia mondială. Ce lucrări impresionante şi la ce proporţii uluitoare! Şi cînd te gîndeşti că n-am văzut încă decît foarte puţine lucruri! Ce surprize m-or mai fi aşteptînd!

X. LA DIRECŢIE

Cabinetul directorului se deosebea oarecum de celelalte camere. Lîngă fereastră – un birou de aluminiu. Pe birou – mape, un dictafon, un radio şi o mulţime de butoane numerotate. Rafturile rotative, tot din aluminiu, erau pline de cărţi şi clasoare. Deoarece pe Stea exista o mică forţă de gravitaţie, obiectele stăteau cuminţi la locul lor, luîndu-şi însă zborul la cea mai mică atingere. De aceea erau toate prevăzute cu fixatoare automate.

La birou, într-un fotoliu uşor de aluminiu, şedea directorul, încins cu o cureluşă.

Era un bărbat de vreo treizeci de ani, cu tenul bronzat, sănătos, cu un nas acvilin şi cu ochi mari, negri, expresivi. Purta un costum uşor şi comod. După ce mă salută prieteneşte din cap (aici nu se obişnuiau strîngerile de mînă), întrebă:

— Ei, tovarăşe Artemiev, cum te simţi pe Steaua noastră? Nu suferi de lipsa oxigenului?

— Încep să mă adaptez. Constat însă că în biroul dumneavoastră e frig de-a binelea şi aerul e rarefiat ca pe cele mai înalte piscuri de pe Pămînt.

— Ce vrei, e chestie de obişnuinţă! După cum te poţi convinge, mă simt perfect, chiar mai bine ca pe Pămînt. Acolo eram condamnat la moarte: sufeream de tuberculoză în ultimul grad, scuipam sînge. M-au adus cu targa în rachetă. Acum, după cum vezi, sînt sănătos tun. Nu e singura minune pe care a făcut-o Steaua KEŢ. Află de la mine că nu există staţiune de odihnă mai ideală. În comparaţie cu cele de pe Pămînt, Steaua KEŢ prezintă avantajul că pentru fiecare om se poate crea climatul cel mai prielnic.

— Un lucru nu înţeleg. Trierea doar e atît de strictă: cum de v-au lăsat să veniţi aici cu caverne deschise?

— Se mai întîmplă, Cum s-ar zice, s-a făcut o excepţie pentru un „element de valoare”, mă lămuri directorul cu un zîmbet uşor ironic. M-au expediat cu o rachetă sanitară specială, iar aici m-au ţinut la izolator, pînă ce a dispărut orice urmă de

proces evolutiv. Medicul nostru, Anna Ignatievna Meller, pe care o iubim şi o stimăm cu toţii, se tot agită să înfiinţeze nişte sanatorii cosmice pentru T.B.C. osos. Experienţele pe care le-a făcut au dat rezultate fenomenale. În condiţiile noastre nici un fel de presiune nu apasă oasele atinse de boală. N-ai nevoie nici de paturi gipsate, nici de corsete ori cîrje. În schimb îţi stau la dispoziţie raze ultraviolete dintre cele mai intense, pielea poate respira în voie, ba chiar, după necesitate, se poate crea şi aer marin. Nu există dificultate care să nu poată fi învinsă pe Steaua KEŢ. Mai adaugă la aceasta odihna deplină şi alimentaţia corespunzătoare. Află de la mine că pînă şi cele mai grave forme se vindecă într-un timp record.

— Dar nu e oare primejdios pentru om ca, odată vindecat, să se întoarcă pe Pămînt?

— De ce? Din moment ce procesul s-a închis dispare orice pericol. Mulţi s-au întors şi te asigur că n-au de ce să se plîngă. Dar ne-am cam întins la vorbă... Să revenim la treaba noastră. Aşadar, tovarăşe Artemiev, avem mare nevoie de biologi. E de lucru berechet la noi... Întîi şi întîi trebuie asigurată aprovizionarea Stelei cu fructe şi legume din sera noastră proprie. Grădinarul nostru, Andrei Pavlovici Slikov, îşi face perfect datoria, n-avem nimic de zis. Numai că domeniile noastre cereşti capătă o tot mai mare extindere. Pe Pămînt cîmpiile fertile se pot lărgi numai în patru direcţii: spre răsărit, spre apus, spre nord şi spre sud. Aici, la aceste patru direcţii trebuie să mai adăugăm două: sus şi jos. Într-un cuvînt, ne extindem în toate direcţiile posibile. Gospodăriile noastre anexe se înmulţesc neîncetat. Uite, chiar acum construim o seră nouă. Acolo lucrează Kramer, ajutorul lui Slikov.

— L-am cunoscut.

— Află că... urmă directorul schiţînd un gest cu mîna, în care ţinea creionul.

Creionul însă îi alunecă printre degete şi, descriind un arc, trecu prin dreptul meu. Vrui să-l prind, dar picioarele mi se desprinseră de podea, genunchii mi se îndoiră şi iată-mă din nou în stare de „plutire”. Trecu mai bine de un minut pînă ce am simţit din nou podeaua sub picioare.

— Lucrurile de aici se cam ţin de giumbuşlucuri, glumi directorul. Cum n-ai băgat de seamă, şi-au şi luat tălpăşiţa. Află deci, reluă el, că noi cultivăm fructe şi legume în condiţii de

imponderabilitate aproape absolută. Îţi dai seama ce probleme extraordinare se deschid în faţa biologului. Cum rămîne cu geotropismul plantelor dacă dispare forţa de atracţie? Cum se desfăşoară în aceste condiţii diviziunea celulelor, metabolismul, circulaţia sevei? Ce efect au razele ultrascurte? Dar razele cosmice? Şi cîte şi mai cîte! Aproape că nu trece zi fără ca Slikov să se laude cu vreo nouă descoperire. Sau animalele... Da, da, ce te uiţi aşa, vom creşte şi animale. Am şi adus cîteva pentru experienţe. Precum vezi, laboratorul ăsta cosmic e o comoară pentru un savant cu adevărat îndrăgostit de ştiinţa lui. Pare-mi-se că şi dumitale ţi s-au aprins ochii...

Nu ştiu ce zărise directorul în ochii mei, dar eram fermecat. În clipa aceea uitasem nu numai de Armenia, dar – trebuie să mărturisesc – chiar şi de Tonia.

— Abia aştept să mă pun pe treabă!

— De mîine începi, spuse directorul. Dar deocamdată nu în sera de aici. Trimitem o expediţie ştiinţifică în Lună. Veţi fi trei – un astronom, Feodor Grigorievici Tiurin, „bătrînul” cum i se mai zice printre tovarăşi, un geolog, Boris Mihailovici Sokolovski, şi dumneata...

Gîndul îmi fugi brusc la Tonia. Se poate s-o las singură pentru cine ştie cîtă vreme? Şi nici să n-am habar ce se întîmplă în lipsa mea?

— Dar ce rost are un biolog în această expediţie? După cîte ştiu, Luna e o planetă moartă.

— Aşa s-ar părea. Totuşi... Ştii ce, mai bine stai le vorbă cu astronomul nostru. Are el unele îndoieli în această privinţă. Şi adăugă zîmbind: bătrînul e cam... Mă rog, îl urmăreşte o marotă, „filozofia mişcării”. Cînd începe să-ţi vorbească pe tema asta te apucă durerea de cap. Dar în materie de astronomie nimic de zis, e o somitate neîntrecută. Ce-i al lui e-al lui! Ce să-i faci, de la o anumită vîrstă unii oameni încep să aibă cîte o păsărică, un „hobby”, cum spune englezul. Du-te chiar acum la Tiurin. E un om interesant. Cînd vezi că-şi dă drumul, opreşte-l fără sfială!

Directorul apăsă pe unul din nenumăratele butoane de pe birou.

— Parcă ziceai că-l cunoşti pe Kramer, nu? O să te conducă la observator. Bagă de seamă că acolo n-ai să găseşti nici măcar rămăşiţa aceasta de gravitate...

Intră Kramer. După ce primi toate instrucţiunile, mă lua de mînă şi ieşirăm zburînd pe coridor.

— Ce dracu', trebuie să învăţ odată şi odată să mă mişc şi singur în spaţiul interplanetar, îi spusei cu un aer foarte hotărît.

— Bravo! încuviinţă Kramer. Să ştii că moşul la care ne ducem pare ursuz, dar are o inimă de aur. Un fel de hrean amestecat cu miere. Ai grijă ca nu cumva să-l întrerupi cînd o să se apuce să-ţi vorbească despre filozofie, că n-o să ţi-o ierte nici în Lună. Încolo e o comoară de om. Ţinem cu toţii grozav la el...

Ca să vezi! Directorul îmi spune să nu-l las pe Tiurin să-mi împuie capul cu filozofia lui, pe cînd Kramer mă îndeamnă să nu-l mîhnesc pe bătrînul astronom-filozof. Ce mai calea-valea, pînă şi aici, pe Steaua KEŢ, e nevoie de diplomaţie, băiete!

XI. PĂIANJENUL SAVANT

Îmbrăcaţi în costume cosmice şi cu rachetele portative la spinare, trecurăm prin camera atmosferică şi, deschizînd uşa, ne pomenirăm afară. O mişcare de respingere cu piciorul fusese de ajuns ca să ne proiecteze în gol. Pe cer era din nou „terra plină”. Imensa şi luminoasa cupă a Pămîntului se întindea pe o jumătate de boltă sau „o sută doisprezece grade” cum preciza cu pedanterie Kramer.

Vedeam limpede contururile Europei şi Asiei, în vreme ce nordul ne apărea perdeluit de nori albi. Prin cîteva spărturi în stratul de nori îşi scînteiau gheţurile mările polare. Pe masivele brune ale munţilor Asiei albeau piscuri înzăpezite. Soarele se oglindea în apele Baikalului ale cărui ţărmuri erau desenate cu precizie. Între pete verzui se mlădiau, argintii, Obi şi Eniseiul. Am recunoscut imediat configuraţia familiară a Mediteranei, Caspicii, Mării Negre. La fel de clar se distingeau Iranul, Peninsula Arabică, India, Marea Roşie, Nilul. În schimb, contururile Europei occidentale se zăreau destul de şters. Peninsula Scandinavă era ascunsă sub o pătură de nori. Extremitatea vestică şi cea sudică a Africii nu se vedeau nici ele prea bine. Pe întinderea albastră a Oceanului Indian Madagascarul apărea ca o zdreanţă difuză, lăbărţată. Tibetul se decupa perfect, dar răsăritul Asiei era pierdut în neguri. Iată Sumatra, Borneo, pata lăptoasă a litoralului vestic al Australiei... Insulele Japoniei se desluşeau abia schiţate. Ce viziune extraordinară! Să ai simultan în faţa ochilor nordul Europei şi Australia, coastele răsăritene ale Africii şi Japonia, mările noastre polare şi Oceanul Indian. Niciodată încă oamenii n-au avut putinţa să îmbrăţişeze dintr-o singură privire întinderi atît de vaste ale Pămîntului. Rămînînd acolo, pe Pămînt, dacă ai pune la socoteală numai o secundă pentru fiecare hectar, ţi-ar trebui patru sau cinci secole ca să cuprinzi cu ochii toată imensitatea planetei.

Kramer mă apucă de braţ, atrăgîndu-mi atenţia asupra unui punct luminos ce se vedea în depărtare: ţinta călătoriei

noastre. M-am văzut nevoit, cu părere de rău, să-mi întorc ochii de la impresionanta panoramă a Pămîntului. Am cercetat din nou cu privirea Steaua KEŢ, rachetodromul care semăna cu o uriaşă lună scînteietoare. Departe de tot, în abisul de întuneric al cerului, ba se aprindea, ba se stingea o steluţă roşie. Mi-am dat seama că e o rachetă care vine dinspre Pămînt. De altfel, în jurul Stelei KEŢ străluceau pe firmamentul întunecat o sumedenie de stele extrem de apropiate. La o privire mai atentă îţi apărea limpede că sînt create de mîna omului. Erau „anexele” despre care îmi vorbise directorul. Cele mai multe semănau cu nişte cilindri luminoşi, dar nu lipseau şi unele cu alte forme geometrice: cuburi, sfere, conuri, piramide. Cîteva aveau la rîndul lor anexe: tuburi, un fel de braţe sau discuri, al căror rost nu-l cunoşteam încă. Alte „stele” emiteau din cînd în cînd raze orbitoare. Erau printre ele stele imobile, stele care se mişcau încet şi, în sfîrşit, cîteva care se învîrteau vertiginos unele în jurul altora, legate pesemne cu fire sau cabluri ce nu se puteau vedea de aici. Aşa se crea, probabil, în mod artificial forţa de atracţie.

Kramer mă smulse iar din contemplare. Arătînd cu un deget spre observator, îşi lipi casca de a mea şi îmi spuse:

— O să mai ai de o mie de ori ocazia să te desfeţi cu priveliştea asta. Acum apasă pe discul de la piept ca să porneşti! N-avem timp de pierdut.

I-am ascultat îndemnul şi am apăsat. Am simţit un ghiont în spate şi m-am rostogolit de-a dura. Universul părea că dănţuieşte haotic în juru-mi. Ba îmi apărea în faţa ochilor soarele albastru, ba Pămîntul gigantic, ba nemărginirea întunecată a cerului spuzită cu stele de toate culorile. Totul îmi juca înaintea ochilor. Ameţeam. Nu mai ştiam în ce direcţie zbor şi nici unde se află Kramer. Încumetîndu-mă la un moment dat să întredeschid pleoapele, am avut senzaţia că-mi îngheaţă inima de frică: cădeam ca un bolid pe rachetodrom. Am apăsat înfrigurat pe alt buton. Un ghiont în spate şi am zbughit-o spre stîngă. Idioată situaţie! Nu mai ştiam pur şi simplu ce să fac. Mă ghemuiam, mă lungeam ca o coardă, mă răsuceam în toate chipurile, dar degeaba. Am închis atunci ochii şi am mai apăsat o dată pe buton. Iarăşi un ghiont în spate... De mult nu mai vedeam observatorul. Pămîntul se contura, albastru, departe,

sub mine. Una din marginile lui se învăluise de-acum în perdele de umbră: scurta noapte era aproape.

La dreapta clipi o luminiţă: mi-am zis că trebuie să fie racheta portativă a lui Kramer. Ajunge, n-o să mai apăs la nimereală pe butoane. În clipa aceea de neagră deznădejde mi s-a ivit în faţa privirilor Steaua KEŢ, dar în cu totul altă direcţie decît m-aş fi aşteptat. Pierzîndu-mi capul de bucurie, am apăsat pe butoane declanşînd un şir de tumbe mai teribile decît cele dinainte. Mă treceau, vă spun drept, fiorii morţii. N-am avut niciodată vreo deosebită înclinaţie pentru exhibiţii de circ... Deodată am simţit o izbitură în picior urmată de încă una în mînă... Nu cumva o fi un asteroid?! Dacă-mi rupe costumul, mă sufoc cît ai clipi şi mă prefac într-un sloi de gheaţă atîrnat, cum s-ar zice, între cer şi pămînt Am simţit prin şira spinării nişte furnicături reci. Să ştii că mi-a plesnit costumul şi gerul cosmic năvăleşte prin spărtură, strecurîndu-se spre trupul meu. Mă înăbuşeam. Deodată braţul drept îmi fu apucat ca într-un cleşte. O ciocănitură în cască şi am auzit glasul înăbuşit al iui Kramer:

— În sfîrşit, bine că te-am prins. M-ai făcut să trec prin toate chinurile iadului! Te credeam mai îndemînatic. Nu mai apăsa, te implor. Săreai de colo-colo ca o jucărie pirotehnică. Puţin lipsea să-ţi pierd urma, şi să dispari pe vecie în hăul cosmic.

Kramer trase la o parte pelerina mea albă, în care mă încurcasem de tot, şi simţii din plin căldura binefăcătoare a soarelui. Aparatul de oxigen era intact. Se vede că mă înăbuşeam din pricina emoţiei. Luîndu-mă la subsuoară ca în ziua cînd debarcasem, Kramer trase succesiv cu pistoalele-rachetă în stînga, în dreapta şi înapoi. Pornirăm valvîrtej. De fapt, nu simţeam nici o mişcare. Văzui însă că universul întreg îşi reia locul obişnuit. Steaua KEŢ se prăvale în adîncuri, iar observatorul se apropie vertiginos, sporindu-şi tot mai mult strălucirea, ca o steluţă variabilă.

După puţin timp observatorul mi se înfăţişă destul de limpede. Era o construcţie de-a dreptul bizară. Imaginaţi-vă un tetraedru echifacial, adică un poliedru cu patru feţe triunghiulare egale. Toate aceste piramide triunghiulare aveau în vîrf nişte globuri mari de metal cu numeroase ferestre rotunde. Globurile erau unite între ele printr-un sistem de ţevi care, după cum aveam să aflu mai tîrziu, nu erau altceva decît

galerii de comunicaţie. Pe globuri se aflau instalate telescoape-reflectoare şi o sumedenie de oglinzi uriaşe, concave, prinse cu stîlpi uşori, de aluminiu. Spre deosebire de cele terestre, telescoapele cereşti n-aveau nici un fel de tub. De altfel tubul ar fi fost inutil: neexistînd atmosfera, dispare şi fenomenul difuziei luminii. În afara giganticelor telescoape, pe globuri erau vizibile şi felurite instrumente astronomice de dimensiuni mai mici: spectrografe, astrografe, heliografe.

Kramer încetini şi făcu un viraj. Ne-am apropiat pe tangentă de unul din globuri oprindu-ne la un pas de ţeava de comunicaţie, însă fără s-o atingem.

Precauţia aceasta avea şi ea o explicaţie: după cum mi-a explicat mai tîrziu Kramer, observatorul trebuia ferit de cea mai mică zdruncinătură. Vai de acela care îl împinge cît de cît la abordare! Tiurin îl năpădea pe bietul om cu tot felul de reproşuri, demonstrîndu-i că l-a făcut să rateze cea mai reuşită fotografie a bolţii înstelate, jeluindu-se că i-a distrus viaţa...

Kramer apăsă cu băgare de seamă pe un buton. Uşa se deschise şi pătrunserăm în camera atmosferică. Cînd încăperea se umplu de aer, ne scoaserăm costumele. Binevoitorul meu ghid îmi spuse:

— Moşul nu se dezlipeşte cu nici un chip de telescop. Nici măcar ca să mănînce. Şi-a îngrămădit lîngă el un morman de borcane şi, din cînd în cînd, soarbe cîte ceva fără să-şi întrerupă barem o clipă observaţiile. O să-l vezi imediat. Pînă stai de vorbă cu el, mă reped la sera cea nouă să văd cum mai merg lucrările.

În timp ce Kramer îşi punea din nou scafandrul, am deschis uşa ce dădea spre interior şi am nimerit într-un coridor luminat electric. Lumina se afla sub picioarele mele. În felul acesta m-am dumirit că intrasem în observator cu capul în jos. Ca nu cumva să fac praf vreun bec, m-am apucat de curelele salvatoare de pe pereţi. Aveam la mine aripile pliante, dar nu îndrăzneam să le folosesc în sanctuarul bătrînului acesta pe care Kramer şi directorul mi-l zugrăviseră în culori atît de teribile.

Nu se auzea nici urmă de zgomot. Observatorul părea nelocuit. Numai zumzetul uşor al ventilatoarelor şi un susur izvorît probabil din nişte aparate de oxigen tulburau tăcerea. Nu ştiam încotro s-o apuc. Tuşii uşor şi mă încumetai:

— Alo!

Nimic!

Tuşii mai tare şi strigai:

— Nu-i nimeni aici?

Uşa din fund se întredeschise şi se ivi capul creţ al unui negru.

— Ce doriţi?

— Feodor Grigorievici Tiurin e acasă? Primeşte? încercai eu o glumă.

Zîmbetul dezveli dantura sclipitoare a negrului.

— Poftiţi, vă rog. Ştiţi, am tras un pui de somn. Dorm întotdeauna cînd la noi, în Florida, e noapte. M-aţi trezit la timp, spuse negrul, care avea chef de vorbă.

Întrebai intrigat:

— Cum de-ai ajuns din Florida tocmai în cer?

— Nimic mai simplu: cu vaporul, cu trenul, cu avionul, apoi şi cu racheta.

— Bine, asta ştiu, dar de ce?

— Pur şi simplu din curiozitate. Şi apoi, la drept vorbind, aici e la fel de cald ca la noi, în Florida. Ştiţi, eu am grijă de profesor (cuvîntul acesta băiatul îl rostea cu un vădit respect). Parcă ar fi un copil, zău aşa, dacă nu eram eu, s-ar fi prăpădit de foame lîngă ocular. Am o maimuţică, o cheamă Mickey. Cu Mickey asta nu te plictiseşti niciodată. Avem şi cărţi. Cea mai mare şi mai interesantă rămîne însă tot cerul. Profesorul îmi povesteşte atît de multe despre stele...

„N-o fi moşneagul chiar atît de fioros cum i s-a dus faima”, gîndii eu.

— Zburaţi pe coridor drept înainte, pînă la glob. Acolo o să găsiţi o frînghie. Mergînd de-a lungul ei, ajungeţi la profesorul Tiurin.

Se auzi ţipătul strident al unei maimuţe.

— Ce-i, Mickey? Aha, vrei să vezi şi tu cine a venit? Cu cine stau de vorbă? Nostim mai e şi Mickey asta! Se zvîrcoleşte în mijlocul camerei şi nu reuşeşte să coboare pe podea. Ca mîine o să-i crească aripi, adăugă negrul cu deplină convingere. Ce să-i faci, fără aripi nu te descurci aici.

Am zburat pînă la peretele curbat de la capătul coridorului, am deschis o uşă mică şi iată-mă în interiorul „globului”. De pereţii încăperii erau fixate tot felul de maşini, aparate, cutii şi tuburi. O frînghie destul de groasă pornea oblic

de la uşă dispărînd într-o deschizătură a peretelui despărţitor care tăia globul în două. Ţinîndu-mă de frînghie am început să înaintez. Nici măcar nu ştiu dacă mergeam în sus sau în jos. Aici trebuia să-ţi iei rămas bun de la aceste noţiuni eminamente terestre.

În sfîrşit, după ce mă strecurai prin deschizătură, văzui un bărbat culcat în aer. De la trupul lui porneau în toate direcţiile şnururi subţiri de mătase legate de pereţi. „Ca un păianjen în mijlocul propriei sale plase”, mă fulgeră un gînd.

— Tu eşti, John? întrebă bărbatul cu un glas surprinzător de subţire.

— Bună ziua, tovarăşe Tiurin. Numele meu e Artemiev. Am venit..

— Ştiu, ştiu. Mi-a vorbit de-acum directorul despre dumneata. În Lună, ai? Perfect. O să zburăm.

Rostea cuvintele fără să-şi desprindă ochii de la ocular, fără să schiţeze nici cel mai mărunt gest.

— Nu te poftesc să şezi că tot n-ai unde. De altfel, fie vorba între noi, nici nu-i nevoie.

Mi-am îngăduit să mă apropii cu precauţiune, curios să ştiu cum arată la faţă „păianjenul”. De unde mă aflam, nu se vedea decît o claie de păr des, alb ca neaua, o jumătate de obraz palid, complet ras, şi un nas drept. Cînd Tiurin întoarse puţin capul spre mine, îi văzui şi ochii – negri, ageri, cu pleoapele înroşite. Probabil că-şi supunea vederea la eforturi excepţionale.

M-am pomenit, fără voia mea, tuşind.

— Să nu tuşeşti în direcţia asta, o să faci dezordine! se îngrozi bătrînul.

„Aha, a şi început. N-are voie omul barem să tuşească”.

O simplă privire m-a îndemnat însă să-i dau dreptate. În jurul lui atîrnau în aer cărţi, coli de hîrtie, creioane, caiete, o batistă, o pipă şi o tabacheră. Cea mai uşoară mişcare a aerului ar fi fost suficientă pentru ca toate aceste obiecte să se învălmăşească împrăştiindu-se care încotro. Şi, fără îndoială o să trebuiască să-l cheme pe John, căci profesorului desigur nu-i vine uşor să se descurce singur în acest păienjeniş care îi asigură, pesemne, o poziţie imobilă în faţa telescopului.

— Telescopul dumneavoastră are o ţeavă gigantică, aruncai eu ca să schimb vorba.

Tiurin rîse măgulit.

— Da, da. Astronomii de pe Pămînt n-au văzut nici în vis un telescop ca ăsta. Realitatea e că n-are nici un fel de ţeavă. Mă mir că n-ai băgat de seamă cînd te-apropiai de observator. Scuză-mă o clipă, trebuie să dictez ceva ca să nu uit...

Rosti cîteva fraze presărate cu termeni de astronomie şi matematică. Apoi întinse lin mîna şi răsuci butonul unei lădiţe negre prinsă şi ea cu şnururi. Dacă aceste mişcări ar fi fost proiectate pe un ecran, spectatorii ar fi avut impresia certă că au fost filmate cu încetinitorul.

— E secretarul meu particular, un magnetofon automat, mă lămuri Tiurin. Stă liniştit în cutie, lucrează ireproşabil, nu cere de mîncare. E mai practic şi mai rapid decît dacă aş nota singur totul. Dictez fără să-mi întrerup observaţiile. Maşina asta mai are o însuşire: mă ajută şi la calcule. Pentru orice eventualitate am însă la îndemînă creioane şi hîrtie. Te rog, nu respira în direcţia mea... Despre ce-ţi vorbeam? A, da, telescopul... Mda. Pe Pămînt nu e posibil să construieşti unul de asemenea proporţii. Acolo greutatea îngrădeşte dimensiunile. Acesta pe care-l vezi e un telescop reflector cu oglinzi. Şi nu e singurul... Oglinzile au diametru de sute de metri. Reflectoarele sînt şi ele gigantice. Şi nu uita că sînt confecţionate chiar aici, din materiale cereşti, iar lentilele din meteoriţi cristalini. Am organizat o adevărată întreprindere de exploatare a meteoriţilor bolizi... Unde m-am oprit? Aha! Păi ce, pe Pămînt se face parcă astronomie? În comparaţie cu mine astronomii de acolo sînt nişte biete cîrtiţe. În doi ani eu i-am întrecut cu un secol întreg. Să-mi apară numai lucrările şi ai să vezi... Să luăm planeta Pluton! Ce se ştie despre ea pe Pămînt? Perioada de revoluţie? Cu aproximaţie. Distanţa medie de Soare? Înclinaţia orbitei? Nici pe atît. Masa? Densitatea? Forţa gravitaţiei la ecuator? Perioada de rotaţie în jurul axei? Nimic. Şi asta se mai cheamă că ai descoperit o planetă!

Izbucni într-un rîs mărunt, bătrînesc.

— Ori să luăm stelele duble, piticii ăştia albi! Sau structura Galaxiei! Sau, în general, structura Universului! Şi, la urma urmelor, ce le poţi pretinde dacă nu sînt încă bine lămuriţi nici măcar în ce priveşte atmosfera planetelor? Şi azi se mai ciondănesc. Eu am făcut aici descoperiri cît douăzeci de Galilei luaţi la un loc. Să nu crezi cumva că mă laud: Aici nu omul

sfinţeşte locul, ci dimpotrivă. Pus în condiţii asemănătoare, orice astronom ar fi în stare să facă aceeaşi ispravă. Şi mai află că nu lucrez de unul singur. Am o mulţime de colaboratori. În schimb, omul care a născocit acest observator cosmic, acela – da, în faţa lui merită să te închini. A fost un adevărat geniu. Stelei KEŢ îi datorăm toate acestea.

În deschizătură se mişcă ceva. Mai întîi apăru maimuţa, apoi chipul lui John. Maimuţa şedea cocoţată pe capul cîrlionţat al băiatului negru.

— Încă nu v-aţi luat micul dejun, tovarăşe profesor, spuse John.

— Şterge-o! se enervă Tiurin.

Maimuţa scoase un ţipăt ascuţit.

— Uite, şi Mickey vă roagă. Vă implor, zău, să luaţi o cafeluţă caldă, nu se lăsa intimidat John.

— Dispari din ochii mei! Şi ia-l de aici pe scandalagiul ăla al tău...

Maimuţa începu să urle ca din gură de şarpe.

— Nu-l iau pînă nu mîncaţi!

— Fie, fie! Uite, beau, mănînc.

Tiurin luă cu grijă un borcan şi, deschizînd robinetul, sorbi pe ţeavă vreo două înghiţituri.

John şi Mickey se mistuiră, ca să reapară însă peste cîteva minute. Scena se repetă de cîteva ori pînă ce, după părerea lui John, profesorul se hrănise suficient.

— Vezi? Şi la chinul ăsta mă supun în fiecare zi, se lamentă Tiurin. Mă omoară cu grija lor! Mărturisesc însă că fără ei aş fi uitat nu o dată de mîncare. Nu există pe lume, tinere, nimic mai captivant decît astronomia! Îţi închipui, desigur, că e o ştiinţă oarecare. O ştiinţă care se ocupă de aştri! Te înşeli. Dacă vrei să ştii, află de la mine că astronomia e o întreagă concepţie despre lume. Un sistem filozofic...

Gata, şi-a dat drumul, mă înspăimîntai eu. Şi, ca să-l distrag de la tema asta riscantă, îl întrebai:

— Nu vă supăraţi, e oare cu adevărat nevoie de un biolog în Lună?

Tiurin întoarse încetişor capul şi mă cercetă iscoditor:

— Cum, tinere, nu te interesează de loc filozofia?

Amintindu-mi de sfaturile lui Kramer, m-am grăbit să schiţez un protest:

— Dimpotrivă, aş putea spune că mă pasionează. Dar să vedeţi... nu prea am timp acum, trebuie să mă pregătesc. Aş vrea să ştiu...

Cu fruntea lipită de ocularul telescopului Tiurin se cufundase într-un soi de muţenie. Te pomeneşti că s-a supărat! Nu ştiam ce să-i mai spun ca s-o dreg. Dar tot el fu acela care rupse tăcerea:

— Acolo, pe Pămînt, n-am pe nimeni. Nici soţie, nici copii. Cum s-ar spune, sînt singur cuc. Dar tot Pămîntul şi întreg cerul îmi sînt casă şi patrie. Iar familia mea sînt oamenii muncii din lumea întreagă, oameni de treabă ca dumneata.

Auzind acest compliment neaşteptat, îmi mai veni inima la loc.

— Crezi oare că odată angrenat în păienjenişul ăsta, m-am rupt cu totul de Pămînt, de interesele lui? Da de unde! Ceea ce lucrăm aici are o însemnătate colosală pentru locuitorii planetei noastre. Ai să-ţi dai seama mai bine cînd ai să cunoşti toate ramificaţiile ştiinţifice ale Stelei KEŢ...

— Am şi văzut cîte ceva, la bibliotecă. Dacă-ar fi numai „Trombele solare”...

M-am întrerupt, fiindcă în acel moment Tiurin întinse lin mîna, puse în funcţiune „secretarul automat” şi dictă cîteva fraze cuprinzînd probabil ultimele sale observaţii sau idei. După cîteva clipe răsună din nou vocea lui, de data asta luminată parcă de nu ştiu ce rază lăuntrică.

— Mă uit îndelung la cer. Ce crezi oare că impresionează mai presus de orice cugetul meu? Eterna mişcare. Mişcarea înseamnă viaţă. Încetarea mişcării e moarte. Orice încătuşare, orice oprire aduce pacoste şi suferinţă. Fericirea adevărată constă în mişcare – în mişcarea trupului, a gîndirii. E un fundament bun şi pentru etică, ce părere ai?

Iată şi momentul critic: mă aflam în încurcătură, nu ştiam ce să răspund.

— Cred că aveţi dreptate, izbutii să îngîn în cele din urmă. Dar, ştiţi, la o idee atît de profundă ar trebui să reflectez temeinic, înainte de a mă pronunţa.

— Aha! Prin urmare recunoşti, totuşi, că e o idee profundă! se bucură profesorul, întorcîndu-se pentru prima oară spre mine, vioi. Păienjenişul de şnururi începu să tremure. Noroc că aici căderile erau imposibile.

— Voi chibzui neapărat asupra ideilor pe care mi le-aţi destăinuit, întării eu ca să cîştig simpatia viitorului meu tovarăş de călătorie. Dar ştiţi, îndată vine Kramer să mă ia şi aş vrea să aflu...

— ...ce are de făcut un biolog în Lună, pe o planetă cu desăvîrşire moartă, nu-i aşa? S-ar părea că, lipsind total atmosfera, acolo nici nu poate fi vorba de formele organice ale vieţii. În tot cazul aceasta este părerea încetăţenită în lumea ştiinţifică. Ei bine, află că eu gîndesc oarecum altfel. Telescopul meu... Dar ştii ce, mai bine vino să vezi şi dumneata Luna! Agaţă-te de şnururi, dar fii atent să nu atingi cărţile. Aşa! Ei, aruncă o privire!

M-am uitat în ocular şi am rămas perplex. Suprafaţa Lunii se vedea extrem de bine. Distingeam clar pînă şi blocurile de piatră, crăpăturile. M-a frapat scînteietoarea irizaţie de pe marginea unei stînci. Era, cred, un aflorisment de roci cristaline.

— Ei, făcu mîndru profesorul.

— Am impresia că văd Luna mai de aproape decît Pămîntul de pe Steaua KEŢ.

— Dacă o să priveşti Pămîntul prin acest telescop, o să vezi pînă şi Leningradul dumitale... Aşa... Pe temeiul observaţilor mele presupun că în Lună există măcar o cantitate infimă de gaze. Prin urmare, n-ar fi de loc exclus să vieţuiască aici şi unele plante... Iată de ce vom pleca mîine acolo: o să verificăm această ipoteză la faţa locului. Eu, unul, fie vorba între noi, nu prea mă prăpădesc după călătorii. Văd foarte bine lumea şi de aici. Dar din moment ce insistă directorul... Disciplina înainte de toate! Aşa... Şi acum să ne întoarcem la discuţia noastră despre filozofia mişcării...

Perpetua mişcare rectilinie a unui punct în spaţiu este, dragul meu, un nonsens. Această mişcare nu s-ar deosebi prin nimic de starea de imobilitate. Infinitul în faţă, infinitul în spate – n-ar exista nici un etalon pentru măsurarea distanţelor, în comparaţie cu infinitul, orice porţiune străbătută este egală cu zero.

— Cum rămîne atunci cu mişcarea din întregul Cosmos? Cosmosul este veşnic. În Cosmos mişcarea nu încetează niciodată. Să fie oare această mişcare atît de lipsită de sens?

— Am reflectat ani în şir la natura mişcării şi pînă la urma i-am găsit rostul. Totul e, de fapt, cît se poate de simplu: o

veşnică mişcare neîntreruptă, fie ea rectilinie sau curbilinie, nu există în natură. Orice mişcare este discontinuă. În aceasta constă tot secretul. Încă Mendeleev a demonstrat că discontinuitatea mărimilor (observă, chiar şi a mărimilor!), în speţă a atomilor, este un fenomen cu totul firesc. Teoria evoluţionistă este înlocuită, sau, mai precis, aprofundată prin cea genetică, în care un rol tot mai mare în dezvoltarea organismelor se atribuie salturilor, mutaţiilor. Discontinuitatea mărimilor magnetice a fost demonstrată de Weiss, cea a radiaţiilor de Planck, iar cea a caracteristicilor termice de Konovalov. Cosmosul este etern, dar toate mişcările din Cosmos sînt discontinue. Sistemele solare se nasc, se dezvoltă, îmbătrînesc şi mor. Iau naştere mereu tot felul de sisteme noi. Există, aşadar, un sfîrşit şi un început, există deci şi un etalon al mişcării. La fel se întîmplă şi în lumea organică... M-ai urmărit cu atenţie? Ţi se pare totul clar?

Noroc că în momentul acela apăru din nou băiatul negru cu maimuţica lui poznaşă în creştetul capului.

— Tovarăşe Artemiev, sînteţi aşteptat de Kramer în camera atmosferică.

M-am grăbit să-mi iau rămas bun şi să ies din acest straniu păienjeniş.

Recunosc că Tiurin mi-a dat imbold spre meditaţie asupra teoriei sale. „Fericirea constă în mişcare!” Interesant... Dar ce spectacol lamentabil oferă creatorul filozofiei mişcării! Pierdut în bezna fără hotare a cerului, prins într-o pînză de păianjen, el atîrnă nemişcat zile, luni, ani... Cert e însă că omul acesta e fericit. Imobilitatea trupului este din plin compensată de activitatea intensă a gîndirii, a celulelor creierului.

XII. TIURIN SE ANTRENEAZĂ

Kramer nu-şi scosese scafandrul. Se vede că era grăbit. M-am îmbrăcat şi eu cît am putut de repede. După ce a redus presiunea atmosferică pînă aproape de vidul absolut, ciceronele meu deschise uşa ce dădea în spaţiul cosmic, împingîndu-mă uşor înainte şi ţinîndu-mă totodată strîns cu mîna, se desprinse pe nesimţite de pereţii observatorului cu o mişcare laterală, prelinsă. Cu ajutorul unor puşcări de intensitate minimă, porni spre Steaua KEŢ. Cînd ne îndepărtarăm de-a binelea de observator, trase de cîteva ori din plin şi ne avîntarăm vijelios spre Stea. Acum Kramer ar fi putut să-mi dea drumul, dar fiind sceptic, probabil, în privinţa capacităţilor mele icariene, continuă să mă ţină de cot.

Aruncînd o privire spre Steaua KEŢ, care se apropia tot mai mult de noi, am remarcat că acum se roteşte destul de repede în jurul axei sale transversale. Se vede că reparaţiile luaseră sfîrşit, făcînd astfel cu putinţă să se creeze artificial o forţă de gravitaţie mult mai sensibilă.

Nu e uşor să „aterizezi” cu precizie pe aripile unei mori care se învîrtesc vertiginos. Dar experimentatului Kramer manevra îi reuşi perfect. Descrise cîteva cercuri deasupra Stelei în sensul în care se rotea însuşi cilindrul ei. Sincronizînd astfel mişcarea noastră cu a cilindrului, izbuti să se agaţe de o scoabă.

Nici n-am apucat bine să mă dezbrac că am şi fost chemat la doctoriţa Meller.

Nu ştiu în ce măsură crescuse gravitaţia. În tot cazul nu cred să fi fost mai mare de o zecime din cea terestră. Am încercat însă cu plăcere senzaţia familiară că muşchii îmi sînt încordaţi, că „merg pe podea”, că există un „sus” şi un „jos”.

Am intrat în ambulator cu pasul voios.

— Bună ziua, mă salută doctoriţa. Am trimis după Tiurin. Trebuie să pice şi el din moment în moment. Ei, cum îl găseşti?

— E un extravagant. Recunosc că m-am aşteptat să dau de un...

— Nu la asta m-am referit. Vreau să ştiu cum arată. Te întreb din punct de vedere medical...

— E foarte palid şi cam buhăit...

— Te cred. Cu viaţa pe care o duce! La observator există o mică grădină, o sală de gimnastică, aparate pentru antrenarea sistemului muscular, dar omul ăsta îşi neglijează complet sănătatea. Dacă vrei să ştii, află că eu l-am convins pe director să-l trimită în Lună. Pe viitor o să fac tot ce-i posibil ca să-şi schimbe radical regimul de viaţă. Altfel n-o să treacă multă vreme şi o să-l pierdem pe omul acesta de o valoare excepţională...

Curînd se ivi Tiurin. La lumina puternică din ambulator înfăţişarea lui era şi mai alarmantă. Abia se ţinea pe picioare: nu e exclus ca din pricina lipsei de mişcare muşchii lui, măcar parţial, să se fi atrofiat. Genunchii îi tremurau şi dădea din mîini neputincios. Readus pe Pămînt fără îndoială că s-ar simţi ca o balenă aruncată pe uscat.

— Uite în ce hal ai ajuns! îl dojeni cu asprime Meller. Parcă ai fi de gelatină...

Ghemotocul ăsta de femeie deşteaptă şi energică îl certa pe bătrînul savant ca pe un copil neascultător. Fără să admită vreo replică, îl trimise la masaj, ordonîndu-i să se prezinte neapărat după aceea la vizita medicală.

Mi se adresă apoi mie:

— Eşti biolog şi o să mă înţelegi. Tiurin e o excepţie. Noi ceilalţi, după cum vezi, ne simţim excelent. Totuşi, această viaţă „uşoară” mă îngrijorează foarte mult. Nu-ţi simţi sau aproape că nu-ţi simţi de loc trupul. Care vor fi consecinţele în viitor? KEŢ e o stea tînără. Chiar şi cei mai „vechi” locuitori au un stagiu de imponderabilitate de cel mult trei ani. Dar ce se va întîmplă peste vreo zece ani? Cum se va răsfrînge această adaptare la mediu asupra stării generale a organismului? Şi, în sfîrşit, cum se vor dezvolta copiii născuţi aici? Şi copiii acestor copii? E de presupus că oasele descendenţilor noştri vor pierde tot mai mult din consistenţă devenind cartilaginoase sau poate chiar gelatinoase. Muşchii se atrofiază din pricina inactivităţii. Vezi, asta mă nelinişteşte cel mai mult, deoarece sînt direct răspunzătoare de sănătatea membrilor coloniei noastre cereşti. Pe urmă, nu uita că mai sînt şi razele cosmice. Cu tot învelişul care reţine parţial aceste raze, sîntem expuşi acţiunii lor într-o

măsură mult mai mare decît pe Pămînt. Deocamdată n-am reuşit să descopăr nici un fel de efecte dăunătoare. Dar, repet, materialul pentru observaţii este încă insuficient. În condiţiile noastre, la drosophile, de pildă, se constată mutaţii intense, multe nu mai dau descendenţă. Ce ne facem dacă razele vor avea acelaşi efect şi asupra oamenilor de pe Steaua KEŢ? Dacă se vor naşte copii morţi sau nişte monştri? În ultima analiză, totul e în mîinile noastre. Putem preveni toate consecinţele dăunătoare, putem să creăm artificial orice forţă de atracţie, la nevoie chiar şi una mai mare decît pe Pămînt. Ne putem izola şi de razele cosmice. Dar ca să stabilim condiţiile optime îţi dai seama că e nevoie încă de o mulţime de experienţe. Vezi, aşadar, cîtă muncă vă aşteaptă pe voi biologii...

— Da, e un cîmp larg de activitate, răspunsei eu, vădit interesat. Toate acestea vor folosi, desigur, nu numai coloniilor astrale, dar şi Pămîntului. Cît de mult se vor îmbogăţi cunoştinţele noastre cu privire la natura organică şi anorganică! Vă spun sincer, acum sînt fericit că întîmplarea m-a adus aici...

— Cu atît mai bine! Avem nevoie de entuziaşti...

Rostind aceste cuvinte: „întîmplarea care m-a adus aici”, mi-am adus aminte de Tonia. Copleşit de mulţimea impresiilor noi, nu mă mai gîndisem de loc la ea. Ce-o fi făcînd? L-o fi găsit în sfîrşit pe cel căutat?

Am ieşit în zbor de la Meller. Coridorul răsuna de rîsete, glume, cîntece şi fîşîit de aripi. Cu toate că forţa de atracţie se făcea simţită, tineretul prefera din obişnuinţă să zboare. Unii se amuzau făcînd salturi de cîţiva metri ca nişte adevăraţi peşti zburători. Alţii se antrenau la marş. Cîte chipuri tinere, bronzate, surîzătoare! Născoceau tot felul de jocuri, se ţineau de năzdrăvănii. Iată un grup de fete care, călcînd „regulile circulaţiei”, se apucaseră să joace volei, „mingea” fiind o fetişcană durdulie care ţipa de-ţi spărgea urechile.

Domnea, cum s-ar spune, o veselie de zile mari. Se vede că munca nu era prea obositoare în această lume atît de „uşoară”. Păşind la marginea coridorului m-am strecurat de-a lungul peretelui pînă la uşa Toniei. Am găsit-o la fereastră, într-un fotoliu uşor de aluminiu. Se vede că între timp aduseseră mobila de la magazie.

Uriaşa jerbă circulară de flăcări a Pămîntului „nocturn” care scînteia pe bolta neagră împurpura chipul şi braţele Toniei. Părea preocupată.

Ca s-o mai distrez (zburdălnicia celor de pe culoar se dovedea molipsitoare) am prins-o de umeri şi, ridicînd-o uşor, de parcă ar fi fost o fetiţă de trei ani, i-am spus rîzînd:

— Ia să vedem cît cîntăreşti acum!

Mă respinse cu un gest mut.

— Ce s-a întîmplat că te-ai întristat în halul ăsta? o întrebai cam ruşinat.

— Nu ştiu... Mă gîndesc la mama.

— „Atracţia Pămîntului?” „Dorul de patrie?”

— Poate, răspunse ea vag.

— Dar cu Evgheniev ce se aude?

— N-am reuşit încă să vorbesc cu el. Sună mereu ocupat. Ai fost la director? Ce ţi-a spus?

— Mîine voi zbura în Lună.

Ridică o clipă ochii.

— Pentru multă vreme?

— Depinde. După cîte am auzit, călătoria nu ţine mai mult de cinci, şase zile. Nu se ştie însă cît timp vom rămîne acolo.

— Trebuie să fie extrem de interesant, spuse Tonia, privindu-mă ţintă. Mi-ar plăcea să zburăm împreună, dar m-am detaşat la un laborator atît de depărtat de planeta noastră, încît radiaţiile terestre nici nu ajung pînă acolo. E întuneric şi frig, teribilul frig cosmic. Am misiunea să organizez un nou laborator pentru studierea rezistenţei electrice a metalelor la temperaturi joase...

Ochii i se aprinseră brusc ca de un incendiu.

— Nici nu-ţi dai seama cît de pasionantă e problema asta! După cum ştii, o dată cu scăderea temperaturii se reduce şi rezistenţa electrică a metalelor La temperaturi apropiate de zero absolut, rezistenţa ajunge aproape nulă. Kapiţa s-a ocupat mai de mult de asemenea probleme. Dar jos pe Pămînt era nespus de dificil să obţii temperaturi joase. În spaţiul cosmic e simplu de tot. Închipuie-ţi un inel de metal aşezat în vid la un frig absolut. În inel este indus curent electric care poate atinge o intensitate cu totul neobişnuită. Dacă nu se va mări temperatura, curentul va circula în inel la nesfîrşit. Mărimea temperaturii are în schimb ca efect o descărcare fulgerătoare.

La o anumită tensiune a curentului indus obţinem un fel de fulger conservat care se va declanşa de cum va creşte temperatura.

— Un fulger conservat într-un vas Dewar prevăzut cu un focos – completai eu. Vasul se prăbuşeşte pe Pămînt. Şocul face să explodeze amorsa, temperatura din interiorul vasului creşte şi fulgerul distruge tot ce-i în jur.

Tonia zîmbi amuzată.

— Vai, cît de crud poţi fi! Nici nu mi-a trecut prin gînd că ar putea avea şi o asemenea întrebuinţare.

— Crud? Fii serioasă! Doar război n-o să mai fie niciodată. Putem însă arunca în aer stînci, aisberguri...

— Bineînţeles! Numai că, lipsind rezistenţa, scade şi tensiunea, deci şi intensitatea curentului. Se cer, deci, făcute anumite calcule. Ce bine mi-ar prinde ajutorul lui Palei! exclamă ea cu înfocare.

Cu o înfocare de om de ştiinţă, desigur, dar, vă asigur, nu mai puţin neplăcută pentru mine.

*
* *

N-am plecat în ziua următoare; se îmbolnăvise Tiurin.

Am întrebat-o pe doctoriţă ce s-a întîmplat.

— L-au lăsat balamalele pe filozoful nostru, îmi răspunse ea cu amărăciune. S-a îmbolnăvit de atîta „fericire” şi „mişcare”. La drept vorbind nu-i prea grav: se plînge numai că-l dor grozav picioarele. Poţi să-l laşi să plece spre Lună în starea asta? Ar fi o pacoste şi pentru el şi pentru voi. Dacă o zecime din gravitaţia terestră l-a muiat atît de rău, ce-o să păţească pe Lună unde e numai o şesime? Cred că acolo nici n-o să se poată ţine pe picioare. De aceea i-am prescris cîteva zile de antrenament. Unde se antrenează? Să-ţi explic. Avem în spaţiu depozite cu asteroizi captaţi. Toate aceste pietre cereşti şi sfărîmături de planete le strîngem în nişte grămezi sferice pentru ca bucăţile să nu se împrăştie din cauza unor şocuri accidentale, heliosudorii noştri au topit şi sudat suprafaţa acestor planete în miniatură. De una din aceste „bombe” am prins cu un cablu de oţel o sferă goală şi dîndu-i un impuls, i-am imprimat o mişcare circulară. A rezultat o anumită forţă de gravitaţie. Mişcarea sferei a fost determinată, în aşa fel încît atracţia din interiorul ei să fie egală cu cea de pe Lună. În această sferă se antrenează Tiurin. Presiunea şi cantitatea de oxigen sînt acolo la fel ca în costumul cosmic. Fii, te rog, bun, şi repede-te pînă acolo să vezi cum îi mai merge astronomului. Vezi să nu zbori cumva fără dădacă!

L-am găsit pe Kramer în sala de gimnastică. Executa la trapez nişte figuri de care n-ar fi fost în stare nici cel mai grozav acrobat de pe Pămînt.

— De însoţit te însoţesc, bineînţeles, dar ar fi de-acum timpul să înveţi să zbori singur. Cine ştie ce se poate întîmplă în timpul călătoriei pe Lună!

Kramer m-a legat de el cu o sîrmă lungă şi am zburat aşa pînă la „manejul” lui Tiurin. Nu mai făceam tumbe şi mă învăţasem să „trag” binişor din pistoalele-rachetă, dar fără ajutorul lui Kramer n-aş fi reuşit să „aterizez” pe globul rotitor. Şi iată că după patru minute de zbor, intram tîrîş în sfera metalică.

Ne-au întîmpinat nişte ţipete şi strigăte asurzitoare. Curios, mi-am plimbat privirea în jur. În lumina unui uriaş bec electric l-am văzut ne Tiurin. Profesorul zăcea „jos”, bătînd furios cu pumnii într-un covor de cauciuc. Lîngă el negrul John făcea nişte salturi gigantice, iar maimuţoiul Mickey ţîşnea de pe umerii băiatului pînă în „tavan”, se apuca de curele pentru a-i pica apoi drept în creştet. Gravitaţia selenică părea să le convină de minune băiatului şi maimuţei. Nu s-ar fi putut însă spune acelaşi luciu despre Tiurin.

— Ridicaţi-vă, tovarăşe profesor! striga pe un ton poruncitor John. Tovarăşa doctor v-a prescris cincisprezece minute de mers şi n-aţi făcut nici cinci...

— Ba n-o să mă scol! mîrîi Tiurin mînios. Ce sînt eu, cal de manej? Şi aşa m-a sleit durerea de picioare.

În clipa aceea Kramer şi cu mine ne-am făcut apariţia la un pas de Tiurin, spre nespusa bucurie a lui John.

— Zău aşa, tovarăşe Artemiev, începu să turuie micul negru, nu ştiu ce să mă mai fac cu tovarăşul profesor că nu mă ascultă de loc. Vrea să se bage iar în păienjenişul ăla...

Maimuţoiul se stropşi fără veste şi începu să ţipe.

— Opreşte odată patefonul ăsta! răcni Tiurin cu o voce şi mai piţigăiată.

După ce se mai calmă puţin, ne dădu bună ziua şi se ridică anevoie, cu mari eforturi.

„Cum să zbori cu el în Lună?” mă cuprinse îndoiala, aruncînd o privire semnificativă spre Kramer. Acesta înţelese şi clătină din cap.

— Chiar dumneavoastră, tovarăşe profesor, îmi spuneţi mereu că mişcarea înseamnă fericire, nu se lăsa înduplecat John.

Acest argument „filozofic”, venit din partea micului negru, fu atît de neaşteptat, încît Kramer şi cu mine izbucnirăm în rîs. Tiurin se împurpură la faţă de mînie.

— Nu se pot interpreta gîndurile mele aşa, mecanic! Nu-ţi dau voie, mă înţelegi? strigă el, luînd cele mai înalte note din registrul său vocal. Există diferite feluri de mişcări. Astea, de pildă, care sînt pur fizice, le stingheresc pe cele superioare, ale celulelor creierului meu, ale raţiunii mele. Şi apoi, orice mişcare e discontinuă, iar tu vrei să mărşăluiesc în neştire, la nesfîrşit,

fără să răsuflu o clipă. Poftim, înfruptă-te din trupul meu, soarbe sîngele meu!

Începu să meargă cu un aer de martir, oftînd şi gemînd la tot pasul.

John mă trase deoparte şi îmi şopti în grabă:

— Mă tem tare mult, tovarăşe Artemiev, pentru profesorul meu. E complet stors de vlagă. Nici nu vă închipuiţi ce primejdios e să zboare fără mine în lună. Dacă nu mă ţin de capul lui nu vîră nimic în gură. Cine o să aibă grijă de el acolo?...

Îi dădură lacrimile. Se legase cu trainice fibre sufleteşti de profesorul său. L-am liniştit cum m-am priceput făgăduindu-i să am grijă de profesor în timpul călătoriei.

— Răspundeţi pentru el! rosti solemn micul negru.

— Bineînţeles!

Cînd m-am întors pe Stea, am povestit totul doctoriţei. Anna Ignatievna rămase pe gînduri.

— Va trebui să mă ocup personal de Tiurin.

Fără multă vorbă, femeia aceasta scundă şi energică plecă la „manej”.

Nici eu nu stăteam degeaba. Învăţam să zbor în spaţiul interplanetar şi, după spusele instructorului meu, Kramer, făceam progrese vizibile.

— Acum nu mă mai tem că în timpul călătoriei pe Lună ai putea să te topeşti în hăurile cosmice, mă măguli el.

După cîteva zile, Meller se întoarse de la „manejul” unde se antrena profesorul şi ne anunţă:

— Pe Pămînt încă nu l-aş lăsa, dar pentru Lună „e în formă”.

XIII. SPRE ORBITA LUNEI

Cu o zi înainte de startul nostru spre Lună, am condus-o pe Tonia, care pleca la laboratorul frigului cosmic. A fost un bun rămas scurt, dar plin de căldură. Reţinîndu-mi mîna într-a ei, îmi spuse:

— Ai grijă de tine...

Numai cîteva cuvinte, dar cîtă fericire mi-au revărsat în suflet!

A doua zi dimineaţă Tiurin intră voios în rachetă. John avea însă un aer tare nenorocit, mai-mai să-l înece plînsul.

— Răspundeţi pentru profesor! mai apucă să-mi strige, înainte de a se închide ermetic uşa rachetei.

Abia în interiorul navei cosmice am aflat că plecăm spre Lună nu de-a dreptul, ci pe o spirală răsucită în jurul Pămîntului şi că nici nu se ştie cît va dura călătoria. În racheta care putea adăposti douăzeci de persoane nu eram decît şase: pe lîngă echipaj – căpitanul, navigatorul şi mecanicul – noi, cei trei membri ai expediţiei ştiinţifice. Restul spaţiului îl ocupau proviziile, explozibilul şi oxigenul lichid. În vîrful rachetei se afla fixat un fel de automobil pentru drumuri mai lungi pe suprafaţa Lunei. Deoarece nu exista rezistenţa aerului „automobilul selenic” nu reducea de loc viteza rachetei.

În sfîrşit, racheta părăsi ospitalierul rachetodrom al Stelei KEŢ. Tiurin se simţea din ce în ce mai rău. Şi era firesc: o dată cu creşterea vitezei şi cu înmulţirea exploziilor, începu să oscileze şi greutatea corpului. Îl înţelegeam foarte bine pe Tiurin: te poţi obişnui cu suprasolicitările, cu starea de imponderabilitate, dar e cu neputinţă să te obişnuieşti ca după ce corpul tău n-a cîntărit mai nimic să devină imediat ca de plumb.

Noroc că rezervele suficiente de alimente şi carburanţi ne îngăduiau să nu ne grăbim, aşa că frecvenţa şi puterea exploziilor erau moderate. Cu zgomotul lor, care se transmitea exclusiv prin pereţii rachetei, te mai puteai obişnui, aşa cum la un moment dat încetezi să mai remarci zbîrnîitul motorului sau

tic-tacul ceasornicului, dar ce te faci cu creşterea asta continuă a greutăţii...

Tiurin ofta şi gemea. Ba i se urca sîngele la cap – şi atunci se făcea stacojiu, aproape vînăt – ba îi fugea tot din obrazul acoperit brusc de o paloare cadaverică.

Numai Sokolovski, geologul nostru, un bărbat solid şi plin de viaţă, cu o pereche de mustăţi falnice, era tot timpul într-o molipsitoare bună dispoziţie.

Cînd starea de imponderabilitate revenea pentru o vreme, astronomul începea să vorbească de unul singur. Meteahna asta o deprinsese în cursul vieţii solitare pe care o ducea. Vorbea, ce-i drept, cam fără şir, amestecînd date ştiinţifice extrem de interesante şi necunoscute astronomilor de pe Pămînt cu „maxime filozofice”, rostite pe un ton sentenţios.

— De ce e atît de atrăgător cinematograful? Pentru că ne pune în contact vizual cu mişcarea...

După un nou acces de gemete şi zvîrcoliri îşi relua monologul.

Priveam pe fereastră. Pe măsură ce ne depărtam de Pămînt, planeta noastră maternă părea tot mai mică. Pentru noi „zilele” deveneau mult mai lungi, iar „nopţile” mai scurte. Nici nu puteau fi numite nopţi, ci nişte simple eclipse de soare.

Cu Luna se petreceau întîmplării de toată nostimada.

Cînd racheta noastră se afla într-un punct al orbitei diametral opus Lunii, satelitul Pămîntului ne părea mărunt de tot, mult mai mărunt decît se vede pe Pămînt. Dimpotrivă, cînd ne apropiam pe orbită de Lună, astrul lua proporţii colosale.

Sosi în sfîrşit şi clipa cînd Luna începu să ne pară de aceeaşi mărime cu Pămîntul. Căpitanul rachetei, care nu era la prima lui călătorie pe orbita lunară, ne spuse:

— Vă felicit, dragi tovarăşi. Am străbătut patru cincimi din distanţa pînă la Lună, lăsînd în urmă patruzeci şi opt de raze terestre. Trebuie să ştiţi că în zborurile interplanetare din cadrul sistemului nostru solar, raza Pămîntului, care măsoară 6378,4 kilometri, este singura unitate de măsură. Un fel de „milă cosmică” – a astronauţilor...

Mărimea Lunii varia mult în decursul unei zile şi unei nopţi necesare rachetei pentru a face ocolul Pămîntului. În prima jumătate din acest răstimp Luna „se umfla” pentru ca în cealaltă jumătate treptat să se „dezumfle”. Numai că aici o zi şi o noapte

nu aveau douăzeci şi patru de ore ca pe Pămînt, ci mult mai mult.

Zilele luminate de fantastica strălucire a Lunii erau în continuă creştere.

Căpitanul ne spunea că oră cu oră atracţia Lunei se face tot mai simţită, deformînd atracţia rachetei. Într-adevăr, remarcam şi noi oscilaţiile de viteză datorate faptului că ne aflam în încleştarea acestui satelit al Pămîntului. Parc-ar fi vrut să ne ţină priponiţi de el. De nu i s-ar fi împotrivit motoarele rachetei noastre, am fi ajuns pe vecie captivi ai Lunii. Cu cît trebuie să fie mai primejdioasă atracţia uriaşelor planete ale sistemului solar!

În primele ore de zbor, căpitanul îşi părăsea adesea şi pentru răstimpuri destul de îndelungate postul de comandă, lăsînd racheta să-şi urmeze automat traiectoria prescrisă. Pe măsură însă ce înaintam căpitanul se desprindea mai rar de lîngă tablourile de comandă, cu toate că sistemele rachetei erau complet automatizate.

Acum goneam în jurul Pămîntului pe o orbită asemănătoare cu a Lunii, atingînd o perioadă de revoluţie egală cu a acestui astru – de circa treizeci de zile şi nopţi pămînteşti. Aici nopţile, adică eclipsele solare, deveniseră la fel de rare cum sînt eclipsele de Lună pe Pămînt. Racheta întrecea tot mai puţin Luna. În sfîrşit, mişcările lor se sincronizară: şi noi şi Luna ne aflam la aceeaşi distanţă de Pămînt. Depărtarea dintre rachetă şi Lună rămînea însă constantă. Ai fi zis că Luna, Pămîntul şi racheta sînt imobile şi că numai bolta înstelată este în neîntreruptă mişcare.

— În curînd, rupse tăcerea Sokolovski, vom construi aici adevărate colonii cereşti.

— Te înşeli, stimate, treburile astea nu se rezolvă chiar aşa de repede, îl contrazise Tiurin. Mai întîi trebuie să facem rost, chiar pe loc, de materialele trebuincioase, că doar n-o să transportăm totul de pe Pămînt. Dimpotrivă, noi trebuie să aducem Pămîntului daruri „cereşti”. I-am şi trimis o colecţie de meteoriţi: tot roiul Leonidelor. O grozăvie, nu altceva, încheie el rîzînd mulţumit.

— Aveţi dreptate, răspunse Sokolovski. Ca să construim prin locurile astea locuinţe avem nevoie de fier, nichel, oţel, cuarţ în mari cantităţi...

— Şi de unde o să le extrageţi? scăpai eu spre hazul lui Sokolovski.

— N-o să le extragem, dragul meu, ci o să le prindem din zbor, mă corectă el. Meteoriţii sînt „zăcămintele” noastre. Numai eu ştiu cît am alergat după ei...

— Să-mi fie cu iertare, captarea meteoriţilor a fost ideea mea! interveni Tiurin, pe un ton ce nu admitea ripostă.

— De acord, scumpe profesore. Dumneata ai fost cu ideea, noi cu realizarea. Zilele acestea Evgheniev a plecat să facă noi prospecţiuni.

Pronunţarea acestui nume avu un efect magic: mi se perindară prin minte toate peripeţiile care mă aduseseră în cer. Noianul de impresii extraordinare care se succedaseră vertiginos în ultimul timp făcuseră să treacă pe planul al doilea preocupările mele personale! Sokolovski mă sustrase năvalei de gînduri.

— Află, tovarăşe Artemiev, că noi am descoperit aici, cum s-ar spune la doi paşi de Steaua KEŢ, un roi întreg de meteoriţi mici. Mai departe însă se găsesc şi alţii, mai mari, care conţin fier, nichel, bioxid de siliciu, aluminiu, oxid de calciu, feldspat, fier-crom, oxid de fier, grafit şi alte substanţe, simple şi compuse. Pe scurt, tot ce avem nevoie pentru construcţii şi, în afară de asta, oxigen pentru plante şi apă. Prelucrînd aceste materiale cu ajutorul energiei solare, putem obţine tot ce ne este necesar, de la case pînă la creioane. E drept că oxigenul şi apa nu se găsesc de-a gata pe tavă, ci în diverse combinaţii, dar pentru chimişti nu-i o problemă...

— Uiţi să adaugi că pe baza datelor furnizate de dumneata am putut studia mişcarea acestor cioburi de aştrii pieriţi şi am putut ajunge la concluzii toarte interesante, interveni Tiurin. Unii meteoriţi ne-au venit de departe, cei mai mulţi însă zburau în jurul Pămîntului pe aceeaşi orbită ca şi Steaua KEŢ.

— Asupra acestui fenomen eu v-am atras atenţia, dragă profesore, îl întrerupse Sokolovski.

— Mă rog! Totuşi concluziile sînt ale mele.

— Nu merită să ne formalizăm pentru atîta lucru, zîmbi împăciuitor Sokolovski.

— Nu e vorba de vreo formalizare. Pur şi simplu îmi place precizia în toate. E o normă absolută pentru un om de ştiinţă, replică Tiurin dînd să se ridice din fotoliu, dar recăzu imediat

gemînd. Meller are dreptate, se tîngui el. Anii de imobilitate în lumea imponderabilităţii m-au vlăguit de tot. Trebuie să-mi schimb regimul de viaţă. Neapărat.

— Las' că drumul ăsta în Lună o să vă facă bine, glumi geologul.

— Mda! Şi, ca să revenim la ipoteza mea, reluă Tiurin, în jurul Pămîntului roiesc atîţia meteoriţi încît e de presupus că nu sînt altceva decît rămăşiţele unui mic satelit al Pămîntului, cum s-ar spune o a doua Lună, care odinioară s-a făcut ţăndări. Era o Lună măruntă de tot. Cînd vom calcula cu precizie numărul şi masa acestor meteoriţi, o să putem reconstitui dimensiunile satelitului aşa cum paleontologii reconstituie din cîteva oase scheletul vieţuitoarelor de mult dispărute. Cu toate ca era minuscul, acest al doilea satelit al Pămîntului trebuie să fi luminat la fel de puternic ca şi Luna noastră, deoarece era mai aproape de Pămînt.

— Nu vă supăraţi – se amestecă pe neaşteptate mecanicul, un tînăr uscăţiv, indian după figură. Părerea mea este că, de la o distanţă atît de mică, Pămîntul ar fi trebuit să atragă micuţa Luna. Nu-i aşa?

— Cum? Ce face? ţipă Tiurin, oţărîndu-se la el. Dar de ce nu cade pe Pămînt Steaua KEŢ, care e incomparabil mai mică? Vezi că nu poţi să răspunzi! Repeziciunea mişcării, iată ce hotărăşte totul... Apoi adăugă, mai calm: Totuşi micuţa Lună a pierit. A fost sfîşiată pînă la urmă de cele două forţe antagonice – inerţia şi atracţia Pămîntului. Aceeaşi soartă aşteaptă, din păcate, şi Luna noastră. Pînă la urmă se va preface şi ea în ţăndări. Şi atunci Pămîntul va căpăta un inel superb ca al lui Saturn. După părerea mea, nu va lumina mai puţin decît Luna, devenind o adevărată podoabă a nopţilor pămîntene. Şi totuşi, va fi o pierdere, încheie el oftînd.

— O pierdere ireparabilă, adăugai eu.

— Hm... Rămîne încă de văzut. Am eu un proiect, dar... e încă prematur să vorbim despre el.

— Spune-mi şi mie, cum ai vînat meteoriţii? mă întorsei spre Sokolovski.

— A, e o ocupaţie foarte amuzantă! I-am vînat nu numai pe orbita Stelei KEŢ, ci şi...

— În zona asteroizilor, între orbitele lui Marte şi Jupiter, îl întrerupse Tiurin. Astronomii de pe Pămînt descoperiseră doar

ceva mai mult de o mie din aceşti asteroizi. Catalogul întocmit de mine a depăşit însă cifra de patru mii. Aceşti asteroizi sînt, la rîndul lor, rămăşiţele unei planete, care a fost chiar mai mare decît a doua Lună. Ba chiar, după calculele mele, a fost mai mare şi decît Mercur. Atracţia în sensuri contrare a planetelor Marte şi Jupiter a făcut-o bucăţele. N-au putut să şi-o împartă! Inelul lui Saturn este şi el alcătuit din sfărîmăturile unui satelit dispărut al acestei planele. Vedeţi cîţi răposaţi avem de pe acum în sistemul nostru solar! Cui îi vine rîndul? Of, of, izbucni el deodată, iarăşi zdruncinăturile astea!

Ţinîndu-mă de rezemătoarele moi şi îmbrăcate în piele ale fotoliului, mi-am azvîrlit o privire pe fereastră. Mereu acelaşi cer negru presărat cu pulberea diamantină a stelelor. Poţi zbura ani şi secole în şir prin peisajul acesta tulburător în grandioasa-i imobilitate.

În acele clipe mi-am adus aminte de o călătorie pe care o făcusem cîndva, cu un tren obişnuit, tras de o locomotivă tare bătrînă şi astmatică. Era un amurg de vară, Scăpătînd între vîrfurile pomilor, soarele aurea marginile norilor. Dinspre pădure o adiere jilavă aduce pe fereastra vagonului miros proaspăt de iarbă şi parfum dulce de tei. Sus pe cer, Crai Nou gonea să prindă trenul. Apoi s-a ivit oglinda unui lac, nişte coline pe care se resfirau căsuţe înecate în verdele grădinilor. După aceea au prins să se perinde ogoare şi am simţit în nări o miroznă caldă de hrişcă. Ce avalanşă de impresii, cîtă „mişcare”, ca să folosesc expresia lui Tiurin, pentru văz, auz şi miros. Pe cînd aici – nici tu vînt, nici tu ploaie, nici vreme bună ori rea, nici noapte, nici vară, nici iarnă. Un cer veşnic îndoliat, un soare sinistru bătînd în vînăt, iar în rachetă aceeaşi invariabilă climă...

Nu, de o mie de ori nu! O fi interesant să zbori în Cosmos, să călătoreşti spre Lună, să vizitezi alte planete, dar pentru nimic în lume n-aş schimba viaţa de pe Pămînt pe viaţa asta „cerească”.

— După cum vezi, nu există ceva mai captivant decît vînătoarea de asteroizi, mă readuse la realitate vocea profundă a lui Sokolovski.

Îmi place să-l ascult. Are un fel de a povesti simplu, „pămîntesc”, ca la gura sobei, de parcă ar la la el acasă, la Leningrad, pe insula Vasilievski. Ambianţa aceasta neobişnuită părea să nu aibă asupră-i nici o înrîurire.

— Cînd te apropii de zona asteroizilor trebuie să fii cu ochii în patru, continuă Sokolovski. Altfel rişti să dea peste rachetă vreun pietroi cam cît Palatul Sindicatelor din Moscova sau poate chiar mai mare şi atunci s-a zis cu ea! De aceea te străduieşti să zbori pe tangentă, apropiindu-te treptat de traiectoria asteroizilor... Cerul îşi schimbă înfăţişarea. Priveşte bine cerul! La drept vorbind, nu-i chiar atît de negru cît pare la prima vedere. Pe fundalul întunecat sclipesc o puzderie de stele. Deodată, în forfota asta de licurici cosmici, observi nişte dungi întunecoase: trec asteroizi!, neluminaţi de soare. Unii lasă pe cer urme argintii, alţii dîre prelungi de culoare arămie. Un cer vărgat! Cotind spre traiectoria asteroizilor, racheta accelerează şi ajunge să zboare aproape cu viteza lor. Asteroizii nu-ţi mai par nişte dungi. Te trezeşti într-o lume feerică, ţi se pare că zbori în mijlocul unei puzderii de „luni” de diferite dimensiuni, a căror viteză întrece încă viteza rachetei.

Cînd una din aceste „luni” trece mai aproape, constaţi că nu e de loc rotundă. Ele sînt de cele mai felurite forme. Una seamănă cu o piramidă, alta este aproape sferică sau cubică, dar cele mai multe sînt simple bucăţi amorfe de rocă. Unele zboară înmănuncheate, altele, sub influenţa reciprocă a gravităţii, se contopesc, formînd, cum spunem noi, adevăraţi „ciorchini de struguri”... Au suprafaţa mată ori strălucitoare, ca a cristalului de stîncă.

„Luni” în dreapta, „luni” în stînga, „luni” sus, „luni” jos... E de ajuns ca racheta să încetinească cît de cît, pentru ca să ţi se pară că „lunile” par să-şi domolească la rîndul lor zborul. În sfîrşit, racheta întrece „lunile”, lăsîndu-le în urmă.

Un lucru este absolut limpede: nimic mai primejdios decît să zbori mai încet ca asteroizii. S-ar putea să te ajungă şi să-ţi sfărîme racheta. Nu rişti, în schimb, absolut nimic dacă zbori în sensul şi cu viteza lor. Dezavantajul e că în acest caz priveliştea apare văduvită: vezi numai asteroizii din jur. Ba, mai mult decît atît, ţi se pare că totul, e încremenit în nemişcare: şi racheta, şi „lunile” din stînga şi cele din dreapta, de sus, din spate. Numai stelele ţi se perindă încet prin faţa privirii, deoarece, în realitate, şi asteroizii şi racheta sînt în plin zbor vertiginos, schimbîndu-şi necontenit poziţia pe cer.

Căpitanul nostru prefera să zboare ceva mai repede ca asteroizii: În felul acesta avea o siguranţă că n-o să ne

pocnească pe negîndite, de undeva, din spate, vreun bolovan ceresc. Şi-apoi mai era ceva: înaintînd în mijlocul roiului, ai de unde alege. Ca drăcuşorul acela de Gogol cînd se pregătea să fure luna de pe cer... Numai că „lunile” noastre sînt olecuţă mai mici. Încă nu ne dă mînă să smulgem de pe orbită un coşcogea asteroid şi să-l remorcăm de Steaua KEŢ. Nu de alta, dar ne e teamă ca nu cumva să consumăm tot combustibilul, ajungînd pînă la urmă să fim noi înşine remorcaţi de asteroid, care ne-ar purta cine ştie unde... La început îi alegeam pe cei mai mititei. E nevoie de multă îndemînare şi pricepere ca să te apropii lin şi să abordezi asteroidul. Căpitanul manevra în aşa fel încît racheta, avînd aceeaşi viteză cu asteroidul, să ajungă la cîţiva paşi de acesta. Apoi exploziile laterale erau oprite şi se punea în funcţiune electromagnetul. Ştii, desigur, că asteroizii, cu excepţia celor cristalici, se compun mai ales din fier. În sfîrşit, cînd distanţa rămînea infimă, deconectam electromagnetul, lăsînd restul operaţiei pe seama forţei de atracţie. O ciocnire aproape imperceptibilă şi iată-ne zburînd mai departe împreună cu un „frate siamez” – satelitul nostru. Primele „vînători” n-au mers chiar atît de uşor. Uneori ne ciocneam destul de rău. Se întîmpla de asemenea ca, fără să băgăm de seamă, asteroidul să se abată de pe orbita lui, iar racheta, fiind mai uşoară, să-şi continue drumul pe vechea traiectorie. Ia-o, frate, de la început şi agaţă-l din nou la remorcă! Mai tîrziu am deprins şmecheria şi ne-am învăţat să abordăm în chip artistic asteroizii. Bine, de vînat îi vînam noi, dar cum să-i ţinem „încătuşaţi” de rachetă? Am încercat să-i legăm cu lanţuri, să-i tîrîm după noi cu electromagnetul. Mergea şi nu prea. Am învăţat chiar să sudăm meteoriţii de învelişul rachetei căci energie solară avem doar berechet şi nu ni se întîmplă să pornim la drum fără aparate de heliosudură.

— Oare nu era nevoie ca, pentru treaba asta, să ieşiţi din rachetă? îl întrerupsei eu.

— Bineînţeles. Aşa şi făceam. Ba, la drept vorbind, mă şi plimbam pe asteroizi.

Izbucni în rîs.

— Una din aceste promenade n-o s-o uit cît oi trăi. Racheta noastră se apropia de un asteroid mare, care părea o bilă de piatră cioplită grosolan şi puţin turtită. Am ieşit în zbor din rachetă şi, agăţîndu-mă de colţurile ascuţite ale asteroidului,

am pornit într-o călătorie „în jurul Lunii”. Şi să vezi drăcovenie! La cei doi „poli” turtiţi mă ridicam în picioare, în vreme ce la „ecuatorul” bombat din pricina deplasării centrului de greutate, trebuia să umblu cu capul în jos. Şi aşa înaintam, prinzîndu-mă cu mîinile de suprafaţa asteroidului.

— Probabil că era o mică planetă care se rotea, îl rectifică Tiurin. Se deplasa nu centrul de greutate, ci greutatea relativă. La suprafaţa polilor de rotaţie greutatea atinge valori maxime, convergînd, cum e şi firesc, spre centru. Şi, la fel de firesc, cu cît ne depărtăm de pol, greutatea scade. Mergînd de la pol spre ecuator era ca şi cum ai fi coborît de pe un munte, panta devenind din ce în ce mai repede. Pe porţiunea dintre pol şi ecuator, deoarece direcţia forţei de atracţie coincidea cu orizontala, aveai senzaţia că te prăvăleşti pe un povîrniş teribil de abrupt. Iar mai încolo îţi făcea impresia că umbli pe un tavan înclinat şi, de aceea, te agăţai de ce-ţi venea la îndemînă ca să te menţii cît de cît pe micuţa planetă... De pe Pămînt, chiar şi cu ajutorul celor mai puternice telescoape, se văd numai planetele cu un diametru de la şase kilometri în sus. Or, se ştie prea bine că există asteroizi cît un firicel de praf...

— Am văzut tot felul de asteroizi, reluă Sokolovski. La suprafaţa unora dintre ei atracţia e atît de mică, încît e destul să salţi uşurel ca să-ţi iei zborul. Am fost pe un asteroid cu o circumferinţă de şaptesprezece kilometri şi jumătate. Cînd am sărit în sus la înălţimea de un metru, mi-au trebuit 22 de secunde ca să ating din nou suprafaţa asteroidului. Cu efortul de care ai nevoie pe Pămînt ca să treci, să zicem, pragul, acolo te-ai putea ridica la o înălţime de două sute zece metri, adică ceva mai puţin decît înălţimea Turnului Eiffel. Am aruncat cîteva pietre şi, crede-mă, nu s-au mai întors.

— Ba or să se întoarcă, dar nu aşa de repede, interveni astronomul.

— Pe o altă planetă, relativ mare, cu un diametru doar de şase ori mai mic ca al Lunii, am ridicat într-o singură mînă douăzeci şi doi de inşi, pe tovarăşii mei de călătorie. Acolo te-ai putea da într-un leagăn confecţionat pur şi simplu din sfoară pescărească, ai putea construi cu uşurinţă un turn înalt de şase kilometri şi jumătate. M-a apucat o trăznaie şi am tras cu revolverul. Vă închipuiţi ce a fost! Dacă detunătura nu m-ar fi proiectat de pe planetă, gloanţele m-ar fi străpuns prin spate,

după ce făcuse cu o iuţeală fantastică ocolul asteroidului. O fi zburînd şi azi în jurul lui, ca un fel de satelit.

— Pe o planetă ca asta, completă Tiurin, trenurile ar goni cu o viteză de o mie două sute optzeci kilometri pe oră. Aflaţi însă de la mine că, la urma urmelor, n-ar fi de loc rău să apropiem de Pămînt cîteva din aceste planete. Mai multe lampioane n-au ce să strice bătrînei noastre Terra. Şi apoi, de ce nu le-am da vreo folosinţă! Da, da, le-am putea transforma într-un soi de sere în care să cultivăm plante ori am putea să le populăm cu animale. Şi să ştiţi că nu s-ar trăi de loc rău acolo. Cu timpul, am putea popula în felul acesta şi Luna...

— În Lună e cînd prea frig, cînd prea cald, obiectai eu.

— O atmosferă artificială sub un clopot de sticlă şi un sistem de jaluzele ar înmuia dogoarea Soarelui. Cît priveşte părerea care circulă în legătură cu răcirea formidabilă a suprafeţei Lunii în timpul nopţilor selenare, îmi îngădui să am o părere proprie, adaugă Tiurin pe un ton semnificativ. N-am renunţat oare noi la teoria sîmburelui incandescent al Pămîntului, a cărui temperatură extrem de ridicată ar fi la originea căldurii terestre? Şi totuşi, chiar fără această teorie, planeta noastră nu e mai puţin caldă...

— Păi Soarele şi plapuma atmosferei... începu geologul, dar Tiurin i-o tăie scurt:

— De acord, dar nu e vorba numai de asta. Scoarţa Pămîntului este încălzită în primul rînd datorită dezintegrărilor radioactive din măruntaiele sale. În definitiv, de ce n-ar avea loc asemenea fenomene şi în Lună? Ba chiar într-o măsură şi mai mare. S-ar putea, în fond, ca dezintegrările radioactive să încălzească şi solul acestui astru. Unde mai pui că nu se poate nega existenţa magmei calde de sub scoarţa Lunii... Hotărît lucru, Luna nu e chiar atît de rece pe cît pare. Iar dacă mai există cumva acolo şi un rest de atmosferă... Iată de ce a fost inclus şi un biolog în expediţia noastră, mi se adresă cu o privire plină de înţelesuri.

Sokolovski clătină din cap a îndoială.

— Nu prea am întîlnit asteroizi încălziţi prin dezintegrarea radioactivă a elementelor...

— Nu uita că asteroizii sînt mai mici decît Luna, ripostă astronomul cu un glas piţigăiat.

După o scurtă tăcere, se lansă din nou sinuozităţile filozofiei de parcă în creierul său procesul de gîndire s-ar fi desfăşurat simultan pe două linii paralele.

Stelele pe care le vedem prin fereastra rachetei noastre erau moarte, fără clipiri. Pe neaşteptate se dezlănţuie o ploaie de bolizi ce ţîşnesc vijelios în lături şi în sus. Racheta cîrmeşte cu abilitate.

— Şi aşa ne-am făcut un depozit frumuşel de asteroizi... îmi spune cu glas scăzut Sokolovski, lăsîndu-l în plata domnului pe Tiurin care îşi rosteşte din cînd în cînd sentinţele filozofice cu un aer de oracol. Întîi şi întîi, punem o „temelie” solidă rachetodromului nostru: cu cît va avea o masă mai mare cu atît va fi mai stabil, iar zdruncinăturile accidentale ale rachetelor nu-l vor putea deplasa în spaţiu. În afară de asta, furnizăm asteroizi fabricilor şi uzinelor noastre: n-ai nici o grijă, o să le cunoşti. Nu demult am reuşit să prindem o planetă măruntă de tot, un hîrb, nu altceva, să tot fi avut, în măsurile noastre pămîntene, vreo tonă şi jumătate. Numai că era din aur curat... Nu e rău, ce zici? Mine de aur în cer!

Auzind pesemne ultimele cuvinte ale geologului, pe Tiurin nu-l răbda inima să nu arunce o remarcă:

— În planetele mari, elementele sînt dispuse de la suprafaţă spre centru, în ordine ascendentă, după greutatea specifică: straturile superioare cuprind siliciu şi aluminiu – „sial”, apoi întîlnim siliciu şi magneziu – „sima”, iar mai jos nichel şi fier – „nife”. Urmează metalele şi mai grele – platina, aurul, mercurul şi plumbul. Asteroidul dumitale de aur este, de fapt, o frîntură din miezul unei planete dispărute. Şi, fie vorba între noi, o astfel de întîlnire e extrem de rară. Aşa că să nu-ţi faci prea multe iluzii în privinţa zăcămintelor de aur din cosmos...

Mi se îngreuiaseră pleoapele. Organismul meu nu se dezobişnuise încă de succesiunea terestră a zilelor şi nopţilor şi nici de stările corespunzătoare de trezire şi somn.

— Ţi-e somn? mă întrebă Tiurin. Noapte bună! Cu mine se întîmplă ceva foarte ciudat. La Observator m-am dezobişnuit să dorm la ore fixe. Am ajuns ca animalele acelea care aţipesc pe apucate. Un fel de motan...

A mai mormăit el ceva, dar, vă spun drept, nu l-am mai auzit: mă furase somnul. Cîtă linişte, cîtă pace! Nu se mai aud

nici exploziile... Am revăzut, în vis, laboratorul meu din Leningrad...

...Cînd m-am uitat pe boltă – după o zi şi o noapte de drum – am rămas uluit: Luna ocupa o şeptime din spaţiul ceresc de deasupra noastră. Te şi speriai văzînd-o atît de mare. Mai erau pînă la Lună doar vreo două mii de kilometri. Munţii, văile şi „mările” ei uscate se zăreau ca în palmă. Desluşeam clar contururile lanţurilor de munţi, craterele conice ale vulcanilor stinşi de mult, morţi, aşa cum e, de altfel, totul pe Lună. Se vedeau pînă şi crăpăturile solului lunar căscate ameninţător...

Astronomul nu-şi desprindea privirea de la Lună. Potrivit unei expresii a lui, „fiecare pietricică de pe suprafaţa Lunii” îi era de mult familiară.

— Uite colo, la margine, e Clavius. Mai jos e Tycho, iar şi mai jos Alphonse, Ptolemeu. Spre dreapta, vezi, e Copernic, apoi vin munţii Apenini, munţii Caucaz, Alpii...

— Mai lipsesc Pamirul, Himalaia şi Cordilierii, făcui o glumă.

— O să dăm numele astea piscurilor de pe cealaltă faţă a Lunii, răspunse rîzînd geologul. Doar n-a apucat încă nimeni să le boteze.

— Asta mai zic şi eu Lună! se extazia Tiurin. E de o sută de ori mai mare decît o vedem de pe Pămînt. Aoleu, iar se simte greutatea!

— Căpitanul a început să frîneze, îl lămuri geologul. Luna ne atrage cu tot mai multă putere. Într-o jumătate de oră vom fi pe suprafaţa ei.

Eram bucuros, dar la drept vorbind, şi cam speriat. Numai cel care n-a avut emoţii înainte de aselenizare, la prima sa călătorie în Lună, poate să mă învinuiască de laşitate.

Luna e chiar sub noi. Acum acoperă o jumătate de boltă. Masivele muntoase cresc văzînd cu ochii.

Ciudat: Luna, ca şi Pămîntul, pare de la mare înălţime nu suprafaţa concavă a unui glob, ci, dimpotrivă, scobită ca o umbrelă pestriţă răsturnată.

Tiurin gemea de ţi-era mai mare mila: retro-exploziile se înteţeau mereu. Dar nici acum nu-şi rupea privirea de la Luna care începuse deodată să fugă în lături. Faptul că începusem să-mi simt corpul mai greu într-o parte, era un indiciu că racheta o cîrmise din nou. Direcţia forţei de greutate se deplasase atît de

mult, încît acum „simţeam” Luna deasupra noastră, sus de tot. Nici nu-mi puteam imagina cum o să umblăm cu capul în jos.

— Curaj, scumpe profesore, i se adresă geologul lui Tiurin. Nu mai avem de străbătut decît vreo doi-trei kilometri. Racheta zboară încet de tot. Nu face mai mult de o sută de metri pe secundă. Deoarece acum presiunea gazelor rachetei este egală cu atracţia Lunii, înaintăm în virtutea inerţiei.

Greutatea dispăruse şi ne simţeam din nou uşori ca fulgul.

— Unde coborîm? întrebă peste vreo douăzeci de secunde Tiurin, care-şi mai revenise.

— Ne aşteaptă cu braţele deschise confratele dumitale Tycho Brache. Mai avem cinci sute de metri, îi răspunse Sokolovski.

— Vai de mine, iar au început retro-exploziile! se lamentă Tiurin.

Gata! Luna era exact sub noi.

— Coborîm, anunţă solemn şi emoţionat Sokolovski. Numai de n-ar păţi ceva „automobilul lunar” la aselenizare.

Se mai scurseră zece secunde. Simţirăm o zguduitură uşoară… Exploziile încetară. Căzurăm, destul de lin, pe o parte.

XIV. ÎN LUNĂ

— Bun sosit în Lună! ne ură Sokolovski. Totul e în cea mai perfectă ordine.

— Ce imprudenţă! Nici n-am închis jaluzelele la aselenizare, bombăni Tiurin. Ce ne făceam dacă se izbea geamul de un vîrf de stîncă!

— Nici o grijă, doar căpitanul nostru nu e la primul său zbor în Lună, îl linişti Sokolovski. Și acum, dragi tovarăşi, îmbrăcaţi costumele de cosmonauţi şi ocupaţi-vă locurile în automobilul lunar.

Ne-am înveşmîntat la iuţeală cu tot dichisul cuvenit şi am ieşit din rachetă.

Am răsuflat adînc. Aveam impresia că oxigenul din aparat are aici alt „gust”. Dar nu era, fireşte, decît un joc al imaginaţiei. O altă senzaţie – dar aceasta pe deplin reală – era aceea a uşurinţei. Am mai încercat-o şi înainte, în timpul zborurilor cu racheta şi pe Steaua KEŢ, unde imponderabilitatea era aproape totală. Pe Lună însă simţeam greutatea ca o „mărime constantă”, fiind însă cu mult mai mică decît pe Pămînt. Şi, credeţi-mă, nu e o glumă să cîntăreşti doar o şesime din greutatea ta terestră!

Mi-am rotit privirea de jur împrejur. Deasupra – acelaşi cer îndoliat, cu stele fără licăr. Soarele nu se vedea. Nici Pămîntul. Numai fascicolul de lumină ce ţîşnea pe fereastra laterală a rachetei străpungea această beznă fără fund. Tot ce vedeam nu se potrivea de loc cu imaginea pe caro mi-o formasem despre luminosul satelit al Pămîntului. Pe urmă m-am dumirit: racheta aselenizase ceva mai la sud de Clavius, pe cealaltă faţă a Lunii, invizibilă de pe Pămînt. Iar în momentul aselenizării aici era noapte.

Ne înconjura un vast deşert mort. Deoarece costumul era încălzit electric, nu simţeam frigul. Dar şi simpla privelişte a acestui pustiu înecat în beznă era suficientă pentru ca să-ţi îngheţe sîngele în vine.

Căpitanul şi mecanicul ieşiră din rachetă ca să coboare automobilul. Geologul ne invită cu un gest să le dăm o mînă de ajutor. Îmi aruncai o privire spre autoracheta noastră. Fără a fi prea mare, acest vehicul oval cîntărea, desigur, destul de mult. Nu văzui nicăieri nici cablu, nici troliu, nici un fel de ustensile folosite în mod obişnuit pentru asemenea operaţii. Cocoţat pe rachetă, mecanicul deşuruba piuliţele. Căpitanul, Sokolovski, Tiurin şi cu mine aşteptam jos, gata să prindem „automobilul” în braţe. Cum, dar n-o să ne strivească?... Păi bine, sîntem doar pe Lună! Cu gîndul ăsta nu te obişnuieşti aşa, cu una cu două. Iată „pupa” vehiculului lăsîndu-se încet în jos. Sokolovski apucă marginea orificiului duzei, căpitanul stă la mijloc, iar eu în dreptul „provei”. Încă o clipă şi automobilul se va prăvăli peste noi. Întind mîinile să-l prind, dar trag şi cu ochiul căutînd un loc unde aş putea, la nevoie, să sar într-o parte. Dar degeaba mi-am făcut atîtea griji! Şase perechi de mîini prind autoracheta şi o aşeză cu destulă uşurinţă pe roţi.

Fluturîndu-şi mîinile a rămas bun, căpitanul şi mecanicul dispărură în interiorul rachetei care ne adusese pe Lună. Tiurin ne pofti pe mine şi pe Sokolovski să urcăm în automobil.

Şedeam destul de înghesuiţi, dar în schimb nu aveam nevoie de costume şi puteam vorbi între noi.

Sokolovski, care apucase să se familiarizeze cu construcţia micului vehicul, acţionă cu rapiditate: aprinse lumina, umplu racheta cu oxigen, puse în funcţiune sistemul de încălzire electrică.

În interior, autoracheta era asemenea unei limuzine cu patru locuri. Banchetele se aflau în partea din faţă, deoarece două treimi din spaţiu erau ocupate de carburanţi, alimente şi diverse mecanisme. Te strecurai anevoie în această parte a vehiculului, printr-o portieră extrem de îngustă.

Cînd ne dezbrăcarăm, începurăm să simţim din plin frigul, deşi cuptorul electric se încinsese bine. Mă treceau fiori reci. Tiurin îşi puse o jachetă îmblănită.

— A îngheţat bocnă automobilul nostru. Aveţi însă puţină răbdare şi o să se facă mai cald, ne linişti Sokolovski.

— Uite şi zorile, mormăi Tiurin, aruncînd o privire pe ferestruica vehiculului.

— Zori în Lună? Aici unde nu există atmosferă? mă minunai eu.

— Precum vezi, se poate.

Tiurin nu mai fusese niciodată pe Lună, dar erudiţia sa în ale astronomiei îi îngăduia să cunoască condiţiile de aici la fel de bine ca şi pe cele terestre.

Privind, la rîndul meu, pe ferestruică, am zărit în depărtare cîteva puncte luminoase, asemeni unor fărîme de metal incandescent. Erau piscurile munţilor luminate de soarele care răsărea. Învăpăierile lor aruncau reflexe şi asupra altor culmi. Această lumină, care se propaga tot mai departe, pălind treptat, crea iluzia zorilor. Începeam să disting masivele impunătoare învăluite în penumbră, depresiunile „mărilor”, vîrfurile conice. Pe fundalul cerului înstelat, crestele se conturau bizar crenelate, cu văgăuni negre, tăiate adînc.

— În curînd va răsări Soarele, riscai eu un pronostic.

— Mai e destul pînă atunci, mă contrazise profesorul. Pe Pămînt, la ecuator, Soarele răsare în două minute. Aici însă, va trece nu mai puţin de o oră pînă ce discul solar se va ridica întreg deasupra orizontului. Nu uitaţi că un interval de o zi şi o noapte pe Lună este de treizeci de ori mai lung decît pe Pămînt.

Nu mă dezlipeam de la fereastră. Priveliştea era feerică! Piscurile scăpărau unul după altul brusc, orbitor, de parcă cineva ar fi aprins clipă de clipă nişte torţe uriaşe. Şi cîte piscuri pe Lună! Razele soarelui, care, deocamdată, rămînea invizibil, retezară toate piscurile la aceeaşi distanţă de sol. Era ca şi cînd s-ar fi ivit dintr-o dată în „văzduh” munţi de forme fantastice; dar cu baze drepte, ca trase cu sfoara. Lanţurile de munţi învăpăiaţi se înmulţeau pe măsură ce înainta lumina solară. În sfîrşit, ne apărură „în proiecţie”, risipind iluzia, că ar fi suspendaţi în gol, pe un fundal de smoală.

La poale munţii aveau o culoare cenuşie, cu o nuanţă de argint, iar mai sus erau de un alb strălucitor care-ţi lua ochii. Încet-încet, lumina reflectată scoase din umbră şi poalele munţilor. Un adevărat revărsat de zori pe Lună!

Eram orbit acest spectacol măreţ, dar nu mă înduram să-mi desprind privirea de la fereastră. Ţineam nespus să descopăr măcar o trăsătură distinctă a munţilor de pe Lună. Totuşi, spre marea mea dezamăgire, nu exista aproape nici o deosebire faţă de cei de pe Pămînt Doar ici-colo cîte o stîncă înclinată peste hăuri ca o cornişă uriaşă. Nu se prăbuşea în virtutea faptului că

forţa gravitaţiei era aici mult mai slabă, şi, prin urmare, cîntărea mai puţin.

Şesul lunar era sfîrtecat, ca un cîmp de luptă, de nişte gropi în formă de pîlnie. Unele dintre aceste gropi erau mici de parcă ar fi fost săpate de obuzele unui tun de cîmp de trei ţoli; altele însă erau cît un crater de vulcan. Să fie oare urmele meteoriţilor care căzuseră pe Lună? Tot ce se poate! Neavînd atmosferă, acest astru este lipsit de pavăza protectoare care fereşte Pămîntul de ghiulelele cereşti. Ehe, după cum se vede, aici nu prea sîntem în siguranţă. Ce te faci, băiete, dacă te nimereşte cumva vreo bombiţă de cîteva sute de tone!

Cînd i-am împărtăşit lui Tiurin temerile ce mă frămîntau, chipul i s-a destins într-un zîmbet:

— După cîte înţeleg, ţi-e frică să nu te pomeneşti cu un meteorit în cap? N-ar fi exclus. Unele din aceste pîlnii sînt de origine vulcanică, altele se datoresc însă într-adevăr meteoriţilor. Dar teoria probabilităţilor demonstrează că aici riscul e doar un pic mai mare decît pe Pămînt.

— Cum o să fie aşa? izbucnii eu. Oare mulţi meteoriţi cad pe Pămînt? Acolo sînt căutaţi ca o raritate. Iar aici, uitaţi-vă, pur şi simplu au ciuruit suprafaţa Lunii.

— Ai dreptate, răspunse Tiurin netulburat. Nu uita însă că Luna şi-a pierdut de mult atmosfera şi că e bătrînă de milioane de ani. Unde mai pui că aici nu există nici vînturi şi nici ploi, aşa că urmele meteoriţilor nu se şterg niciodată. Pîlniile pe care le vezi sînt un fel de letopiseţ în piatră al milioanelor de ani din viaţa acestui astru. Chiar dacă pe suprafaţa Lunii cade un singur meteorit într-un secol şi tot e mult. Unde n-am avea norocul să cadă unul tocmai acum, sub ochii noştri. Eu, să-ţi spun drept, n-aş avea nimic împotrivă, bineînţeles cu condiţia să nu-mi pice drept în creştet, ci la cîţiva paşi mai încolo.

— Hai mai bine să ne facem planul de bătaie, propuse Sokolovski.

Tiurin fu de părere să începem cu un examen general al suprafeţei astrului.

— De cîte ori n-am admirat prin telescop circul lui Clavius, craterul lui Copernic! Vreau să fiu primul astronom care pune piciorul pe aceste meleaguri...

— Eu aş zice să începem cu studiul geologic al solului, obiectă Sokolovski, mai ales că pe faţa Lunii care e vizibilă de pe Pămînt mai e întuneric, iar aici s-a făcut dimineaţă.

Tiurin îl contrazise:

— Nu e adevărat, nu e chiar aşa cum spui dumneata. În clipele acestea Luna se vede de pe Pămînt în primul ei pătrar. Cu racheta am putea ocoli această „seceră” – marginea răsăriteană a Lunii – în patruzeci şi cinci de ore, mergînd cu vreo două sute de kilometri pe oră. N-o să facem decît două halte: la Clavius şi la Copernic. Se înfurie brusc: În definitiv, cine e şeful expediţiei, eu sau dumneata?

O plimbare pe „lună nouă” mă tenta.

— Într-adevăr, îmi spusei şi eu părerea, de ce n-am vizita cel mai mare circ şi unul dintre craterele Lunii? Cred că prezintă un mare interes şi din punct de vedere geologic.

Sokolovski înălţă din umeri. El mai călătorise o dată pe suprafaţa Lunii care se vede de pe Pămînt, dar dacă majoritatea e pentru această variantă...

— Ia spune-mi, nu cumva te-ai urcat şi pe crater? se nelinişti Tiurin.

Sokolovski rîse.

— Fii pe pace! Acolo n-a păşit încă picior de om. Dumneata vei fi cel dintîi. Am fost însă pe „fundul” mării Fecundităţii. Şi pot spune că, în ce priveşte materialele geologice, nu există denumire mai potrivită! Am strîns o colecţie grozavă... Dar să nu ne pierdem vremea! Dacă s-a hotărît să facem această excursie, apoi să pornim! Numai să-mi daţi voie să merg cu o viteză mai mare. Automobilul nostru poate înghiţi şi peste o mie de kilometri pe oră. Hai, treacă de la mine, vă duc la Clavius.

— Şi la Copernic – sări Tiurin. În trecere o să vedem şi Carpaţii. Sînt ceva mai la nord de Copernic.

— 'nţeles, să trăiţi! răspunse scurt Sokolovski, pornind motorul.

Autoracheta se smuci din loc şi, după ce străbătu o oarecare distanţă pe roţi, se desprinse de sol, înălţîndu-se tot mai mult. Văzui racheta care ne adusese aici adăstînd în vale, apoi mă orbi o lumină puternică: Soarele!

Abia se săltase peste dunga orizontului. Soarele acesta matinal de pe Lună era cu totul altfel decît cel pe care-l vedem

de pe Pămînt! Deoarece nu exista atmosfera care să-l rumenească, strălucea albăstrui pe cerul de grafit. Lumina lui era însă orbitoare, iar căldura se făcu simţită îndată prin geamul ferestruicii.

Sub noi se înşirau crestele munţilor, a căror configuraţie Tiurin o cerceta cu luare-aminte. Uitase şi de zdruncinăturile care însoţeau schimbarea vitezelor, şi de filozofie. În clipele acestea era numai astronom.

— Clavius! El e! Am şi descoperit acolo trei mici cratere...

— Îl oprim pe domnul la circ? glumi Sokolovski.

— Da, da. Şi ai grijă să coborîm cît mai aproape de crater! se bucură Tiurin, începînd, dintr-o dată, să cînte.

Eram surprins de parcă aş fi auzit un păianjen dînd un concert. V-am mai spus că Tiurin avea o voce extrem de ascuţită, ceea ce nu se putea spune, din păcate, şi despre auzul lui. Firicelul lui de cîntec nu avea nici ritm, nici melodie. Sokolovski clipi mucalit.

— Ce te-a apucat? îl întrebă Tiurin bănuitor.

— Caut şi eu un loc unde să cobor, o scaldă geologul.

— Loc de coborît? Păi ai aici loc berechet... Clavius ăsta măsoară două sute de kilometri în diametru. O treime din distanţa Leningrad-Moscova!

Circul Clavius – se grăbi să ne informeze Tiurin – era o vale împrejmuită de o coamă înaltă de şapte kilometri. Mai înalt ca Alpii! Sau cît Cordilierii! Umbra zimţată dovedea că muchia coamei împrejmuitoare nu are o formă regulată. Aproape pe toată întinderea circului se aşterneau umbrele a trei mici cratere.

— E ora cea mai nimerită pentru vizitarea circului, se bucură Tiurin. Acum solul abia începe să se încălzească. Cînd Soarele e la zenit, te topeşti de căldură, de parcă ai avea sub tine un cuptor încins.

— Nu face nimic, răspunse Sokolovski. Costumele ne feresc perfect şi de arşiţă şi de frig. Atenţiune, coborîm! Ţin'te bine, dragă profesore!

M-am prins şi eu cu mîinile de rezemătoare. Dar racheta se lăsă aproape fără nici o zdruncinătură pe roţi, sări ca o minge, mai zbură vreo douăzeci de metri, căzu din nou, iar sări şi, în sfîrşit, începu să lunece uşor pe terenul destul de neted.

Tiurin ceru să pornim spre centrul triunghiului marcat de cele trei cratere.

Autoracheta goni ca o săgeată spre punctul indicat. Deoarece terenul devenea tot mai accidentat, eram hurducaţi rău de tot.

— Sînt de părere să facem mai bine un salt pînă acolo, că altfel rămînem fără roţi, spuse geologul.

În clipa aceea simţirăm o zguduitură teribilă, de parcă ar fi trosnit ceva sub noi. Lăsîndu-se brusc pe o rînă, maşina se tîrî mai departe cu viteză de melc.

— Na! V-am spus eu? izbucni Sokolovski cu ciudă. O pană! Trebuie să ne dăm jos.

— Nu-i nimica, doar avem roţi de rezervă, îl linişti Tiurin. În cel mai rău caz, o pornim apostoleşte. Nu cred să fi rămas mai mult de zece kilometri pînă la cratere. Îmbrăcarea!

Îşi aprinse pipa şi trase cu sete cîteva fumuri.

— Cred că ar fi timpul să îmbucăm ceva, protestă Sokolovski.

Deşi stătea ca pe ghimpi, Tiurin trebui să se supună. Mîncarăm ceva la repezeală şi coborîrăm din maşină. Sokolovski clătină amărît din cap: roata nu mai era bună de nimic. Altă soluţie nu aveam decît s-o înlocuim.

— Pînă terminaţi, trag o fugă pînă acolo, spuse Tiurin.

Şi, într-adevăr, o luă la fugă! Cînd te gîndeşti că acum cîteva zile doctoriţa îl considera o masă de gelatină! Curată gelatină! Ca să vezi ce face din om curiozitatea ştiinţifică... Sokolovski se uita după el cu gura căscată. Tiurin sărea ca un fulg peste crăpături de doi metri lăţime, ocolind numai prăpăstiile mai largi. În timp ce partea expusă la soare a costumului strălucea puternic, cealaltă aproape nici nu se distingea în umbră. Ziceai că-i o bîzdîganie care ţopăie într-un picior, dînd dintr-o mînă. Piciorul şi braţul stîng scăpărau doar din cînd în cînd ca o dunguliţă subţire, un soi de „lună nouă”. Silueta lui Tiurin se pierdea rapid în depărtare.

Reparaţia nu ne luă decît cîteva minute. După aceea Sokolovski îmi propuse să ne aşezăm mai bine pe platforma de sus, descoperită, a rachetei unde se afla al doilea sistem de comenzi. După ce ne instalarăm comod pe platformă, o pornirăm pe urmele lui Tiurin. De aici, de sus, mi se desfăşura în faţa ochilor o panoramă mult mai vastă. În dreapta noastră,

valea scăldată în soare era brăzdată de umbrele a patru munţi. În stînga piscurile păreau incendiate de flăcări, în timp ce poalele munţilor erau cufundate într-o umbră crepusculară. Contemplată de pe Pămînt, această parte a Lunii pare cenuşie. Povîrnişurile erau mai line decît îmi închipuisem. Înaintam chiar pe muchia „secerii”, adică pe „terminator”, cum denumise Tiurin hotarul dintre lumină şi umbră.

La un moment dat, Sokolovski mă atinse uşor cu cotul ca să mă facă atent: în faţa noastră se căsca un abis uriaş. Pînă acum săriserăm din viteză peste cîteva crăpături din acestea, iar peste altele, şi mai late, trecuserăm în zbor. Probabil că geologul vrea să mă prevină ca să mă ţin bine! Observîndu-mi nedumerirea, Sokolovski îşi lipi casca de a mea:

— Uite-l pe profesor...

Am întors capul şi l-am văzut într-adevăr, pe Tiurin ţîşnind din zona umbrită. Alerga pe malul prăpastiei făcîndu-ne semne disperate. Să sară dincolo era vădit că nu putea.

— Se teme să nu i-o luăm înainte şi să nu ajungem cumva primii în centrul circului, presupuse geologul. Hai să-l aşteptăm!

Nici nu se opri bine racheta, că Tiurin, făcîndu-şi vînt, poposi lîngă noi, pe platforma de sus. Hotărît lucru, Luna îl întinerise.

M-am convins însă imediat că exagerasem: Tiurin se lăsă moale peste mine. În dreptul pieptului, costumul îi tresălta convulsiv. Bătrînul ajunsese la capătul puterilor.

La cîţiva paşi de prăpastie Sokolovski apăsă pe pedală. O explozie – şi racheta îşi luă zborul. În acelaşi moment, îmi fulgerară prin faţa ochilor picioarele lui Tiurin. Extenuat, astronomul nu se agăţase la timp de bară şi fusese proiectat afară din rachetă. Trupul lui descrise un arc şi căzu lin, însă de la o înălţime destul de mare. Am simţit că mi se opresc bătăile inimii: moare profesorul!

Racheta era în plin zbor deasupra abisului. Sokolovski însă, văzînd ce se întîmplase, făcu o manevră bruscă şi vehiculul execută un viraj de 180 de grade, atît de abrupt încît era cît pe aici să cad şi eu. Picarăm pe suprafaţa Lunii la cîţiva paşi de Tiurin. Geologul, om cu experienţă, îi examină întîi şi întîi costumul să vadă dacă nu se rupsese pe undeva. Cea mai infimă ruptură i-ar fi fost fatală profesorului: frigul cosmic l-ar fi transformat pe loc într-un sloi de gheaţă. Din fericire, deşi

murdar de pulbere neagră şi zgîriat în cîteva locuri, costumul era intact. Tiurin ridică o mînă, mişcă un picior... Trăieşte! Pe neaşteptate, se ridică şi porni singur spre rachetă. Eram stupefiat. Numai în Luna poţi să te prăbuşeşti de la o asemenea înălţime şi să nu păţeşti nimic. Tiurin se aşeză calm la locul lui şi întinse braţul înainte: La drum! Mă uitai uluit prin vizorul căştii sale. Zîmbea!

De data asta, după cîteva minute de zbor, ajunserăm în sfîrşit la ţintă. Profesorul coborî primul din rachetă. Era solemn ca un maestru de ceremonii. Parcă ar fi oficiat un ceremonial! N-o să uit scena cîte zile oi avea. Deasupra noastră se boltea un cer negru presărat cu stele. Un soare siniliu. De o parte munţi strălucind orbitor, de cealaltă – piscuri „suspendate în gol”, care păreau din metal incandescent. Valea largă a circului era aproape în întregime năpădită de umbre zimţate. Pe solul pietros, aşternut cu praf şi scrum, se zăreau distinct urmele roţilor maşinii noastre. Ei bine, credeţi-mă, aceste urme pe suprafaţa Lunii îţi produc o impresie extraordinară. Chiar la marginea zonei umbrite înaintează cu pas măsurat o făptură stranie, semănînd cu un scafandru şi care lăsa urme, urme omeneşti! Făptura se opreşte. Priveşte craterele, cerul, ne fixează şi pe noi cîteva clipe. Apoi strînge nişte pietroaie, clădeşte o mică piramidă, se apleacă şi caligrafiază cu degetul în scrum:

TIURIN

Inscripţia aceasta, pe care atingerea uşoară a unui deget omenesc o aşternuse în scrumul fin, e mai durabilă decît urmele săpate pe stîncile Pămîntului: nu va fi spălată de ploi şi nici spulberată de vînt. Dacă hazardul cosmic nu va face să cadă tocmai aici un meteorit, va dăinui milioane de ani.

Tiurin exulta de satisfacţie. Ne reluăm locurile în rachetă şi zburăm spre miazănoapte. Soarele se înalţă treptat, smulgînd întunericul şi cîteva piscuri care se conturează la răsărit. Dar cît de lentă este mişcarea Soarelui pe cer!

Un salt peste aceeaşi prăpastie. Păţit, Tiurin strînge zdravăn cu mîna bara de fier. Mă uit în jos. Ce hău adînc! Nu cred să existe vreunul asemănător pe Pămînt. E larg de mai mulţi kilometri şi nici nu i se vede fundul. Sărmană, bătrînă Lună! Ce zbîrcituri adînci îţi brăzdează chipul!

Tiurin şi-a luat în primire postul de ghid voluntar:

— Alphonse... Ptolemeu... De altfel, vă aduceţi aminte, le-am mai văzut şi înainte de aselenizare.

În depărtare, desluşesc vîrful unui crater. Tiurin îşi lipeşte casca de a mea – altfel nu putem să comunicăm.

— Priveşte-l! E Copernic! Unul dintre cele mai mari cratere de pe Lună. Peste optzeci şi cinci de kilometri în diametru! Trebuie să ştii că cel mai mare crater de pe Pămînt – cel din Ceylon – n-are nici şaptezeci de kilometri lăţime.

— Să coborîm în crater! ordonă Tiurin.

Cabrîndu-se, racheta se ridică vertiginos pentru a escalada buza craterului. De sus zăresc un cerc regulat, iar în centrul lui se înalţă un con. Racheta coboară la picioarele conului. Tiurin sare de pe platformă şi se depărtează în salturi. N-o fi vrînd să se caţere pe vîrf!? Ba da, uite-l că a şi început să ia cu asalt stîncile abrupte, aproape verticale. Urcă cu o repeziciune pe care i-ar invidia-o şi cel mai bun alpinist de pe Pămînt. E adevărat că pe Lună e mult mai uşor să urci. Aici Tiurin nu cîntăreşte decît vreo zece-douăsprezece kilograme. Nu e mult nici chiar pentru muşchii săi istoviţi.

În jurul conului, la o oarecare distanţă, remarc un val din bolovani care mă intrigă. Admiţînd că, mai de mult, o erupţie azvîrlise din adîncuri aceste pietroaie, ar fi fost firesc să le văd împrăştiate la mare distanţă, iar nu aşezate în formă de inel.

Răspunsul veni pe neaşteptate. Nişte vibraţii puternice mă făcură să-i arunc o privire nedumerită lui Sokolovski: o fi oare un „cutremur de Lună”? Geologul îmi arătă cu un gest larg craterul. Din vîrf se prăbuşeau, sfărîmîndu-se, bucăţi mari de stîncă. Iuţeala le făcea să se rostogolească pînă la zidul acela înalt.

Deci în asta constă secretul! Nici vîntul, nici ploaia care macină munţii de pe Pămînt nu există în Lună. Dar masivele de aici au un duşman mult mai de temut: formidabile diferenţe de temperatură dintre zi şi noapte. Aici două săptămîni cu un ger de minus două sute de grade alternează cu alte două, în care domneşte o arşiţă de tot atîtea grade plus. O diferenţă de patru sute de grade! Stîncile crapă ca un pahar rece în care s-a turnai brusc ceai în plină fierbere. Tiurin trebuia să ştie acest lucru mai bine decît mine. Atunci cum de a putut fi atît de imprudent! Se vede că profesorul îşi dăduse seama de primejdia care îl păştea; sărind din stîncă în stîncă venea la vale cît îl ţineau puterile.

Încă o surpătură la dreapta lui, încă una la stînga. În sfîrşit, Tiurin apucă să coboare, ajungînd lîngă noi.

— Să ştiţi ca n-am de gînd să renunţ! ne anunţă el pe un ton categoric. Am făcut o greşeală, deoarece n-am ales momentul potrivit. Pe Lună poţi să faci alpinism numai la sfîrşitul zilei locale ori în timpul nopţii. Deocamdată ne e suficient. Zburăm spre oceanul Furtunilor, iar de acolo drept spre est, către partea cealaltă a Lunii, pe care n-a văzut-o încă nici un pămîntean.

— Mă întreb cine o fi născocit toate aceste denumiri năstruşnice, făcui eu o remarcă în timpul drumului. Copernic, Platon, Aristotel, mai înţeleg. Dar un ocean al Furtunilor aici, unde nu bate nici vîntul? Sau Marea Fecundităţii... Fecundă poate numai în bolovani. Ori Marea Crizelor? Să mori de rîs, nu alta: crize în Lună. Şi ce fel de mare e aia care nu are barem un strop de apă?

— Mde, denumirile nu sînt chiar dintre cele mai inspirate, admise Tiurin. Să nu uităm însă că depresiunile de pe suprafaţa Lunii au fost pe vremuri funduri de mări şi de oceane. Cît despre nume... Trebuia să li se spună într-un fel! Planetele, la început, în virtutea tradiţiei, erau botezate cu nume de zei din mitologia greacă. Iată însă că zeii s-au terminat, iar planetele nici gînd. Ba, dimpotrivă, se descopereau din ce în ce mai multe. Atunci a venit rîndul celebrităţilor: Flamarion, Gauss, Picering. N-a fost de ajuns: li s-a dat şi numele unor cunoscuţi filantropi, cum ar fi americanul Edward Took. Iată-l deci pe capitalistul Took un soi de proprietar funciar în cer. Dacă ar fi după mine, pur şi simplu aş numerota planetele, şi cu asta basta... Iar Carpaţii, Alpii şi Apeninii din Lună nu dovedesc altceva decît lipsă de imaginaţie. Uite, eu, de pildă, am şi găsit nişte nume originale pentru munţii, vulcanii, mările şi circurile pe care le vom descoperi dincolo...

— Printre care va figura fireşte şi craterul Tiurin! îl tachina Sokolovski.

— O să fie loc pentru toţi, replică astronomul. Şi craterul Tiurin şi marea Sokolovski sau circul Artemiev, fireşte, cu voia dumnealui.

În mai puţin de o jumătate de oră racheta, căreia Sokolovski îi dăduse pinteni, ne aduse în Oceanul Furtunilor, pe al cărui „fund” poposirăm. Relieful era extrem de capricios.

Aceste piscuri singuratice vor fi fost odinioară insule. Cînd coboram în văile adînci, ne scufundam parcă în valuri de umbră. Totuşi întunericul nu era de nepătruns; dinspre piscuri răzbătea o lumină reflectată.

Mă uitam atent în jur străduindu-mă să nu scap nimic din priveliştea care mi se deschidea în faţa ochilor. Pietrele mari aruncau umbre prelungi şi dense. Deodată observai într-un loc o umbră bizară, de parcă ar fi fost proiecţia împletiturii unui coş rupt. Îi făcui semn lui Sokolovski să se oprească şi mă îndreptai în goană spre locul cu pricina. Şi iată că dădui aici peste o piatră cu totul neobişnuită: semăna cu un fragment de coloană vertebrală. Se puteau vedea şi cîteva coaste. O fi oare fosila vreunui monstru dispărut? Dacă ar fi aşa, ar însemna că pe Lună au existat cîndva şi vertebrate! În cazul acesta, s-ar putea trage o concluzie pe deplin firească: atmosfera a persistat aici multă vreme. În raport cu dimensiunile lor, „vertebrele” şi „coastele” erau foarte subţiri. E şi explicabil: întrucît greutatea e pe Lună de şase ori mai mică decît pe Pămînt, animalele de aici puteau avea un schelet mai delicat. Mai ales că fosila era, probabil, a unui animal marin.

Geologul sfărîmă o „coastă” neagră care zăcea lîngă schelet. În interior osul era spongios şi bătea mai mult în cenuşiu. Sokolovski clătină din cap:

— Nu cred să fie oase. Mai degrabă presupun că e mărgean.

— Bine, dar aspectul, forma...

Tocmai cînd era pe cale sa se încingă o dispută ştiinţifică interveni Tiurin. Uzînd de prerogativele cu care fusese învestit, ne somă să plecăm imediat mai departe. Era grăbit să exploreze reversul Lunii, atîta timp cît mai era scăldat aproape în întregime de soare. Am fost nevoiţi să ne supunem. Totuşi, am luat cu mine cîteva „oase”, cu intenţia de a le supune unor analize, cînd ne vom înapoia pe Steaua KEŢ. Gîndul la aceste oseminte nu-mi dădea pace. Eram încredinţat că ar fi de ajuns să sapi puţin în acest fund de mare, ca să-ţi iasă pur şi simplu în întîmpinare o sumedenie de descoperiri surprinzătoare. A reconstitui tabloul vieţii efemere de pe Lună! Efemeră, bineînţeles, la scara proporţiilor astronomice...

Mica noastră rachetă gonea acum spre est. Priveam mirat Soarele: urca destul de iute spre zenit. Deodată Tiurin se pipăi la şold.

— Fir-ar să fie, mi-am pierdut aparatul fotografic... Tocul e gol... Înapoi! Nu pot rămîne fără aparat. Cred că mi-o fi căzut după ce am tras cîteva poze lîngă scheletul acela buclucaş! Aici lucrurile cîntăresc atît de puţin, că nici nu apuci să-ţi dai seama cînd scapi ceva pe jos...

Geologul făcu un gest înciudat, dar întoarse racheta fără să crîcnească. Deodată rămăsei încremenit de stupoare! Soarele o luă îndărăt spre răsărit, rostogolindu-se treptat spre orizont. Credeam că aiurez. M-o fi pălit dogoarea prin cască! Ce dracu, doar n-o fi început Soarele s-o ia razna pe cer cînd încolo, cînd încoace! Se înţelege că n-am spus nimic celorlalţi, continuînd să observ pe furiş fenomenul. Cînd ajunserăm aproape de locul cu pricina – racheta îşi încetinise mersul pînă la vreo cincisprezece kilometri pe oră – se întîmplă o alta bazaconie: Soarele se opri! Pas de mai pricepe ceva!

Băgînd de seamă, probabil, că îmi sucesc mereu gîtul după Soare, Tiurin zîmbi amuzat şi-şi lipi casca de a mea.

— Văd că te îngrijorează comportarea Soarelui. Fii liniştit, totul are o explicaţie foarte simplă. Deoarece Luna e un corp ceresc de dimensiuni reduse, punctele ei ecuatoriale se mişcă extrem de încet – cu nici patru metri pe secundă. De aceea, dacă înaintezi spre vest, de-a lungul ecuatorului, cu circa cincisprezece kilometri pe oră, ţi se pare că Soarele stă neclintit pe cer. Dacă accelerezi, îl vezi pînă la urmă „apunînd” la răsărit! Şi, dimpotrivă, atunci cînd mergem spre răsărit în întîmpinarea Soarelui, deplasîndu-ne cu viteză pe suprafaţa Lunii, l-am „silit” să suie mai repede pe cer. După cum vezi, aici ni se oferă posibilitatea unică de a „dirija” mişcarea Soarelui. Pe Lună cincisprezece kilometri îi faci şi pe jos fără nici un efort. În cazul acesta Soarele va rămîne nemişcat deasupra pietonului care înaintează pe ecuator, spre vest... E grozav de comod. Închipuie-ţi, de pildă, că mergi pe urmele Soarelui cînd acesta e gata să scapete. Solul n-a apucat încă să se răcească, ai lumină suficientă, dar nu te expui arşiţei. Cu toate că costumele noastre ne feresc de urmările variaţiilor de temperatură; trebuie să recunoşti că diferenţa dintre lumină şi umbră este destul de sensibilă...

Oprirăm. Tiurin se porni imediat să-şi caute aparatul iar eu profitai de prilej ca să mai scotocesc o dată fundul Oceanului Furtunilor. Cine ştie, poate cîndva în vremuri imemorabile, suprafaţa acestui ocean a fost într-adevăr bîntuită de furtuni năprasnice. S-or fi înălţat talazuri de cinci sau şase ori mai mari decît cele de pe oceanele Pămîntului, nişte adevăraţi munţi de apă gonind dezlănţuiţi. Şi peste tot clocotul acesta, trăznete spintecînd tăriile cutremurate de bubuituri... Marea o fi colcăit de monştri gigantici, cum nici n-au existat vreodată pe Pămînt...

M-am apropiat de buza unei crăpături late de cel puţin un kilometru. Ce-o fi acolo, în adînc? Mi-am aprins lanterna electrică şi am început să cobor malul puţin înclinat. Coborîşul era nespus uşor. Am îndrăznit să fac un salt, apoi încă unul şi prinzînd curaj, am ajuns repede la o mare adîncime. Deasupra mea – puzderie de stele. În jur o bezna groasă de s-o tai cu cuţitul. Aveam impresia că, pe măsură ce mă cufund, temperatura creşte. Sau poate mă încălzisem eu sărind într-una? Ce păcat că nu-i cerusem geologului termometrul! Aş fi putut verifica ipoteza lui Tiurin, potrivit căreia solul Lunii ar fi mai cald decît presupun oamenii de ştiinţă.

După o vreme, am dat de nişte pietroaie cilindrice foarte ciudate. E cu putinţă oare să fie nişte trunchiuri pietrificate? Cum de au ajuns pe fundul mării, în văgăuna asta adîncă?

Un colţ ascuţit mi-a izbit atît de puternic costumul că era cît pe-aci să mi-l rupă. Mi-a îngheţat inima de groază: fusesem la un pas de moarte. Aplecîndu-mă am dibuit cu mîna ceva ce semăna cu nişte dinţi de furcă. La lumina lanternei am văzut zbîrlindu-se din stîncă un fel de ferăstrău zimţuit de ambele părţi, asemănător cu cel al „peştelui ferăstrău” din oceanele Pămîntului. Doar n-o fi şi ăsta mărgean... Am plimbat de jur împrejur fascicolul luminos al lanternei, smulgînd din întuneric colţi răsuciţi ca de morsă, plăci cartilaginoase, coaste.. Un cimitir întreg de fosile... Era primejdios să înaintezi printre aceste arme de atac şi de apărare şi totuşi umblam mai departe, ca vrăjit. Ce descoperire uluitoare! Dacă n-ar fi fost decît asta şi tot ar fi meritat să zbor în Lună. Mă şi vedeam coborînd aici cu o expediţie specială, însărcinată să adune osemintele lighioanelor pierite cu milioane şi milioane de ani în urmă, şi să le aducă pe KEŢ, iar apoi pe Pămînt, la muzeul

Academiei de Ştiinţe, unde savanţii vor reconstitui „animalele selenite”...

Uite, ăsta este într-adevăr mărgean! E mai mare nu de şase, ci de zece ori decît cele mai mari specimene de pe Pămînt. O pădure întreagă de coarne ramificate! Unele şi-au păstrat chiar şi coloritul – sînt ivorii sau roze, dar predomină, totuşi, roşul. Aşadar şi în Lună a existat viaţă. Te pomeneşti că Tiurin are dreptate şi că vom reuşi să descoperim rămăşiţele acestei vieţi. Nu fosile, ci chiar supravieţuitori ai florei şi faunei selenice.

O pietricică zbură pe lîngă mine, nimerind într-o tufă de mărgean. M-am trezit la realitate. Ridicînd capul, am văzut sus, la marginea prăpastiei, licărul unor luminiţe. Cine ştie de cînd îmi tot semnalizează tovarăşii mei de drum! Trebuie să mă întorc. Le-am semnalizat şi eu cu lanterna, aprinzînd-o şi stingînd-o succesiv de cîteva ori şi m-am grăbit să-mi burduşesc rucsacul cu probele cele mai interesante. Povara pe care o căram acum în spate ar cîntări pe Pămînt cel puţin şaizeci de kilograme, dar aici nu putea avea mai mult de zece, aşa că nu-mi fu prea greu să urc.

Astronomul mă luă imediat la rost pe motivul că am plecat fără să-i cer învoirea, dar cînd i-am povestit ce am găsit în văgăună, i-a trecut pe loc supărarea.

— Ai făcut o descoperire epocală. Felicitările mele! O să organizăm negreşit o expediţie. Dar să nu mai zăbovim. Înainte, fără nici o escală!

Şi, totuşi, ne-am mai oprit o dată. Nu mai era mult pînă la „ţărmul” oceanului. În faţa noastră se profilau, luminate de soare, un şir de stînci. Feeric spectacol! Sokolovski micşoră viteza aproape fără să-şi dea seama.

Sub noi se perindau stînci din porfir roşietic şi din bazalt de cele mai felurite culori şi nuanţe: verde, roz, gri, galben, albastru, auriu... Ca un splendid covor oriental înmănunchind într-o jerbă scînteietoare toate culorile curcubeului! Steiuri albe ca zăpada, obeliscuri trandafirii, aglomerări de uriaşe cristale de stîncă sclipind orbitor. Rubine ce păreau şiraguri de stropi sîngerii, hiacinturi portocalii, melanituri sumbre, almandine viorii – o întreagă grădină de flori cu petale transparente. Apoi mormane întregi de safire, smaralde, ametiste... De pe un vîrf de stei fulgeră un snop de raze multicolore. Numai diamantele pot scînteia în felul acesta! Trebuie să fie o despicătură recentă

deoarece praful cosmic nu apucase încă să stingă strălucirea şi bogăţia culorilor.

Geologul frînă atît de brusc, încît Tiurin era cît p-aci să cadă iar din rachetă. Scoţîndu-şi din fugă ciocanul, Sokolovski se îndepărtă, sărind pe stîncile scînteietoare. M-am luat după el, urmat de Tiurin. Sokolovski fusese cuprins de o adevărată frenezie „geologică”. Nu, nu era vorba de aviditatea neînfrîntă a arghirofilului la simpla vedere a pietrelor preţioase, ci de curiozitatea mistuitoare a omului de ştiinţă, care a dat de zăcăminte rare.

Sokolovski izbea blocurile diamantine cu îndîrjirea minerului îngropat de o surpătură, care luptă aprig să-şi croiască drum spre suprafaţă. Sub potopul loviturilor diamantele ţîşneau în toate părţile – fermecătoare ploaie de irizaţii. Nebunia e molipsitoare. Tiurin şi cu mine ridicam cîte un braţ de diamante, aruncîndu-le apoi pentru a ne repezi asupra altora, şi mai frumoase. Ne umpleam rucsacurile, răsuceam pietrele pe toate feţele făcîndu-le să-şi joace apele şi sclipirile în bătaia razelor solare, le aruncam în sus ca jetul unei fîntîni arteziene. O adevărată orgie de culori şi frumuseţe!

Lună! Astru nocturn! De pe Pămînt pari, chiar şi în nopţile cele mai limpezi, de un argintiu destul de şters. Dar ce caleidoscop de culori orbitoare, nebănuite dezvălui cutezătorului venit să te cunoască!

Comorile pe care le descoperirăm mai tîrziu nu erau cu nimic mai prejos. Crestele, stîncile, piscurile de aici erau presărate de nestemate ca de o rouă policromă. Diamante, smaralde, cele mai scumpe podoabe terestre se găseau aici cu duiumul aproape la tot pasul. Pînă la urma spectacolul acesta a devenit pentru noi banal. Nu voi uita însă niciodată „febra diamantelor” care ne prinsese în mrejele ei atunci, pe ţărmul Oceanului Furtunilor...

Iată-ne din nou gonind spre răsărit, peste munţi şi hăuri. Geologul „dădea bătaie”: vroia sa recupereze timpul pierdut.

Ţinîndu-se cu o mînă de rezemătoare, Tiurin înălţă solemn braţul celălalt, schiţînd chiar o mişcare de parcă ar fi avut intenţia să se ridice: în clipele acelea treceam hotarul părţii vizibile de pe Pămînt. Iată-ne în plin necunoscut! Ceea ce va apare de acum înainte în faţa privirilor noastre n-a fost văzut încă de nici un pămîntean. Atenţia mi-e încordată la maximum.

Primii kilometri se soldară cu o decepţie. Exact ca atunci cînd treci pentru întîia oară graniţa unei ţări străine. Întotdeauna te stăpîneşte iluzia că e de ajuns să treci graniţa pentru ca totul să se schimbe. Iată însă că întîlneşti în cale aceiaşi mesteceni, aceiaşi brazi… Poate doar arhitectura clădirilor şi îmbrăcămintea localnicilor sînt oarecum diferite. Mai apoi însă, pas cu pas, ţi se dezvăluie specificul ţării prin care călătoreşti. Aici deosebirea era şi mai imperceptibilă. Mereu munţi, circuri, cratere, văi, depresiuni adînci ale mărilor de odinioară…

Tiurin era pradă unei vizibile agitaţii. Nu se putea decide dacă să rămîie pe platforma de sus, de unde se vedea mai bine, sau dacă nu cumva să se mute înăuntrul rachetei pentru a face însemnări. Ori una, ori alta. Pînă la urmă sacrifică însemnările: oricum „reversul” Lunii o să fie explorat mai tîrziu cu cea mai mare minuţiozitate şi toate aceste forme de relief vor fi, cu timpul, trecute pe hartă. Acum important era să-şi facă o idee generală despre această parte a reliefului Lunii invizibil oamenilor. Hotărîrăm să mergem de-a lungul ecuatorului. Tiurin „boteza” cele mai mari circuri şi cele mai înalte cratere. Dreptul acesta, al primului explorator, îl umplea de o nespusă bucurie. Era, totuşi, destul de modest pentru a nu se grăbi să dea numele său vreunui crater sau vreunei mări. Bănuiesc că pregătise din timp un catalog întreg, deoarece lansa în serie, fără nici o ezitare, nume de eroi ai revoluţiilor socialiste, de savanţi, scriitori şi călători celebri.

— Ce zici de marea asta? mă întrebă el la un moment dat, cu aerul unui suzeran mărinimos care intenţionează să-şi fericească vasalul cu o moşioară. N-ai vrea cumva să se cheme „Marea Artemiev”?

M-am uitat la depresiunea adîncă ce se aşternea în faţa noastră cît vedeai cu ochii. O mare ca toate mările de pe suprafaţa Lunii.

— Dacă n-aveţi nimic împotrivă – riscai eu cu oarecare sfială – mi-ar place mai curînd să se numească „Marea Antoninei”.

— Antoniu? Marc Antoniu, mîna dreaptă a lui Iuliu Cezar? se miră Tiurin, care n-auzise bine. Îi era capul calendar de atîtea nume de celebrităţi şi de zei. Să ştii că merge… Marc Antoniu! Nu sună rău şi unde mai pui că acest nume n-a fost folosit încă de astronomi. Aşa o să şi scriem: „Marea Marcus Antonius”.

Mă jenam să-i spun că e la mijloc o neînţelegere: astfel mîna dreaptă a lui Iuliu Cezar s-a pomenit post-mortem cu un domeniu în Lună. Să fie sănătos! Mai sînt destule mări pentru Tonia şi pentru mine...

Tiurin ne ceru din nou să oprim. Iată-ne într-o văioagă unde nu ajungeau încă razele Soarelui.

Astronomul împlîntă un termometru în sol. Geologul coborî şi el. După cîteva minute Tiurin scoase termometrul şi, aruncînd o scurtă privire asupra gradaţiei, îl întinse lui Sokolovski. Îşi lipiră apoi căştile pentru a-şi împărtăşi, probabil, unele consideraţii. După aceea se urcară repede pe platformă unde continuară să discute foarte aferaţi. M-am uitat întrebător la Sokolovski.

— Uite despre ce e vorba, mă lămuri acesta. Temperatura solului e de minus două sute cincizeci de grade Celsius. Pentru motivul ăsta o aşa de plouat Tiurin. După el explicaţia ar consta în faptul că aici există prea puţine substanţe radioactive, a căror dezintegrare ar putea să încălzească solul. Zice că şi pe Pămînt oceanele s-au format acolo unde solul era mai rece. E drept că, uneori, pe fundul mărilor tropicale, temperatura e mai scăzută chiar decît în mările nordice. Tiurin e sigur că mai încolo o să dăm de zone încălzite prin dezintegrare radioactivă. Fie vorba între noi, adevărul e că aportul dezintegrării în regimul termic general al Pămîntului e cu totul neînsemnat. Bănuiesc că şi pe Lună lucrurile se petrec la fel.

Sokolovski propuse să ne ridicăm mai sus, ca să avem o imagine de ansamblu a suprafeţei lunare.

— Harta părţii acesteia a Lunii se va desfăşura toată sub ochii noştri şi o s-o putem fotografia.

Astronomul se declară de acord. Ne prinserăm bine de rezemătoare şi Sokolovski înteţi exploziile. Racheta luă înălţime. Tiurin fotografia de zor. Într-un loc observai pe un tăpşan o îngrămădire de bolovani sau de stînci dispuse în fermă de dreptunghi perfect.

„Or fi construcţiile seleniţilor care au trăit aici înainte ca Luna să se fi transformat într-un astru mort, lipsit de atmosferă?” Înlăturai îndată această ipoteză absurdă, dar dreptunghiul acesta regulat îmi rămase întipărit în minte ca încă o enigmă ce-şi aşteaptă dezlegarea.

Tiurin se foia într-una pe scaunul lui. Se vede că povestea cu termometrul îl tulburase rău de tot. Cînd trecurăm deasupra unei alte „mări”, îi ceru lui Sokolovski să coborîm în zona umbrită a acesteia şi măsură din nou temperatura soiului. Acum termometrul arăta minus 180°. O diferenţă colosală, dacă excludem supoziţia că ea s-ar datora încălzirii solului de Soare. Tiurin îl săgetă pe Sokolovski cu o privire triumfătoare şi decretă:

— Se va numi „Marea Arşiţei”!

„Arşiţă” de o sută optzeci de grade sub zero! Şi, la urma urmei, de ce ar fi mai nepotrivit numele ăsta decît „Marea Ploilor” sau „Marea Fecundităţii”? Ce ţi-e şi cu imaginaţia astronomilor!

Tiurin propuse să străbatem pe roţi vreo două sute de kilometri, ca să mai măsurăm de cîteva ori temperatura.

Mergeam acum pe fundul altei mări, pe care eu unul aş fi numit-o „Marea Hurducăturilor”. Tot fundul era presărat cu muşuroaie şi dîmburi, dintre care unele cu un luciu unsuros. N-or fi straturi petrolifere? Ni se zdruncinau toate măruntaiele, dar ne continuam drumul fără răgaz. Tiurin lua din cînd în cînd temperatura solului. Cînd, într-un loc, termometrul indică minus două sute de grade, astronomul îl vîrî sub nasul lui Sokolovski. Parcă i-ar fi zis: uite, temperatura scade mereu, deşi mergem în întîmpinarea zilei lunare. E clar ca nu poate fi vorba numai de încălzirea solului de către Soare. S-ar putea ca, totuşi, în această privinţă dreptatea să fie de partea profesorului.

Tiurin era mai bine dispus. Ieşirăm, în sfîrşit, din căldare, ocolirăm o crăpătură, escaladarăm bariera de piatră a circului şi, după o scurtă goană pe şesul ca în palmă, ne avîntarăm spre creste. Dincolo de ele ne pomenirăm în faţa unui zid gigantic, înalt de vreo cincisprezece kilometri, care ascundea de tot Soarele, deşi luminosul astru se ridicase destul de sus deasupra orizontului. Eram cît pe ce să ne izbim de stavila aceasta neaşteptată. Sokolovski vira scurt şi racheta luă înălţime mai mare.

— Nemaipomenită descoperire. Tiurin bătea din palme, ca un copil. Munţii aceştia nu poţi să-i botezi nici Alpi, nici Cordilieri, ci mai curînd... mai curînd...

— Tiurinieri! sugeră Sokolovski. Da, da, ce vă uitaţi aşa la mine? Numai munţi ca aceştia sînt demni să poarte un nume cu o asemenea rezonanţă. Nu cred să găsim alţii mai semeţi...

— Tiurinieri, murmură astronomul copleşit. Hm... e prea mult. Totuşi, suna frumos: Tiurinieri! Bine, dacă insişti, facă-se, voia dumitale.

Prin geamul căştii îi vedeam faţa radioasă.

Ne-am înălţat, descriind un semicerc larg. Masivul părea că se împlîntă în cer. În sfîrşit, văzurăm din nou Soarele. Un Soare albastru, orbitor. Instinctiv, am închis ochii. Cînd i-am redeschis, aş fi putut jura că părăsiserăm Luna şi goneam în necuprinsul cerului... Întorsei capul: în spatele nostru Tiurinierii ce zăreau ca un zid strălucitor ce se pierdea departe, în abis. Sus nimic, jos iarăşi nimic. Un gol negru... Lumina reflectată pălea treptat şi ne cufundam în beznă.

Formidabil! Reversul Lunii nu e o emisferă, ci un fel de retezătură cioturoasă a unei sfere. Îi văd şi pe ceilalţi doi la fel de tulburaţi. Mă uit la dreapta, mă uit la stînga. Nimic! Gol. Recapitulez ipotezele privitoare la reversul lunii, invizibil de pe Pămînt. Cei mai mulţi astronomi susţineau că această parte este, neîndoielnic, identică cu cea vizibilă şi că pe ea s-ar găsi tot mări, oceane. Cineva lansase supoziţia că Luna are forma unei pere şi că, tocmai de aceea, înfăţişează Pămîntului mereu aceeaşi parte, şi anume cea sferică, mai grea. Ceea ce descoperiserăm noi le întrecea, însă, pe toate. Luna este, de fapt, o jumătate de glob. Ce s-o fi întîmplat cu jumătatea cealaltă?

Zburam de cîteva minute şi sub noi se întindea mereu acelaşi abis negru. Tiurin părea năucit. Sokolovski, cufundat în tăcere, înteţea mereu exploziile: era, desigur, nerăbdător să vadă cum se vor sfîrşi toate astea.

Nu ştiu cîtă vreme am gonit prin bezna înstelată cînd, deodată, se ivi la răsărit dunga luminoasă a suprafeţei lunare. Ne-am bucurat ca nişte navigatori rătăciţi pe ocean în faţa cărora s-ar fi profilat conturul unor ţărmuri cunoscute. Care va să zică, nu ne desprinseserăm de Lună. Atunci?

Tiurin se dumiri primul.

— O crăpătură! exclamă el, plesnindu-se cu palma peste cască. O crăpătură nemaipomenit de adîncă şi de largă.

Da, asta era.

Curînd ajunserăm pe malul opus.

Am azvîrlit o privire înapoi. Tiurinierii se mistuiseră în zare. Nu se vedea în spatele nostru decît aceeaşi nemărginire neagră.

Toţi trei eram răscoliţi la culme de această descoperire. Sokolovski ochii o platformă potrivită şi aseleniză la numai cîţiva paşi de marginea prăpastiei.

Ne privirăm în tăcere. Tiurin se frecă pe cască cu aerul omului, care, de uimire, se scarpină la ceafă. Ne lipirăm căştile nerăbdători să ne împărtăşim cît mai repede impresiile.

— E limpede – spuse Tiurin. Crăpătura peste care am zburat nu e ca toate celelalte. Ea străbate aproape de la un capăt la altul reversul planetei, atingînd o adîncime care trece poate de o zecime din diametrul Lunii. Scumpul nostru satelit e bolnav, şi încă grav de tot. Iar noi nici n-am bănuit-o! Da, aceasta este trista realitate: Luna e un glob spintecat în două.

Mi se perindară grabnic prin minte alte ipoteze pe cure le citisem prin cărţi, de data aceasta cu privire la felul în care va pieri Luna. Unii susţineau că, tot învîrtindu-se în jurul Pămîntului. Luna se îndepărtează din ce în ce mai mult. Iată de ce, potrivit acestei ipoteze, generaţiilor care vor veni, ea le va apare tot mai mică, mai întîi ca Venus, Luceafărul zorilor, apoi ca o steluţă oarecare dintre cele mărunţele, pentru ca, pînă la urmă, credinciosul nostru tovarăş de drum să se topească pentru totdeauna în spaţiul cosmic. Alţii, mai prăpăstioşi, pretindeau că soarta Lunii este de a fi atrasă de Pămînt şi de a cădea pe suprafaţa lui. Zice-se că odinioară, de mult de tot, s-ar mai fi întîmplat ceva asemănător cu un alt satelit al Pămîntului, o minusculă Lună secundă. Prăbuşirea acestui satelit ar fi stat la originea depresiunii Pacificului.

— Şi ce va deveni Luna noastră? întrebai, cu nelinişte în glas. Va cădea pe Pămînt ori se va pierde în spaţiul cosmic, unde se va alege din ea praful şi pulberea?

— Nici una, nici alta. Mai curînd cred că va zbura la nesfîrşit în jurul Pămîntului, dar sub o altă ipostază, răspunse Tiurin. Dacă va crăpa în două. Pămîntul va avea în loc de unul, doi sateliţi. Două „semilune”! Dar e mai mult ca sigur că se va face ţăndări şi atunci Pămîntul o să fie înconjurat de un brîu luminos ca al planetei Saturn. De altfel, la drept vorbind, i-am şi prezis această soartă, dar, mărturisesc, nu mi-aş fi închipuit că perspectiva de a pierde Luna e atît de apropiată. Da, păcat de

băbuţa asta, murmură astronomul scrutînd bezna hăului de sub noi. Hm...

Apoi, fulgerat de o idee:

— Ce-aţi zice dacă am grăbi inevitabilul deznodămînt! O tonă de exploziv puternic aruncat în crăpătură ar fi de ajuns ca să transforme Luna în bucăţi. Dacă îi e dat în orice caz să piară, cel puţin să se întîmple asta cînd vrem noi, nu?

— Aş fi curios să ştiu pînă la ce adîncime despică crăpătura asta scoarţa Lunii? reflectă cu glas tare Sokolovski.

Ca geolog îl interesa nu atît soarta astrului cît posibilitatea de a-i explora străfundurile.

Tiurin se declară gata să plece imediat în explorare.

Discutarăm pe îndelete planul operaţiei. Tiurin propunea să coborîm încet cu racheta pe malul abrupt al crăpăturii, frînînd cu ajutorul exploziilor.

— În felul acesta ne vom putea opri din cînd în cînd ca să măsurăm temperatura...

Sokolovski se opuse: acest mod de a coborî era greu, ba chiar primejdios. Şi, în afară de asta, s-ar consuma o cantitate prea mare de combustibil.

— Mai bine coborîm direct pe fund. La întoarcere vom face două-trei halte, fireşte dacă o să găsim locuri accesibile.

Deoarece Sokolovski era, în fond, „şoferul” rachetei, Tiurin trebui de data aceasta să se supună. Ceru numai ca racheta să coboare cît mai aproape de margine şi cu viteză nu prea mare, pentru ca să-şi poată face pe cît posibil o idee despre structura geologică a peretelui prăpastiei.

Şi acum, plecarea!

După ce se roti deasupra abisului negru, racheta se angajă pe panta de coborîre. Soarele, care între timp urcase pe boltă cam la o înălţime de trei suliţe, lumina una din coaste pînă la o adîncime considerabilă. Cealaltă însă era cufundată în beznă.

Racheta mergea înclinată ca o săniuţă care coboară pe derdeluş, la vale. Şedeam răsturnaţi pe spătare, ţinîndu-ne picioarele bine proptite. Tiurin începu să ţăcăne cu aparatul fotografic.

Prin faţa noastră curgeau în jos nişte stînci negre, aproape netede, care pe alocuri băteau în albastru, întîlnirăm apoi şi alte nuanţe: roşietice, galbene, verzui. M-am gîndit că atmosfera

trebuie să se fi menţinut aici o vreme destul de îndelungată deoarece oxidarea metalelor, şi mai ales a fierului, se desfăşurase deosebit de intens, la fel ca şi pe Pămînt. Mai tîrziu Tiurin şi Sokolovski aveau să-mi dea dreptate.

Ne învălui pe neaşteptate un întuneric de nepătruns: racheta intrase în zona de umbră. Trecerea fu atît de bruscă încît în primele clipe ni se păru că rămăseserăm fără lumina ochilor. Racheta o coti spre dreapta. Era primejdios să zbori pe întuneric la numai cîţiva paşi de stînci. Apoi tentaculele de foc ale reflectoarelor declanşate din pîntecele rachetei scotociră bezna, fără a scoate nimic la iveală. Coborîrea încetini. Minutele se scurgeau lent unul după altul, iar noi continuam să zburăm în gol. Numai stelele lipseau pentru ca iluzia unui zbor în spaţiul cosmic să fie completă. Dar iată că fascicolul de raze întîlni în calea lui un colţ de stîncă. Sokolovski încetini şi mai mult. Reflectoarele luminau roci colţuroase ale căror straturi se distingeau neclar. Cînd se ivi în dreapta noastră zidul opus, cotirăm din nou spre interior. Dar şi aici întîlnirăm în cale un zid. Ne aflam într-un soi de canion îngust. De jur împrejur se îngrămădeau mormane uriaşe de sfărîmături colţuroase. N-aveai unde să opreşti. Zburarăm kilometri întregi, dar văgăuna nici gînd să se lărgească.

— Mă tem că va trebui să ne mulţumim cu atît şi să facem cale întoarsă, mormăi Sokolovski.

Considerîndu-se răspunzător pentru vieţile noastre şi pentru integritatea rachetei, nu voia să rişte. Dar Tiurin îl opri cu un gest autoritar, interzicîndu-i să manevreze cîrma de înălţime.

Nu mai ştiu cît timp am zburat – o oră, două sau, poate, trei.

În sfîrşit, cînd pierduserăm orice nădejde, zărirăm o platformă. Era, ce-i drept, destul de piezişă, dar în lipsă de altceva mai bun... Racheta rămase cîteva clipe nemişcată în spaţiu, apoi coborî extrem de încet. Stop! Platforma pe care ne opriserăm avea o înclinaţie de treizeci de grade...

— Poftim, izbucni Sokolovski. De adus v-am adus, dar să mă ia naiba dacă ştiu cum o să decolăm!

— Principalul e că ne-am atins ţinta, căută Tiurin să-l liniştească.

Pe astronom nu-l mai interesa acum nimic altceva decît temperatura solului, pe care se apucă, febril, s-o măsoare. Spre

nespusa lui satisfacţie termometrul arăta minus o sută cincizeci de grade. Nu era prea ridicată temperatura, dar părea, totuşi, să-i confirme ipoteza.

Geologul izbea de zor cu ciocanul în stîncă, făcînd să scapere scîntei, însă nu izbuti să desprindă nici măcar o fărîmă de rocă. Ostenit, se lăsă păgubaş. Îşi lipi casca de a mea şi-mi zise:

— Fier sută în sută. Era şi de prevăzut. Va trebui să mă mulţumesc cu bucăţile pe care o să le găsesc pe jos. După ce rosti aceste cuvinte, începu să cerceteze metodic platforma.

Am ridicat ochii. Sus, deasupra noastră, se zăreau stele, fîşii din Calea Lactee şi marginile crăpăturii, presărate cu scîntei multicolore. Lăsînd privirile să-mi lunece de-a lungul fascicolei de raze a reflectorului, mi s-a părut la un moment dat că, în dreptul unei fisuri laterale, lumina are un tremur abia vizibil. M-am dus pînă acolo. Din adîncuri se prelingea un firicel subţire de abur sau de gaze. Ca să mă asigur că nu am de-a face cu o simplă iluzie optică, am luat un pumn de cenuşă şi am aruncat-o spre fisură. Cenuşa zbură în lături. Interesant! Găsind la marginea platformei un coşcogea bolovan, l-am dat de-a dura pentru ca zdruncinătura solului să atragă atenţia tovarăşilor mei. Trecură cel puţin zece secunde pînă se simţi o uşoară vibraţie. Urma a doua, a treia, a patra, din ce în ce mai puternice. Nu înţelegeam ce se întîmplă. Eram zgîlţîit tot de trepidaţii. Deodată o bucată uriaşă de stîncă se prăvăli ca un bolid la un pas de mine, sclipi ca un meteor în bătaia luminii şi dispăru în adîncuri, Stîncile se cutremurau. În fulgerarea unei clipe mi-am dat seama de greşeala groaznică pe care o făcusem. Totul se petrecuse ca în munţi cînd căderea unei pietricele provoacă surpături cumplite. De peste tot rostogoleau bolovani, bucăţi de rocă, pietre. Se izbeau de stînci, ricoşau şi, ciocnindu-se între ele, scăpărau scîntei... Dacă toate acestea s-ar fi întîmplat pe Pămînt aerul s-ar fi cutremurat de bubuituri şi de un zgomot ca de canonadă, multiplicat la nesfîrşit de ecoul munţilor. Aici însă, în lipsa aerului, nici un zgomot nu tulbura tăcerile. „Sunetul” sau, mai precis, vibraţiile solului ţi se comunicau numai prin picioare. Nu ştiam de unde vine primejdia, în ce parte să alerg pentru a mă adăposti... Încremenisem cuprins de spaimele morţii şi acolo mi-aş fi găsit sfîrşitul dacă nu-l zăream întîmplător pe Sokolovski, care îmi

făcea semne disperate de lîngă rachetă. Da, fireşte, racheta era singura noastră salvare.

Din cîteva salturi ajunsei lîngă rachetă, mă aruncai din viteză pe platformă şi, în aceeaşi clipă, Sokolovski smuci pîrghia de comandă. Venirăm peste cap. Am zburat aşa cîteva minute, deoarece Sokolovski aşezase racheta aproape vertical. Exploziile ei puternice se succedau fără întrerupere.

Ca să ne depărtăm rapid de perete, Sokolovski, dirijă racheta în sus şi un pic spre dreapta. Nici azi nu înţeleg cum de izbutea să conducă în poziţia asta incomodă! Această extraordinară stăpînire de sine era însuşirea vădită a unui ora trecut prin multe, deprins să nu-şi piardă prezenţa de spirit. Şi cînd te gîndeşti că la prima vedere l-ai fi caracterizat pur şi simplu ca pe un băiat de viaţă, bun de gură, ghiduş al petrecerilor „în sînul familiei”.

Abia cînd racheta pătrunse în zona luminată de Soare, depărtîndu-se simţitor de pereţii abisului, Sokolovski reduse viteza şi o repuse în poziţia normală de zbor.

Tiurin se lăsă să cadă pe scaun frecîndu-şi casca. Se lovise pesemne la ceafă.

Aşa cum se întîmplă adesea cînd scapi cu bine dintr-o mare primejdie, furăm cuprinşi de o exuberanţă nervoasă. Ne priveam prin vizoarele căştilor şi ne prăpădeam de rîs...

Tiurin întinse mîna spre peretele luminat de Soare. Văzurăm acolo un teren de aselenizare parcă anume pregătit pentru noi. Şi încă ce teren! O terasă uriaşă pe care s-ar fi putut amenaja un rachetodrom pentru zeci de nave cosmice. Un viraj şi iată-ne lunecînd pe roţi ca pe asfalt. Oprirăm aproape de marginea opusă. Aici zidul de piatră ori poate de fier era brăzdat de fisuri verticale. În fiecare din ele ar fi încăput, unul lîngă altul, mai multe trenuri.

Coborîrăm. Surescitarea nu ne părăsise încă. Energia noastră nervoasă, destinsă după clipele de maximă încordare, cerea acum muncă, mişcare.

Le-am povestit lui Tiurin şi lui Sokolovski despre „gheizerul” pe care îl descoperisem, mărturisindu-le totodată că eu provocasem surpăturile din pricina cărora era cît pe ce să ne pierdem viaţa. Tiurin fu atît de interesat de povestea gheizerului că uită să mă muştruluiască pentru imprudenţa săvîrşită.

— Păi asta e o descoperire colosală! exclamă el. Întotdeauna am afirmat că Luna nu e chiar atît de moartă pe cît pare. Aici trebuie să se fi păstrat un rest infim de gaze, de atmosferă, indiferent cu ce compoziţie. Ceea ce ai văzut era, probabil, o gură prin care răzbeau vapori de sulf. Undeva, în măruntaiele Lunii, o mai fi rămas magmă fierbinte. Ultimii tăciuni mocniţi ai marelui pîrjol! Aburii au dibuit o ieşire în adîncurile crăpăturii care spintecă Luna pe cel puţin un sfert din raza ei. Ce păcat că n-am luat măcar o probă! Trebuia s-o facem cu orice preţ. Închipuiţi-vă ce ochi or să caşte savanţii de pe tot mapamondul! Gheizerul lui Artemiev! Să nu mă contrazici! E o cinste pe care o meriţi din plin. Hai la drum!

Cu aceste cuvinte se îndreptă spre rachetă, dar Sokolovski îi opuse un refuz categoric.

— E destul pentru azi. Trebuie să ne şi odihnim...

— Ce înţelegi prin „azi”? se aprinse Tiurin. Pe planeta asta o zi este egală cu treizeci de zile pămînteşti. Nu cumva vrei să ne ţii aici o luna întreagă?

— Nicidecum, răspunse Sokolovski împăciuitor. Dar dacă ai fi condus dumneata racheta cînd am zbughit-o din groapa aia afurisită, crede-mă că ai fi vorbit acuma altfel.

Tiurin cercetă atent faţa obosită a lui Sokolovski şi nu mai spuse nimic.

Hotărîrăm să împrospătăm rezervele de oxigen din scafandre şi să ne împrăştiem, dar fără să ne depărtăm prea mult unul de altul.

M-am îndreptat mai întîi spre cea mai apropiată văgăună, al cărei colorit mă intriga. Stîncile de aici băteau în roşu şi trandafiriu. Pe acest fundal se detaşau clar pete neregulate de un verde intens, probabil intercalaţii ale altor roci. Era o combinaţie de culori încîntătoare. M-am afundat în canion. Razele soarelui, care îşi azvîrleau lumina pe un perete, nu ajungeau decît să-l brăzdeze pieziş pe celălalt, în vreme ce jos se întindea un triunghi de umbră.

Eram, cum s-ar spune, în formă. Puţin ameţit – dar în chip plăcut – de oxigenul pe care-l trăgeam în piept, mă simţeam teribil de uşor şi de sprinten. Aveam uneori impresia că trăiesc un vis feeric, captivant.

Într-unul din canioanele laterale îşi scînteia nestematele o cascadă încremenită pe vecie. Ispitit de frumuseţea pietrelor o

luai spre dreapta. Am mai cotit o dată şi încă o dată. Îmi dădui în sfîrşit seama că e un întreg labirint de canioane în care te puteai rătăci cu uşurinţă. Înaintam însă fără nici o grijă, străduindu-mă totuşi să-mi întipăresc în minte drumul. Peste tot întîlneam aceleaşi pete.

Verdele lor, care sclipea crud în bătaia soarelui, se prefăcea, pe măsură ce pereţii erau mai slab luminaţi sau acoperiţi de umbră, în ruginiu şi brun. Ciudată metamorfoză cromatică! Şi doar Luna nu avea atmosferă în stare să provoace asemenea schimbări de nuanţe! M-am apropiat de una din aceste pete şi am examinat-o cu luare-aminte. În nici un caz nu e un afloriment de rocă. Pata era bombată şi părea moale ca pîsla. M-am aşezat pe o piatră ca s-o pot studia în linişte.

La un moment dat am avut impresia că se deplasase o idee spre partea luminată. Să fie o iluzie optică? Îmi încordasem cumva prea mult ochii? Făcînd un semn imaginar pe o cută a peretelui, mi-am continuat observaţiile. Peste alte cîteva minute orice îndoială dispăru: pata se mişcase din nou. Marginea ei depăşise zona umbrită şi „înverzea” sub ochii mei.

Am sărit în picioare repezindu-mă la perete. Ţinîndu-mă de un colţ stîncos, m-am săltat pînă la pata cea mai apropiată şi am rupt o bucată din materia aceea pîsloasă. Era moale şi alcătuită din firicele aşezate în zigzag, ca acele cetinei. O plantă! Nu încape nici o îndoială! Muşchi pe Lună! Fenomenală descoperire! Am mai rupt o bucată dintr-o pată brună, care era însă uscată ca iasca. Răsturnînd-o în palmă am văzut că are pe dos un fel de prelungiri albe cu nişte ventuze în vîrf.

Iată şi o enigmă biologică! După aspect, planta seamănă mai curînd cu muşchiul. Dar cum rămîne cu ventuzele? „Rizopodele” acestea se pot deplasa pe urmele razelor solare. Culoarea lor verde se datoreşte desigur clorofilei. Dar cum respiră? De unde iau umezeală?... Mi-am adus aminte de discuţiile pe care le avusesem în legătură cu KEŢ, despre pietrele cosmice din care se poate extrage oxigen şi apă. Desigur că şi în rocile de pe Lună ar putea să existe, în diverse combinaţii, oxigenul şi hidrogenul, elemente care intră în compoziţia aerului şi a apei. Şi de ce n-ar exista, în definitiv? Oare plantele de pe Pămînt nu sînt, în fond, nişte „uzine” miraculoase, în care se desfăşoară cele mai complicate procese chimice? Oare unele din plantele de pe planeta noastră maternă

– cum e „Mîna-Maicii-Domnului” bunăoară – nu cad într-un fel de amorţeală din pricina arşiţei şi a secetei, ca să învie de cum le pui în apă? Se vede că plantele de aici „adorm” în timpul nopţii pentru ca să se trezească ziua, cînd lumina soarelui pune din nou în funcţiune „uzina” care produce toate cele necesare vieţii. Cît despre mişcare, la urma urmelor nici despre plantele de pe Pămînt nu se poate spune că sînt cu desăvîrşire lipsite de ea. Şi apoi, unde mai pui că facultatea de adaptare a organismelor nu cunoaşte margini…

Înfrigurat, mi-am umplut rucsacul cu muşchi şi am făcut cale întoarsă, nerăbdător să le înfăţişez şi celorlalţi descoperirea asta grozavă.

Cînd ajunsei la capătul canionului lateral, am cotit-o la dreapta şi apoi din nou la dreapta. Parcă aici văzusem grămezile acelea de rubine şi diamante. Ei drăcie! Nu se mai văd! Am făcut stînga-mprejur şi m-am înfundat într-un alt canion. Nu, hotărît, nici pe aici nu trecusem.

O luai la goană. Acum nu mai mergeam, ci săream. La marginea unei prăpăstii am rămas pironit: o privelişte cu totul nouă mi se desfăşura în faţa ochilor. Dincolo de prăpastie se înălţau lanţuri muntoase printre ale căror piscuri trei îţi săreau imediat în ochi. Egale în înălţime cele trei piscuri străluceau ca nişte căpăţîni de zahăr. De cînd sînt nu mai văzusem culmi atît de albe. Că nu erau acoperite de zăpadă e sigur. De unde să fi apărut în Lună zăpadă? S-ar fi putut să fie cretă sau ghips. Dar, să vă spun drept, problema asta mă lăsa în momentul acela rece. Era limpede că mă rătăcisem şi încă rău de tot.

Ros de viermele neliniştii, ara început să privesc cu alţi ochi această lume selenică. Acum îmi apărea vrăjmaşă omului. Nu-ţi mîngîia privirile, ca pe Pămînt, nici păduri fermecătoare, nici cîmpii sau pajişti în veşmînt de ierburi şi flori, cu norodul lor de păsăret şi cu celelalte vieţuitoare. Aici nu-ţi ies în cale nici rîuri, nici lacuri pline de peşte. Zgîrcită ca un Harpagon, Luna nu-i dă omului nici de mîncare şi nici de băut. Pe Pămînt, dacă se întîmplă să te rătăceşti, poţi rezista zile în şir hrănindu-te, bunăoară, cu rădăcini. Pe cînd aici… Stîncă seacă şi atît. Poate doar muşchii ăia… Ei aş, nu cred să fie mai comestibili decît nisipul. Dar chiar de-ar curge la doi paşi de mine rîuri de lapte şi miere, tot m-aş prăpădi în ghearele foamei şi setei îndurînd

chinurile lui Tantal. Şi aceasta din simplul motiv că nu am voie să scot casca.

Casca! Am tresărit, de parcă frigul de gheaţă al nemărginirilor cosmice mi-ar fi pătruns în trup. „Atmosfera” pe care o respir şi care îmi întreţine viaţa este concentrată în micul rezervor pe care-l port în spate şi care nu ajunge decît pentru şase ore. Adică, la drept vorbind, nici pentru atît, căci au şi trecut două ore de cînd îmi reînnoisem provizia de oxigen. Şi ce va urma după aceea? Moartea prin asfixiere... Nu, în ruptul capului nu, trebuie să găsesc neapărat canionul cel mare, atîta timp cît mai am oxigen şi cît mă mai ţin puterile!

M-am întors din nou şi am pornit ţopăind ca un greiere. Era bine, cel puţin, că aici săriturile nu-ţi cereau un efort atît de mare ca pe Pămînt...

Înaintea mea se întindea un alt canion, scăldat în lumina soarelui şi aşternut cu un covor verde. Muşchii izbutiseră probabil să se tîrască din locurile umbroase pînă aici. Acum îmi produceau senzaţia de dezgust! Mi-era şi scîrbă să mă tot uit la ei, dar oriunde îmi roteam privirea mă urmărea acelaşi verde sîcîitor...

Te pomeneşti că o fi chiar canionul pe care-l caut, dar nu-l recunosc pentru că între timp, muşchii ăştia mişcători se coloraseră în verde?

O nouă cotitură şi iată că nimeresc într-un defileu îngust, cufundat în beznă. Am impresia că mă pătrunde un suflu rece răzbind chiar şi prin costumul încins de soare. Ori poate e numai un fior nervos...

Încotro s-o apuc? În spatele meu, după două cotituri, se cască o prăpastie, iar în faţa mea zăresc un canion negru, strîmt, care nu ştiu unde duce.

O sfîrşeală cumplită îmi sleise puterile: mă văzui nevoit să mă aşez pe un bolovan. Dar, deodată, pe nepusă masă, bolovanul o luă din loc, cu mine cu tot. Am sărit ca muşcat de şarpe. Nervii îmi erau ca nişte coarde întinse. O piatră vie! Un animal necunoscut! Încă o descoperire senzaţională! Credeţi-mă însă că în clipele acelea nu-mi mai ardea de nici un fel de descoperiri. Am lăsat dihania să se îndepărteze, fără să-i arunc măcar o privire şi am pornit, ca un automat, drept înainte.

Mergeam în neştire. Aveam uneori impresia că oxigenul e pe sfîrşite şi că mi se taie răsuflarea. Atunci mă opream, ţinîndu-

mă de inimă. Apoi senzaţia aceasta neplăcută trecea. Erau, pur şi simplu, feste de-ale nervilor! O, dacă ar fi existat în Lună atmosferă, chiar şi irespirabilă! Aş fi putut barem semnaliza după ajutor, izbind piatra de piatră. Unde mai pui că atmosfera ar fi reflectat luminile rachetei. De altfel, tot nu mi-ar fi folosit la nimic, deoarece soarele revărsa o lumină orbitoare, care mi-ar fi luat vederea dacă ochii n-ar fi fost protejaţi de sticlele fumurii ale căştii.

Tocmai cînd, pradă unei cumplite deznădejdi, mă pregăteam sufleteşte pentru inevitabilul sfîrşit, am dat de marele canion. M-am bucurat de parcă aş fi nimerit prin cine ştie ce minune pe bulevardul principal de pe insula Vasilievski.

Ăsta noroc şi pace! Instinctul îmi călăuzise fără greş paşii, de cînd încetasem să mai calculez şi să fac pe deşteptul.

Dar bucuria îmi fu de scurtă durată: Încotro să mă îndrept? Spre dreapta? Spre stînga? Nu mă mai puteam orienta de loc. Am făcut din nou apel la instinct, dar de data aceasta rămase mut. Fie că o luam la dreapta ori la stînga – instinctul nu protesta.

Tot creierul, săracul, va trebui să mă scoată din încurcătură, la să vedem! Cînd am coborît din racheta, am cotit la dreapta. Va să zică, acum trebuie s-o iau la stînga.

Am mers aşa cel puţin o oră. Îmi chiorăiau maţele de foame, dar canionul nici gînd să se termine. Ciudat! La venire nu făcusem nici o jumătate de oră pînă la cotitură. Să ştii că trebuia s-o iau în direcţia cealaltă. Ce să fac? Să mă întorc iar din drum? Cît timp irosit! M-am încăpăţînat să-mi continui calea înainte. La un moment dat, canionul s-a îngustat. E clar, am greşit din nou direcţia. Fuga înapoi!

Soarele dogorea năprasnic. M-am înfăşurat în pelerina albă. Vlăguit şi lihnit de foame, săream totuşi fără răgaz de parc-aş fi fost fugărit de monştri. Deodată o crăpătură îmi tăie calea. Nu era atît de largă încît să n-o pot sări. Dar cum se face că la venire n-o văzusem? Sau poate, furat de gînduri, n-o băgasem de seamă? Mă trecură toate năduşelile. Inima bătea într-un ritm turbat, gata-gata să-mi spargă pieptul. Vedeam moartea cu ochii! M-am trîntit pe jos ca să mă odihnesc un pic şi să-mi adun gîndurile. Din cerul negru mă fixa un soare mort, siniliu. Cu aceeaşi sinistră nepăsare îmi va lumina cadavrul... Pe naiba! Mai trăiesc! Mai am oxigen şi energie... Am sărit în

picioare, mi-am făcut vînt peste prăpastie şi am luat-o la goană. Încotro? Înainte sau înapoi, nu contează, numai să mă mişc!

Canionul se lărgea treptat. Am alergat aşa, ca împins de un vîrtej, cel puţin o oră, pînă m-am prăbuşit mai mult mort decît viu. Abia atunci am simţit cu adevărat că nu mai am destul aer. De data aceasta nu mai era un rod al halucinaţiei. Gonind într-una, fără oprire, consumasem prea mult oxigen şi rezerva se epuizase mai repede ca de obicei.

Iată şi finalul! Rămîi cu bine, Tonia!... Armenia...

Mintea mi se învăluie într-un zăbranic.

Deodată văzui chiar deasupra capului, strălucind în soare, racheta noastră ovală care zbura înclinată mult pe o parte. Tovarăşii mei mă caută! Sînt salvat! Adunîndu-mi ultimele puteri, mă ridicai, începui să dau din mîini, să ţip, uitînd că ţipetele mele rămîn înmormîntate în cască... Dar vai! Speranţa se stinse tot atît de repede cum se născuse: nu mă zăriseră. Racheta dispăru în spatele crestelor...

După această ultimă explozie de energie, mă înşfacă în mrejele ei o apatie totală. Simţeam tot mai acut lipsa oxigenului. În faţa ochilor îmi jucau mii de sori albaştri, urechile îmi vîjîiau. Încet, încet, mă scufundai în toropeala leşinului.

Nu ştiu cît timp am zăcut fără cunoştinţă. Ţin minte doar atît: la un moment dat am tras adînc o boare de aer în piept, simţind cum oxigenul dătător de viaţă îmi scaldă plămînii. Deschizînd ochii, l-am văzut deasupra mea pe Sokolovski, care mă privea alarmat prin vizorul căştii. Eram întins pe podeaua rachetei noastre. Dar de ce nu-mi scoseseră casca?

— Apă... murmurai eu, uitînd din nou că nu pot fi auzit. Sokolovski mă înţelese însă după mişcările buzelor. Mă aşeză pe o banchetă şi, lipindu-şi casca de a mea, îmi spuse:

— Ţi-e foame şi sete?

— Da.

— Din păcate trebuie să mai rabzi. Sîntem avariaţi. Surpăturile din prăpastia aceea ne-au făcut geamurile ţăndări...

Mi-am adus aminte de loviturile laterale care zgîlţîiseră racheta pe cînd zburam afară din „văgăuna morţii”. Nu le dădusem atunci nici o atenţie.

— E drept, avem geamuri de rezervă, continuă Sokolovski, dar montarea lor cere timp. Mult mai repede putem ajunge la racheta mare. Aşadar călătoria în Lună a luat sfîrşit!

— Dar de ce m-aţi adus aici, în interior?

— Pentru că e neapărat necesar să te duc acolo în două-trei ore şi va trebui, prin urmare, să imprim rachetei viteza cosmică. Exploziile vor fi puternice, iar greutatea corpului o să crească mult. În halul ăsta de slăbiciune în care ai ajuns n-o să te poţi menţine pe platformă. Profesorul Tiurin rămîne şi el cu dumneata în cabină.

— Sînt fericit că ai scăpat cu viaţă! răsuna atunci glasul lui Tiurin. Nici nu mai speram să te găsesc...

Fiorul cald de duioşie din glas mă surprinse.

— Iar acum cel mai bine ar fi să te culci pe podea. Mă întind şi eu alături, iar Sokolovski o să ne conducă la destinaţie...

Peste cîteva momente racheta noastră cu geamurile sparte se înălţă ca o săgeată deasupra piscurilor şi viră scurt spre vest. O clipă zburarăm pe o parte şi văzui căscîndu-se sub mine hăul unde era să ne găsim moartea, „rachetodromul”, canionul. Racheta trepida teribil din pricina exploziilor. Îmi simţeam trupul ca de plumb. Sîngele îmi fugea cînd la cap, cînd spre picioare. Gîndurile mi se învălmăşiră iarăşi, dar de data aceasta mă simţeam în stare să înving senzaţia de leşin. Ce înviorător e oxigenul! Sokolovski îmi mărise, probabil, doza care intra în cască. A avut însă grijă ca presiunea să nu treacă de o atmosferă deoarece la mai mult costumul n-ar fi rezistat. Şi aşa se umflase ca al unui scafandru cînd i se blochează supapa de evacuare a aerului.

Spre sfîrşitul zborului îmi revenisem pînă într-atîta, încît am coborît singur şi m-am urcat apoi, fără ajutorul nimănui, în nava cosmică.

Bănuiţi, fireşte, că după ce m-am descotorosit în sfîrşit de costumul cosmonautic, am înfulecat şi am băut cît şapte.

Eram din nou bine dispuşi. Le-am povestit tovarăşilor mei de drum într-o formă cît am putut de glumeaţă peripeţiile prin care trecusem, le-am vorbit şi despre descoperirile mele ştiinţifice, căinîndu-mă că lăsasem să-mi scape „broasca ţestoasă” pe care o luasem drept piatră. Acum însă, la drept vorbind, mă cam îndoiam de existenţa ei. Poale n-o fi fost decît un coşmar, un joc al imaginaţiei mele surescitate. Dar „muşchii tîrîtori” îi aveam în rucsac, preţios trofeu adus din „Ţara viselor”.

Deşi scurtă, expediţia noastră în Lună se dovedise foarte rodnică în ce priveşte rezultatele ştiinţifice.

Ne pregăteam să împărtăşim oamenilor de ştiinţă de pe Pămînt o sumedenie de descoperiri de-a dreptul senzaţionale.

Drumul de întoarcere s-a desfăşurat fără nici o complicaţie. Dispăruse tulburarea pe care o simte oricine în faţa necunoscutului. Ne întorceam „acasă”. Dar unde o fi Steaua KEŢ? M-am uitat pe cer. Sus de tot se vedea ca o seceră „terra nouă” (îi spuneam aşa prin analogie cu luna nouă), iar dedesubt Luna se întindea pe o jumătate de boltă. Cu toate că nu lipsise mult ca să-mi devină lăcaş de veci, nu-mi mai părea de loc fioroasă.

Îmi purtasem p[illegible] prin[illegible]ă lăsînd urme pe suprafaţa ei. Aduceam pe KEŢ şi a[illegible] pe P[illegible] „crîmpeie de Lună”. Aveam senzaţia copleşitoa[illegible] a[illegible] ne era acum mai aproape, devenise, ca[illegible]şa[illegible] „de-al nostru”...

XV. PE STEA VIAŢA ÎŞI URMEAZĂ CURSUL

— Ia să te vedem! spuse Meller, cercetîndu-l cu atenţie pe Tiurin. Uite ce s-a mai bronzat şi cum a întinerit „păianjenul” nostru! E bun de însurătoare, zău aşa! Dar cu muşchii cum mai stai? Potoleşte-te, nu mai fă pe grozavul. Mda... Bicepşii lasă încă de dorit, dar picioarele şi-au revenit complet. Şi acum cîţi ani ai de gînd să stai din nou în păienjeniş?

— N-avea nici o grijă, Anna Ignatievna! răspunse Tiurin. În curînd o să zbor din nou în Lună. Am acolo de lucru berechet. Iar mai tîrziu mă duc pe Marte, pe Venus.

— Auzi ce mai îndrugă voinicosul! rîse Meller. Stai cuminte să-ţi iau sînge pentru hemogramă. Sînt curioasă să ştiu cîte globule roşii ţi-a dat Soarele de pe Lună... Că doar nu-mi pică în fiecare zi un pacient selenit...

După vizita medicală, mă dusei glonţ la Tonia. Nu ştiu de ce, dar eram convins că se întorsese şi ea. Abia acum îmi dădeam seama cît de mult îi dusesem dorul.

Săream ca un copil pe culoarul cel mare. Pe KEŢ forţa de atracţie era mai mică decît pe Lună. Ca o balerină, făceam poante aproape fără să ating podeaua şi săltam ca un peşte zburător. Toţi cei ce mă întîlneau vroiau neapărat să ştie cum e în Lună.

— Vă povestesc mai tîrziu, tovarăşi, le răspundeam eu, zburînd mai departe.

Iată şi camera Toniei. Bat. Uşa se crapă un pic şi îşi face apariţia un căpşor de fată. N-o cunosc. Zulufi castanii, ochi mari, cenuşii.

— Bună ziua, bîigui eu. O caut pe tovarăşa Gherasimova. Nu cumva s-a mutat?

— Tovarăşul Artemiev? mă întrebă tînăra şi-mi zîmbi ca unei vechi cunoştinţe. Locuiesc aici provizoriu. Gherasimova nu s-a întors încă din deplasare şi nici n-o să se întoarcă atît de curînd. Lucrează la laboratorul fizico-tehnic.

Citindu-mi, probabil, mîhnirea pe faţă, se simţi îndemnată să adauge:

— Îi poţi telefona de la staţia de radiotelegrafia...

Îngăimînd cîteva cuvinte de mulţumire, o luai din nou la goană pe coridor, năvălind valvîrtej în cabina operatorului:

— Laboratorul fizico-tehnic, vă rog!

— Vă dau imediat legătura, îmi răspunse omul cu amabilitate manevrînd rapid butoanele aparatului. Cu tovarăşa Gherasimova doriţi? Un moment numai... Alo! Alo! Poftiţi!

— Aici e Gherasimova. Cine-i acolo? Artemiev, tu eşti?

Dacă eterul nu minte, vă jur că glasul ei trăda bucurie...

— Ce bine-mi pare că-ţi aud glasul! Cum? Era să nu te mai întorci? Ştiu, ştiu. Am aflat de isprăvile tale selenare încă înainte de sosirea voastră. Ni s-a comunicat de pe bordul rachetei... Totul e bine cînd se sfîrşeşte cu bine. Fac aici nişte cercetări foarte interesante în laboratorul frigului absolut. E amenajat pe un fel de terasă, în partea umbrită a rachetei noastre. Lucrăm în costume cosmice. Nu-i prea comod, dar ce să-i faci, n-avem încotro. În schimb, ca să mă exprim aşa, avem frig absolut direct de la sursă. Am şi făcut pînă acum cîteva descoperiri preţioase în domeniul rezistentei semiconductorilor la temperaturi joase...

Şi începu să-mi vorbească cu pasiune despre aceste descoperiri. Aşteptam să-mi spuie ceva despre bărbos, despre Palei. Mă jenam s-o întreb. Da, da, o să se repeadă pînă la KEŢ, dar nu mai curînd decît într-o lună „terestră”. Pînă la urmă nu mă putui înfrîna:

— Ai reuşit pînă la urmă să găseşti omul pe care-l căutai?

Spre ghinionul meu, chiar în clipa aceea operatorul îmi spuse:

— Racheta KEŢ-8 cere o convorbire urgentă, îmi pare rău, sînt silit să vă întrerup.

Am ieşit din cabină cam plouat. Că Tonia mi-a ascultat glasul cu bucurie, asta era sigur. Înseamnă că nu-i sînt chiar atît de indiferent. Totuşi, îmi vorbise mai mult despre lucrările ei ştiinţifice. De Palei nici nu-mi pomenise. Şi mai trebuia să treacă atîta vreme pînă o să ne revedem...

Pe coridor mă opri un tînăr.

— Tovarăşe Artemiev, sînteţi chemat la direcţie.

M-am dus la Parhomenko. Directorul se interesă în amănunt despre întreaga desfăşurare a călătoriei noastre în Lună. Răspunsurile mele erau însă cam alandala.

— Văd că eşti obosit, se milostivi directorul. Du-te şi odihneşte-te, iar de mîine să-ţi iei postul în primire. Te aşteaptă tovarăşul Slîkov, biologul nostru...

Eram nerăbdător să mă văd singur, dar foamea îmi călăuzi paşii spre cantină. Acolo, vrînd-nevrînd, a trebuit să le povestesc oamenilor despre călătoria noastră. Devenisem o adevărată celebritate: de, eram unul dintre primii oameni care păşiseră pe Lună. Mă ascultau cu o atenţie încordată şi nu-şi ascundeau invidia. Odinioară toate acestea m-ar fi amuzat, dar acum eram trist din pricină că n-o văzusem pe Tonia. Scurtînd povestirea sub pretextul oboselii, ajunsei, în sfîrşit, în camera mea. În răstimpul cît lipsisem, fixaseră de perete un pat rabatabil dintr-o plasă fină, pe care m-am şi întins îndată cu voluptate. Aici de saltea n-aveai nevoie. Şi aşa, purtat pe aripile gîndului de la peisajele lunare la laboratorul meu de pe insula Vasilievski, de la Tonia la enigmaticul Palei, mă fură pe nesimţite somnul...

*

*   *

— Tovarăşe Artemiev! Tovarăşe Artemiev!...

Deşteptîndu-mă brusc, sării în picioare. În cadrul uşii se afla un tînăr ras pe cap.

— Iartă-mă că te-am trezit. Cred că, oricum, era timpul să te scoli. Nu mă recunoşti? Sînt aerologul Kistenko. Ţii minte, acela care, la cantină, te-a asaltat cu o grămadă de întrebări despre muşchii din Lună. Vestea aceasta a şi ajuns în oraşul KEŢ. „Keţienii” de pe pămînt te roagă să le trimiţi o mostră. Şi întrucît tocmai expediez într-acolo o rachetă aerologică, m-am gîndit că e prilejul cel mai nimerit...

— Aşa e, desigur, sării eu din pat şi mă grăbii să scot din rucsac o bucată de „pîslă”.

— Perfect. Muşchiul ăsta pare să fie mai greu decît cel de pe Pămînt, dar nu cred, totuşi, să cîntărească prea mult. Te surprinde că mă preocupă atîta greutatea lui? Nu uita că racheta zboară spre Pămînt. Zilnic trimit cîte una în oraşul KEŢ. În cursul zborului racheta înregistrează automat toate datele aerologice la diferite distanţe de Pămînt – compoziţia atmosferei, intensitatea radiaţiilor cosmice, temperatura, umezeala şi aşa mai departe. Cam trei pătrimi din drum racheta este dirijată de pe Steaua KEŢ cu un fascicul de radiaţie

electromagnetică, iar apoi o interceptează un fascicul emis din oraşul KEŢ. Aterizează la mare precizie, cu o paraşută ce se deschide automat, pe un teren care nu măsoară mai mult de un metru pătrat! Nu-i rău, ce zici? Tot cu racheta asta trimitem şi corespondenţa... Greutatea rachetei este calculată la miligram. Iată de ce mă interesează cît cîntăreşte muşchiul. Încă o dată, îţi mulţumesc şi la revedere.

După plecarea lui, îmi consultai ceasul. La Leningrad se luminase de-acum de ziuă. Mi-am luat micul dejun şi m-am dus la lucru.

Intrînd în cabinetul biologului-şef Andrei Pavlovici Slîkov, m-am oprit o clipă în prag: grozav de mult se deosebea această încăpere de cabinetele pe care le văzusem pe Pămînt. Aşa cum Tiurin îţi sugera imaginea unui păianjen scrutînd universul din mijlocul unei plase ţesute într-un ungher îngust şi întunecos, Slîkov părea o omidă într-o grădină înverzită. Încăperea era pur şi simplu năpădită de plante agăţătoare cu frunzuliţe minuscule. Semăna cu o peşteră verde, inundată de lumina vie a soarelui. În fund, pe jumătate culcat pe o cuşetă împletită, l-am zărit pe Slîkov – un bărbat corpolent, bronzat, între două vîrste. Mi s-a părut cam moale şi somnolent. La intrarea mea, îşi ridică pleoapele grele, parcă umflate, care ascundeau o pereche de ochi cenuşii, ageri, scînteind de inteligenţă. Privirea lui contrasta izbitor cu gesturile molatece.

După obişnuitul schimb de amabilităţi, Slîkov începu să-mi pună diferite întrebări despre Lună. Lîngă el, pe o măsuţă de aluminiu, se afla o bucată din muşchiul adus de mine.

— Că ai găsit asta în Lună să ştii că nu mă surprinde de loc, spuse el tărăgănat. Sporii bacteriilor, ca, de altfel, şi cei ai ciupercilor de mucegai de pe Pămînt, rezistă la temperaturi foarte scăzute, mergînd pînă la minus 250 de grade, păstrîndu-şi totuşi vitalitatea. Respiraţia? O fi, poate, intramoleculară, neavînd neapărată nevoie de oxigen, fie el în combinaţie sau nu. Se mai întîmplă un asemenea fenomen şi cu azotobacteriile. Alimentaţia? Nu uita de amoebele noastre. Acestea n-au nici măcar gură. Dacă găsesc ceva „comestibil”, îl învăluie cu trupul lor şi-l asimilează. Cît despre „broasca ţestoasă” de care ai pomenit, ea ridică probleme ceva mai greu de dezlegat. Nu este exclus să existe, totuşi, în Lună chiar şi vieţuitoare mai complexe. Dragul meu, facultatea de adaptare a organismelor

este aproape fără margini. Principalul e că s-a deschis o fereastră spre această lume nouă. Nu va trece multă vreme şi vom afla despre trecutul vieţii organice de pe Lună tot atîta cît ştim şi despre trecutul Pămîntului.

Se întrerupse ca să-şi noteze ceva în carneţel, apoi reluă:

— Şi acum să trecem la problemele muncii noastre. Misiunea de căpetenie pe care o avem aici – şi mă refer, desigur, la noi, biologii – este de a folosi la maximum plantele pentru nevoile „locale”. Ce putem pretinde plantelor? Întîi şi întîi hrană. Apoi să purifice aerul şi apa şi, în sfîrşit, materiile de dezasimilare pe care trebuie să le valorificăm pînă la ultima moleculă. De asemenea, o misiune nu mai puţin importantă este de a modifica şi a perfecţiona plantele în raport cu necesităţile noastre. Putem să ne îndeplinim aceste misiuni? Fără discuţie. Şi încă, află de la mine, mult mai uşor decît pe Pămînt. Aici plantele nu au a se teme de brumă ori de secetă, nu sînt pîrjolite de soare şi nici de vînturi fierbinţi. Putem crea pe cale artificială clima cea mai potrivită pentru orice plantă. Temperatura, umezeala, compoziţia solului şi a aerului, intensitatea radiaţiei solare, toate sînt în mîinile noastre. În cele mai perfecţionate sere de pe Pămînt nu se poate crea decît cu multă aproximaţie tot ceea ce ne stă la îndemînă aici, pe Steaua KEŢ. Dispunem de raze ultraviolete scurte care nu ating niciodată suprafaţa Pămîntului, deoarece se pierd în atmosferă. Mă refer, desigur, la radiaţiile cosmice. Unde mai pui şi inexistenţa forţei de atracţie! Cunoşti, desigur, influenţa gravităţii asupra creşterii şi dezvoltării plantelor, ca şi felul cum reacţionează plantele la forţa de atracţie...

— Geotropismul, strecurai eu.

— Exact. Rădăcinile sînt sensibile la direcţia forţei de atracţie terestre, aşa cum este sensibilă busola la direcţia nordului. Şi numai „căutarea” umezelii şi a hranei face să devieze rădăcinile de la această direcţie. Spune-mi, te rog, te-ai întrebat vreodată cum se divizează celulele, cum cresc şi se dezvoltă plantele în condiţii în care nu există forţa de atracţie? Avem aici laboratoare unde gravitaţia lipseşte cu desăvîrşire. Aceasta ne şi îngăduie să facem unele experienţe care ar fi de neconceput pe Pămînt. După ce găsim răspuns la problemele încă incomplet lămurite legate de viaţa plantelor, ne continuăm experienţele în condiţiile gravitaţiei terestre. Aş prefera să

începi cu studierea geotropismului. În Sera Mare îl vei găsi pe asistentul meu Kramer, iar în laborator vei fi ajutat de Zorina, care şi ea e nouă la noi.

Slîkov tăcu. Mă pregăteam să plec, dar el mă opri cu un gest.

— Să ştii însă că nu ne ocupăm numai de plante. Facem experienţe extrem de interesante şi asupra animalelor. De sectorul acesta răspunde Faleev. Fie vorba între noi, nu-s prea mulţumit de el. La început se achita bine de sarcini, dar de la o vreme nu-l mai recunosc. Dacă te interesează aceste probleme, te mut acolo. În orice caz, nu strică să treci şi pe la el, să vezi laboratorul. Acum însă du-te direct la Sera Mare, Kramer o să te pună la curent cu cercetările...

Obloanele pleoapelor căzură. Concediindu-mă cu un salut scurt din cap, Slîkov se adînci în notiţele sale.

XVI. KRAMER DEVINE NESUFERIT

Zburam pe coridor.

— Tovarăşe Artemiev, ai o scrisoare! mă strigă cineva. Tînăra „factoriţă” îmi întinse un plic. Aproape că i-l smulsei din mînă. Era prima scrisoare pe care o primeam pe Steaua KEŢ. Un timbru poştal! Pe ştampilă scrie Leningrad. Vă închipuiţi ce emoţie!

— Din Leningrad, şopti fata. N-am fost niciodată acolo. E un oraş frumos?

— Frumos? E puţin spus! mă înflăcărai eu. E al doilea ca mărime după Moscova, dar îţi mărturisesc că mie personal îmi place mai mult.

Şi am început să-i descriu cu lux de amănunte minunatele cartiere noi ale Leningradului, care se întind pînă la Streina şi Pulkovo, parcurile superbe şi canalele pitoreşti care-l fac să semene cu Veneţia, i-am povestit despre metrou, aerul său limpezit de praf şi de fumul coşurilor de fabrică, acoperişurile de sticlă ale nenumăratelor poduri care îi feresc pe pietoni de vînt, despre grădinile de iarnă pentru copii, excepţionalele sale muzee, teatre, biblioteci...

S-a schimbat pînă şi clima oraşului. Pe o rază de sute de kilometri au fost asanate turbăriile şi secate mlaştinile, unele canale din oraş au fost astupate şi transformate în alei ori au fost acoperite cu lungi poduri neîntrerupte, adevărate autostrăzi. Umiditatea aerului s-a micşorat simţitor, iar puritatea lui a făcut să sporească raţia de căldură solară a leningrădenilor. La bariere roţile autoturismelor şi camioanelor sînt spălate bine cu furtunul pentru ca nici un pic de praf sau noroi să nu pătrundă în oraş. Ce mai încolo-încoace, unul e pe lume Leningradul!

— O să mă duc negreşit să-l vizitez, spuse fata cu ochii mari de încîntare şi, salutîndu-mă scurt din cap, îşi luă zborul.

Desfăcui plicul. Ajutorul meu însă scria că în laborator reparaţiile sînt pe terminate. După ce se va monta utilajul nou ultramodern, o să plece în Armenia împreună cu profesorul

Gabel, deoarece nu mai trage nădejde să mă întorc atît de curînd.

Vestea asta mă mîhni. Ce-ar fi să las totul baltă şi să mă întorc pe Pămînt?

Apariţia lui Kramer mă smulse din plasa acestor gînduri. Iar sera m-a impresionat atît de mult încît am uitat de toate.

Trebuie să ştiţi însă că n-am putut intra în seră cu una, cu două. Kramer m-a poftit întîi să-mi pun un scafandru, dar unul mult mai uşor decît cel folosit pentru deplasările în spaţiul cosmic. În plus, costumul acesta era prevăzut şi cu un radiotelefon.

— În seră presiunea e mai slabă ca aici, mă lămuri Kramer. Atmosfera ei conţine mult mai mult bioxid de carbon. În atmosfera Pămîntului gazul acesta nu reprezintă decît o parte din trei mii, pe cînd la noi în seră trei sutimi, iar în unele compartimente chiar şi mai mult. Înţelegi, deci, că e primejdios pentru om. În schimb, plantele cresc aici ca în Carbonifer!

Fără veste, Kramer izbucni într-un rîs cu hohote care nu se mai sfîrşea.

— Costumul acesta, reluă el, calmîndu-şi neaşteptatul acces de veselie, are radiotelefon, aşa că n-o să mai trebuiască să ne lipim frunţile cînd o să avem să ne spunem ceva. Curînd or să se monteze radiotelefoane şi în costumele cosmice. Nu-i aşa că e foarte comod? Află că e opera bunei dumitale cunoştinţe pe care ai adus-o de pe Pămînt.

Kramer îmi făcu cu ochiul şi rîse din nou... „Dacă e să spunem lucrurilor pe nume, apoi ea m-a adus pe mine”, mă fulgeră un gînd. Dar ce l-o fi apucat pe Kramer că rîde cu atîta poftă?

Trecînd prin camera atmosferică, pornirăm fără grabă de-a lungul coridorului care lega staţia de seră.

Lui Kramer nu-i tăcea gura o clipă.

— Avem mai multe sere, mă iniţia el. Una lungă de tot, pe care ai văzut-o la sosire. Ha-ha-ha! Mai ţii minte cum era să te pierd în spaţiu şi a trebuit să te plimb cu cureluşa după mine ca pe un căţeluş? Acum ne îndreptăm spre o seră nouă, conică. Există şi acolo gravitaţie, dar mică de tot: o miime din cea terestră. O frunză desprinsă de pe ramură la un metru de podea are nevoie de douăzeci de secunde ca să ajungă jos. Gravitaţia asta s-a dovedit însă întru totul suficientă pentru ca praful şi

materiile de dezasimilaţie să se aşeze, iar fructele coapte să pice jos în loc să plutească în văzduh... Spune, ai apucat să te scalzi în „baia imponderabilă”? Nu? E ceva grozav de tot! Hai la baie. Waverley! cîntă el deodată, pe un firicel de melodie, după care urmă o nouă explozie de rîs isteric. Ai aflat, desigur, că avem mai multe laboratoare pentru experienţe, în care nu e nici urmă de gravitaţie. Acolo se găseşte şi baia de care-ţi vorbeam... Uite că am şi ajuns. „Deschide-te, Sesame”, declamă el împingînd uşa în lături.

La început fui orbit de o lumină puternică. Pe măsură ce ochii mi se desprindeau, distingeam în faţa mea un tunel imens care se lărgea treptat, ca o pîlnie. Uşa prin care intraserăm se afla la capătul strîmt al pîlniei. În partea opusă pîlnia se încheia cu o uriaşă calotă de sticlă bombată spre exterior.

Prin sticlă se revărsau nesfîrşite valuri de lumină. Aveai impresia că sînt aprinse mii de reflectoare din acelea folosite pe platourile de filmare. Plantele care îmbrăcau pereţii ofereau ochiului întreaga gamă a verdelui: de la smaraldin pînă la verde întunecat, aproape negru. Din loc în loc covorul acesta verzui era tăiat de podeţe din aluminiu cu balustrade subţiri. Un spectacol pe care nu l-ai fi putut vedea în nici o altă parte! Dar şi mai mare mi-a fost uimirea cînd am examinat îndeaproape cîteva plante. Eu, ditamai biologul şi botanistul, care am studiat ani de-a rîndul fiziologia plantelor, nici nu bănuisem pînă în clipa aceea în cît de mare măsură pot fi ele un material docil, „plastic” şi cît de mult se poate modifica forma lor exterioară şi structura lor internă.

Aş fi vrut să cercetez totul cu de-amănuntul, pe îndelete, dar glasul lui Kramer, care turuia într-una, mă distrăgea şi mă agasa:

— Tot ceea ce vezi e făcut de Slîkov! E un geniu. Nu te mira dacă într-o bună zi o să înveţe plantele să facă sluj şi să cînte ca privighetorile. Omul ăsta, atunci cînd îşi pune ceva în gînd, nu există să nu-l ducă la bun sfîrşit! „Grînele – ne spunea el – folosesc abia a şaizecea parte din energia solară, pe cînd bananul de o sută de ori mai mult. Şi asta nu numai datorită climei. Putem deprinde toate plantele să-şi sporească însutit consumul de energie”.

— Mi-a vorbit şi mie despre toate astea, încercai să curm dezlănţuirea verbală a lui Kramer. Ţi-ai găsit!

— Şi Slîkov al nostru nu numai că a afirmat-o în teorie, dar a şi izbutit s-o facă. Iar cît priveşte rezultatele... Ce zici, de pildă, de specimenul acesta? Ei? Ha-ha-ha!...

Amuţisem de uimire. Aveam în faţa ochilor o tufă cît un stat de om, cu frunzele cît palma. Roadele cărnoase, purpurii erau de mărimea unui pepene zdravăn, dar semănau cu fragii. De fapt chiar asta şi erau – nişte fragi colosali. Tufa nu se tîra pe pămînt, ci stătea dreaptă. Poamele atîrnau pe un lujer extrem de subţire. (Ca să vezi ce înseamnă imponderabilitatea!) Unele erau de un roşu aprins, altele încă nu se copseseră îndeajuns.

— Culegem zilnic vreo zece „bobiţe” ca asta numai de pe o singură tufă – nu mă slăbea de loc Kramer. Nici n-apucăm bine să le rupem că s-au şi copt altele. E ceva de speriat! Plantele noastre nu-şi iau nici măcar un concediu de două săptămîni, cum fac cele tropicale de pe pămînt. Muncesc, săracele, fără pic de răgaz. Din soare, apă şi gunoi prepară nişte fructe să te lingi pe degete nu altceva. De soare ce să mai zic, că nici nu apune! Aici aerul e întotdeauna străveziu. Asta e una la mînă. Al doilea: atmosfera de aici conţine o groază de bioxid de carbon, exact ca în perioada carboniferă...

— Mi-ai mai vorbit despre treaba asta cu bioxidul de carbon.

— Ia priveşte aceste frunze, continuă Kramer fără să se sinchisească. Le lipseşte puţin ca să fie negre de tot: absorb aproape în întregime energia solară fără însă ca plantele să se supraîncălzească. Atît numai că scade procentul de evaporare a apei. Dumneata ştii cîtă energie consumă o plantă pentru evaporare? De vreo treizeci şi cinci, patruzeci de ori mai multă decît pentru randamentul ei util. Aici, însă, toată energia se transformă în „carne”. Admiră numai ce cărnoase sînt frunzele! Unele n-au de loc stomate. Și ce uriaşe sînt fructele! Specimenul de dincolo însă nu face decît să producă apă, îmi arătă el o plantă de pe ale cărei frunze picau într-una stropi cristalini. Parc-ar fi fîntîna din Baccisarai! Noi îi zicem „fîntîna lacrimilor”. Pic, pic, pic, pic! E filtrul nostru natural.

— Vino să-ţi mai arăt ceva interesant, reluă după cîteva clipe Kramer, făcînd cîţiva paşi pe un podeţ îngust. Asta este „chioşcul cu răcoritoare”. Un tubuleţ vîrît în despicătura unui trunchi. Hai, trage o gură! E bun, nu-i aşa? Limonadă rece! Priveşte bine solul: granularea e ideală, nu? Află că aici, la noi,

găseşti nu o singură bacterie folositoare la o mie de particule solide, ci zeci şi zeci. În schimb, uite ce mazăre, ce mai păstăi, ce mai fasole. Poţi să juri că-s mere! Vezi compartimentele astea de sticlă? Aici creăm condiţii speciale pentru diferite plante: cea mai potrivită compoziţie a mediului gazos, temperatura optimă. N-ai să întîlneşti în compartimente nici dăunători, nici buruiene. Filtrele de lumină lasă să treacă numai anumite raze...

— Ira! Ira! izbucni el deodată. Ai înnebunit? Ce faci acolo? Cu un salt, se avîntă spre fundul serei. Ira! Ira! îl auzeam răcnind de undeva, de după tufişuri, de parcă l-ar fi tăiat cineva în bucăţi.

Ce se întîmplase cu băiatul ăsta? Îl ştiam atît de drăguţ, atît de ponderat. E, în chip vădit, prada unei teribile surescitări. Nu puteam înţelege ce-l scosese în halul acesta din sărite! Auzeam doar nişte zgomote ciudate, un fel de şuierat şi vedeam o puzderie de frunze zburînd dinspre capătul lat al pîlniei spre cel îngust.

— De ce ai dat drumul atît de tare la ventilator? ţipa Kramer cît îl ţineau rărunchii. Vrei să declanşezi un uragan? Să nenoroceşti plantele? Pune-l să meargă mai încet că te arunc pe Pămînt!

Zgomotele şi puhoiul de frunze se mai potoliră. Putui, în sfîrşit, să disting un glas subţirel, plîngăreţ:

— N-ai spus ieri să punem ventilatorul la douăzeci şi şase?

— Poate ai visat!

Înaintam încet spre calota de sticlă, zăbovind îndelung lîngă plantele mai interesante. Pe lujere subţirele ardeau ca nişte vîlvătăi flori de mac cu măciulii cît un cap de copil nou născut.

— Vezi ce ai făcut? Uite cum se leagănă macul şi-şi pierde seminţele! striga Kramer.

Seminţele acestea de a căror soartă se temea atît erau cît bobul de mazăre.

Iar mazărea adevărată îşi tîra vrejurile lungi de cîţiva metri spre mijlocul „pîlniei”. Paneraşul de o jumătate de metru al floarei-soarelui era aproape lipit de podea. Castraveţi, morcovi, cartofi, fragi, zmeură, viţă de vie, coacăze, agrişe, prune, secară, grîu, ovăz, hrişcă, sfeclă, cînepă... toate aveau

nişte dimensiuni şi forme atît de schimbate încît mai, mai să nu le recunosc.

Uneori mă opream nedumerit: dar planta asta ce-o mai fi?...

Pigmeii Pămîntului deveniseră aici nişte coloşi şi, dimpotrivă, arborii giganţi de pe planeta noastră arătau aici ca nişte pitici. Prin locurile mai umbrite creşteau ciuperci monstruoase.

Iată zona tropicelor şi a subtropicelor. Smochini pitici cu fructe enorme, arbuşti de ceai şi de cafea, arbori de cacao, cocotieri de mărimea unei umbrele, dar cu nuci de două ori mai mari ca pe Pămînt.

Într-o ladă de sticlă se găsea, în proporţii liliputane, o veritabilă pădure tropicală. Palmieri, bananieri, ferigi, liane... Nu lipseau decît elefanţi de mărimea unor şoareci ca să mă cred Gulliver în ţara piticilor...

Cît de neînsemnate îmi păreau acum cercetările mele „terestre”! Şi cît de uşor şi simplu se rezolvă aici complicatele probleme cu care îmi bătusem capul atîta amar de ani. Fructele şi legumele creşteau în toate anotimpurile, aşa că fabricile prelucrătoare ar fi putut avea de lucru douăsprezece luni în şir, fără întrerupere...

Oare experienţa de aici n-ar putea fi aplicată şi pe Pămînt? Să ne gîndim, de pildă, la Pamir. La altitudinea lui sînt, ce-i drept, mai puţine raze ultraviolete decît pe Steaua KEŢ, dar, totuşi, infinit mai multe decît în regiunile aflate la nivelul mării. Podişul Pamirului ar putea fi transformat în întregime într-o uriaşă seră. Cheltuielile s-ar recupera înmiit. Într-o seră poţi crea orice atmosferă vrei, poţi spori după necesităţi cantitatea de bioxid de carbon...

Sau să ne gîndim la tropice, cu cerul lor senin, cu clima lor toridă şi soarele care le încălzeşte şi le luminează din belşug... Cînd vom veni de hac junglei, milioane de oameni vor putea trăi acolo fără grija zilei de mîine.

Sau deşerturile! E drept că, pe alocuri, am şi silit nisipurile să dea înapoi şi am potolit cu apă setea întinderilor aride. Dar cîte pustiuri au mai rămas aşa cum ni le-au lăsat moştenire vremurile imemoriale ale formării Pămîntului! Vom chema şi acolo în ajutor soarele, vom folosi din plin experienţa dobîndită pe Steaua KEŢ. Şi acelaşi soare, care a sorbit pînă şi ultimul

strop de vlagă, care a răpus cu dogoarea lui plantele, va da viaţă pustiului. În locul nisipurilor vor răsări grădini înfloritoare…

Nu, hotărît, globul pămîntesc nu va fi niciodată ameninţat de suprapopulaţie. Omenirea n-are de ce se teme de viitor!

— Ai rămas împietrit, Artemiev, ori ce ai? mă apostrofă Kramer. Tresării.

— Iartă-mă, m-am lăsat pur şi simplu furat de visuri.

Întorsei privirea: sera conică se însufleţise. Pe potecile înguste alergau nişte fete cu coşuleţe. Pe fundalul frunzişului verde costumele lor multicolore păreau şi ele nişte flori. Fetele culegeau fructe. De undeva se revărsau acordurile unei muzici suave.

— Parc-ar fi o scenă mitologică! rîse gălăgios Kramer. Zînele de pe stea! Un basm real al zilelor noastre! Dar lasă că azi-mîine vor face treaba asta, în locul lor, nişte automate... Să ne grăbim! Trebuie să-ţi mai arăt laboratorul, care se află în afara Stelei KEŢ, în condiţii de totală imponderabilitate. Va trebui să ne punem costumele cosmice şi să zburăm destul de departe în spaţiu. Ar fi timpul să te deprinzi să umbli cu racheta portativă. Bagă de seamă: dacă şi de data asta o iei razna, nu te mai prind!

Mă învăţasem însă minte: de data asta „trăgeam” mai cu socoteală şi zburam chiar lîngă Kramer. Dar nici această cursă cerească nu mă scuti de emoţii. La un moment dat am simţit că-mi îngheaţă piciorul drept. Nu cumva s-o fi rupt costumul şi pătrunde prin spărtură frigul cosmic? Am înţeles însă imediat care era pricina frigului: ţineam piciorul în umbră. A fost îndeajuns să-l expun cîteva clipe razelor soarelui ca să se încălzească pe loc.

Iată şi laboratorul. Are forma unui cilindru, compartimentat prin pereţi de sticlă. Nu poţi pătrunde dintr-un compartiment într-altul fără a trece printr-o cameră „izolatoare” deoarece în fiecare compartiment presiunea şi compoziţia aerului diferă. Toată întinderea unui perete este ocupată numai de ferestre în timp ce peretele celălalt nici nu se vede prin perdeaua de plante. Unele sînt sădite în vase de sticlă, ca să poată fi urmărită dezvoltarea rădăcinilor. Treaba asta mă surprinde: doar rădăcinile se tem de lumină. Găseşti aici şi plante în straturi, dar foarte multe sînt în ghivece aşezate rînduri-rînduri în gol. Dar asta nu e singura ciudăţenie: ramurile

şi frunzele se resfiră ca nişte raze de la ghivece spre fereastră. Unele plante cresc cu rădăcinile în sus. Cele mai multe dintre ele îşi ţin rădăcinile în partea umbrită. Lipsa gravitaţiei pare să fi anihilat geotropismul: aici „direcţia” creşterii este determinată exclusiv de heliotropism, adică de forţa care îndrumă plantele spre sursa de lumină.

— Lasă-mă în pace! Pleacă de-aici! Ţi-am spus odată să pleci! aud deodată un glas de femeie însoţit de rîsul lui Kramer.

Privesc intrigat spre capătul laboratorului şi văd prin şirul pereţilor de sticlă o tînără într-un costum violet. Tînăra se află undeva, sub „tavan”, iar Kramer, bătînd din aripi, se repede mereu spre ea şi-i dă cîte un brînci uşor. Fata se loveşte de „tavan”, ricoşează şi zboară în direcţia opusă, dînd din nişte aripioare în formă de evantai. Se tot străduieşte să se oprească într-un anumit loc. Bănuiesc că vrea să rămînă în faţa unui tufiş de un verde închis. Dar în lumea imponderabilităţii nu e atît de simplu să stai după cum ţi-e voia. Văzînd că n-o scoate la capăt cu aripioarele, fata desprinde de la brîu un disc metalic şi îl culcă în gol, ca pe o farfurie pe care o ţii în mînă. Apoi învîrteşte încet discul, ca şi cînd s-ar opinti în el, rotindu-se ea însăşi în sens invers. Cînd vrea să se răsucească în jurul axei verticale, aşază discul pe muchie, slujindu-se de el ca de un trapez.

Mă apropii. Chipul fetei îmi pare cunoscut. Aha, e şatena din camera Toniei. Prin urmare vom lucra împreună. O privesc de jos în sus. Kramer şi cu fata fac mare haz de mişcările mele neîndemînatice. Mă simt, ce e drept, ca un peşte azvîrlit pe uscat. Singura mea consolare e că nici fata nu pare să mînuiască cu mai multă dexteritate discul şi aripile. Numai Kramer înoată – da, asta-i expresia cea mai nimerită – ca o zvîrlugă. Zburdă în jurul fetei, o răstoarnă, în joacă, cu capul în jos. Ea îl ceartă, se îmbufnează, dar pînă la urmă nu-şi poate stăpîni rîsul. Văzîndu-mă în apropiere, Kramer face prezentările.

— Nu-i nevoie, ne cunoaştem, îl întrerupse Zorina salutîndu-mă din cap.

— Aha, vă cunoaşteţi? Cu atît mai bine, se oţărăşte brusc Kramer. Să mergem, Artemiev. Baia e alături. Aici obişnuim să ne îmbăiem înainte şi după lucru.

Străbatem cîteva coridoare înguste şi pătrundem într-un alt cilindru, e „vestiarul” băii şi are vreo patru metri în diametru, fiind aproape tot atît de înalt. Ne dezbrăcăm şi ne strecurăm

printr-o deschizătură rotundă în încăperea propriu-zisă a „băii”. Şi aceasta e un cilindru, de acelaşi diametru, iar mult mai înalt. Pereţi de aluminiu, absolut netezi, lumină laterală, dar cît priveşte apa – nici un strop. Rămîn agăţat în gol în mijlocul cilindrului. Neavînd la îndemînă nici disc, nici aripi, n-am cum să mă apropii de pereţi. Şi Kramer ăsta nu ştiu de ce întîrzie la intrare, îl văd deodată răsucind un mîner. Se aude un gîlgîit şi, dintr-un orificiu din mijlocul peretelui opus, ţîşneşte apa. Jetul se fărîmiţează în stropi şi bule izbindu-mă cu putere. Mă simt zvîrlit într-o parte. Bulele de apă zboară în jurul meu contopindu-se la cea mai uşoară ciocnire.

În aceeaşi clipă cilindrul începu să se învîrtească din ce în ce mai repede, dînd naştere forţei centrifuge. Stropii şi bulele se lipiră de pereţi, care se acoperiră imediat cu un strat de apă gros de un metru. Apă era acuma berechet peste tot – în dreapta, în stînga, deasupra capului. Rămînea goală numai partea din mijloc a cilindrului de-a lungul axei de rotaţie. La un moment dat m-am pomenit atras de peretele cel mai apropiat. Peste alte cîteva minute eram cufundat în apă, atingînd cu picioarele fundul. Kramer se găsea dincolo, cu faţa spre mine. Amîndoi ne simţeam însă pe deplin stabili: umblam pe „fundul apei”, înotam, plonjam. Baia aceea neobişnuită era o adevărată desfătare. Deoarece trupul cîntărea foarte puţin, apa te ţinea destul de lesne la suprafaţă.

Kramer înotă spre intrare şi răsuci manivela de aramă. Apa începu să se scurgă repede prin nişte mici orificii, iar rotirea cilindrului se încetini treptat. Cînd se opri cu totul, în baie nu mai era nici un strop de apă, iar corpurile noastre rămăseseră din nou fără greutate.

În vestiar îmi scăpă din mînă costumul. M-am căznit o groază de vreme pînă l-am prins. În această lume a imponderabilităţii, obiectele abia aşteaptă să-ţi facă o poznă. O clipă de neatenţie şi, vrei nu vrei, începi să te joci cu ele de-a prinselea! Kramer se distra, aruncînd obiectele ca nişte bile de biliard şi prinzîndu-le cu agilitate după cîteva ricoşeuri.

— Ce zici de Zorina? E drăguţă, nu? mă întrebă, încruntîndu-se deodată. Vezi, ai grijă – şi în glasu-i se făcu simţit un ton ameninţător.

Să ştii că trăznitul ăsta o fi gelos! îmi trecu prin minte.

— Şi acum, haidem la laboratorul de zoologie, continuă Kramer fără nici o tranziţie. O luăm prin „tunel”. După ce te conduc pînă acolo, mă întorc.

Mă lăsă chiar la uşa laboratorului, dar înainte de a pleca ţinu să repete apăsat:

— Vezi, ai grijă!

— Ce să văd? De ce să am grijă? îmi s[illegible]

Un rictus îi schimonosi faţa.

— Dacă nu eşti om de înţeles o [illegible] gi să fiu cu cu ochii în patru! şuieră el printre dinţi, de[illegible] se [illegible]

Ce tip sucit!

Cînd să deschid uşa, mă pomenii din[illegible] cu Kram[illegible] prinse cu vîrful piciorului de o curel[illegible]ă din pere[illegible]e.

— Şi mai vreau să-ţi spun [illegible] Mai ştii, poate c-ai venit aici numai ca [illegible] lui Slîkov pentru ca apoi, cînd o să te întorc[illegible] să acolo drept propriile dumitale descop[illegible] g[illegible] nu voi permite nimănui...

— Ia ascultă, Kramer, nu mai putu[illegible] mă [illegible] ţicnit, ori te trag la răspundere pentru [illegible] permiţi să mă jigneşti aşa, fără nici u[illegible] la enormităţile pe care le îndrugi! [illegible] putea să se preteze la o asemenea [illegible]? Parcă n-ai şti pe ce lume şi în ce vremu[illegible]

— Bagă de seamă, eu te-am preve[illegible] n peroraţie şi, cu un salt u[illegible] se topi [illegible] ad[illegible] unelului.

Ei comedie! Ce [illegible] fi apuca[illegible] A[illegible] deschi[illegible] maşinal uşa şi am intra[illegible]rator.

XVII. LABORATORUL ZOOLOGIC

Chiar de la primii paşi în laborator fui întîmpinat de un om răsturnat cu capul în jos şi care se holba la mine cu o mutră perplexă. În poziţia asta părea că are maxilarul şi mai dezvoltat decît îl avea probabil în realitate.

— Şi acum ce să fac? se văicări omul.

Pesemne că azi era ziua surprizelor. Pînă acum cunoscusem pe KEŢ numai oameni normali, sănătoşi, plini de viaţă. Şi acu', poftim! Doi ţicniţi deodată!

— Ce s-a întîmplat, tovarăşe? întrebai şi eu aşa, ca să nu tac.

— Nu ştiu ce să fac cu iedul, sau mai bine zis, cu picioarele lui. În două rînduri am pus să i se transforme boxa, dar picioarele i se lungesc într-una şi nu mai încap. Se răsucesc, se chircesc, se îndoaie, de-mi vine pur şi simplu să i le tai!... Dumneata eşti Artemiev? Numele meu e Faleev. Bine că eşti, cel puţin, om de meserie. Poate că, împreună, o să găsim ceva. Află că în laboratorul ăsta zoologic n-ai clipă de linişte. Te ameţesc tot felul de probleme cornute şi patrupede. Slîkov ce ştie! Fă-i asta, fă-i ailaltă! Dar cum o să-i faci animalului toate năzdrăvăniile astea, cînd experienţele dau nişte rezultate de rămîi cu gura căscată! Pe de o parte nu există gravitaţie, pe de alta acţionează din plin razele cosmice, care îţi trîntesc nişte mutaţii, să vezi şi să nu crezi! Spune şi dumneata, treabă-i asta?

Faleev făcu o tumbă şi, poftindu-mă cu un gest să-l urmez, o porni „înot” prin spaţiul laboratorului, vîslind cu palmele-i enorme. Cu chiu cu vai izbuteam să mă ţin după el.

Aici nu simţeai de loc mirosul acela specific de animale, ceea ce mă îndrituia să cred că aerisirea şi curăţenia se aflau la înălţime. Boxele erau nişte compartimente mărginite de plase. Într-una din ele am văzut o matahală de porc care părea o sferă sau mai curînd un ou gigantic, avînd totuşi picioare lungi şi subţiri ca nişte macaroane. Copitele moi păreau două degete încălecate. Mutat brusc pe Pămînt porcul acesta s-ar fi turtit ca o lipie, strivit de propria-i greutate, ca o balenă aruncată pe ţărm.

Iedul mă intrigă şi mai mult. Avea un bot ţuguiat de tot, coarne lungi şi încovoiate ca iataganele turceşti, picioare subţiri, lungi de un metru şi jumătate şi terminîndu-se cu nişte prelungiri firave şi răşchirate, ca lăbuţele unor păsări. „Ieduţul” era o matahală – cam cît un berbec zdravăn – dar n-avea fir de păr.

— Îl creştem numai pentru carne. E golaş ca un cîine african, îmi explica Faleev. O să-ţi arăt pe urmă un ţap crescut pentru lînă. E cît o şchioapă, dar are păr pe el de un metru. Şi ce des! O adevărată fabrică de lînă.

— Bănuiesc că pe iedul acela îl ţineţi la altă temperatură!

— Bineînţeles. Îl ţinem în frig, dar, în schimb, îl hrănim din belşug. Să ştii însă că lîna nu e mare scofală. Slîkov îţi dă uneori nişte sarcini de te doare capul. De pildă, este nevoie de coarde pentru instrumente muzicale şi rachete de tenis? Ordin lui Faleev: să se selecţioneze o rasă de oi cu nişte maţe kilometrice. Pentru Slîkov nu există nici o dificultate de netrecut. Lozinca lui asta e: totul e cu putinţă. Şi barem de ţi-ar da îndrumări mai amănunţite! Aş, de unde! Numai cîteva cuvinte: „Pentru lungirea intestinelor oii stabiliţi regimul de nutriţie cel mai adecvat”. Dar ce te faci, frate, dacă, în loc să i se lungească maţele, îi creşte stomacul? În condiţiile de aici poţi să te aştepţi la orice... Şi ca să venim la picioarele iedului, zău dacă mai ştiu ce mă fac! Să m-apuc iar să transform boxa? Ţii minte povestea aia cu mazărea: au spart duşumeaua, au spart şi tavanul, apoi şi acoperişul, dar ea creştea mereu. Numai că aici n-ai cum să faci gaură în acoperiş...

— Nici nu-i nevoie, intervenii eu. Se presupune că razele cosmice au avut un rol colosal în evoluţia animalelor de pe Pămînt. Mutaţiile extrem de rapide despre care îmi vorbeşti nu fac decît să confirme această ipoteză. Avem de-a face, după cîte se pare, cu adaptarea „în salturi” a organismelor la condiţiile noi ale mediului. Deoarece nu există forţa de atracţie, corpurile nu stau, nu au un suport solid. Animalele planează în spaţiu. Străduindu-se să se elibereze din această poziţie, organismul le înzestrează cu membre din ce în ce mai lungi...

— Aşa e! mă întrerupse Faleev. Să-i fi văzut, pe primii cîini aduşi aici! Scînceau de ţi se rupea inimă. Ore în şir dădeau zadarnic din labe ca să ajungă pînă la perete sau la bucăţica de

carne prinsă într-un cîrlig. Şi se înţelege că nici nu se urneau din loc...

— Vezi? Tocmai de aceea le cresc picioarele. Părerea mea este că nu trebuie să mai schimbi de loc dimensiunile boxelor. Cînd picioarele se vor lungii într-atîta încît vor ajunge pînă la perete, creşterea se va opri. Fireşte, e doar o ipoteză, rămîne s-o verificăm în practică. Sau ştii ce? Pune-le un grilaj de care să se poată agăţa. Înlocuieşte plasa asta deasă prin alta cu ochiuri mai mari ori fă-le un grilaj din vergele împletite. Atunci, în chip firesc, animalelor li se vor dezvolta organe de apucare. Adaptîndu-se, caprele şi oile vor deveni „cuadrumane” ca maimuţele. Să vezi cum o să se mai caţere peste tot. Ţinîndu-se de grilaj cu două dintre membre, pe celelalte o să le utilizeze ca să apuce tot ce le trebuie.

— Să ştii că ai dreptate! se bucură Faleev. Cu dumneata treaba o să meargă strună. Că eu nu ştiu ce am de la o vreme: parcă m-am zăpăcit, m-am prostit... adăugă el cu un glas strangulat. Te apucă toate pandaliile, cînd vezi născîndu-se sub ochii tăi nişte monştri hidoşi ca într-o viziune de coşmar... Ceea ce mă preocupă este cum să le dirijăm mai just capacitatea de adaptare. N-ar fi oare mai bine să le facem de-a dreptul zburătoare? În condiţiile de aici e cel mai practic. Capre zburătoare! Bietul de mine, iată ce am ajuns, exclamă el cu un umor amar. Dar să ştii că nici ideea cu cuadrumanele nu e rea. Uneia din pisicile mele i-a crescut o coadă uite atîta de mare şi se foloseşte de ea ca o maimuţă. Unde nu ajunge cu labele, se agaţă cu vîrful cozii şi apoi se urcă pe ea ca pe o funie. Cînd sare, coada îi serveşte drept cîrmă. Am mai observat, zău aşa, că pe labe îi creşte un fel de membrană. Curat veveriţă! Ce să mai spun de căţeluşa Gipsy! Brrr, e sinistră! Stai s-o vezi... Gipsy, Gipsy!...

Se auzi un lătrat. O bîzdîganie îşi mişca picioarele ca orice cîine cînd fuge rupînd pămîntul şi, totuşi, nu izbutea să se apropie decît foarte încet. Între degetele subţiri se vedeau nişte mici membrane care ajutau monstrul să se deplaseze lopătînd aerul. Era ceva mai mare ca un buldog. Avea o blană rară, roşietică şi coada lungă, stufoasă. Botul, fără un fir de păr, era scurt, aproape turtit, cu maxilarul inferior slab dezvoltat: semăna cu ceva intermediar între un bot de cîine, unul de maimuţă şi o faţă de om. Sinistră întruchipare, într-adevăr!

Cîinele se opri la un pas de noi şi mă privi ţintă cu un aer întrebător. Mă înfiorai: Gipsy avea nişte ochi omeneşti, mari, căprui, cu o expresie inteligentă, dar nespus de trişti. Cîrmind printr-o mişcare scurtă şi puternică a cozii, îşi răsuci trupul şi se agăţă cu vîrfurile degetelor fără gheare de marginea unei despărţituri.

Faleev se emoţionă de parcă ar fi avut de a face nu cu un cîine, ci cu un om. Într-adevăr, ochii aceştia cu licăriri omeneşti pe un chip de cîine erau înfricoşători. Vă spun drept că nici eu nu mă simţeam în largul meu...

— Ţi-o prezint pe Gipsy, îngăimă Faleev, evitînd privirea cîinelui. Dumnealui e tovarăşul Artemiev, noul nostru colaborator.

Închipuindu-mi că Faleev spune toate astea cu familiaritatea obişnuită a persoanelor care ţin foarte mult la cîinii lor, schiţai un gest ca să mîngîi animalul pe ţeasta pleşuvă. Stupoare! În loc să se lase mîngîiată, Gipsy dădu din cap şi-mi întinse o labă! O clipă mîna îmi rămase încremenită în aer. Pînă la urmă însă am făcut un efort de voinţă şi am strîns laba ei caldă, total lipsită de păr, cu toate că pe Steaua KEŢ strîngerile de mîna fuseseră desfiinţate.

— Spune, Gipsy, puii Dianei au mîncat? întrebă Faleev.

Cîinele clătină din cap a negare.

— De ce? Nu s-au adus încă biberoanele cu lapte?

De data aceasta răspunsul fu afirmativ.

— Dacă-i aşa, dă fuga şi apasă pe butonul şapte, să vină mai repede Olea!

După ce mă mai aţinti o dată iscoditor, cîinele zbură să execute ordinul. Abia atunci îmi dădui seama cît de repede îmi bate inima.

— Ai văzut? mă întrebă Faleev în şoaptă. Pricepe tot, numai că nu poate să răspundă: îi lipseşte aparatul vorbirii. După cum vezi ne înţelegem prin întrebări şi răspunsuri. Ce salt colosal în dezvoltarea creierului! Dar să ştii că nu mă simt deloc la îndemîna cu cîinele ăsta în preajmă! Caut să fiu bun cu el şi am impresia că ţine la mine. Pe Kramer în schimb nu-l înghite deloc. Cînd îşi face apariţia pe-aici, Gipsy se uită urît la el şi fuge. Îmi închipui cît suferă că nu poate să vorbească. Vrînd, nevrînd m-am văzut nevoit să învăţ eu graiul cîinesc.

Din fundul laboratorului se auzi un lătrat sacadat.

— Auzi? Mă cheamă. Înseamnă că ceva nu-i în regulă. Haidem!

Cu lătrăturile lui Gipsy se împletea şi chelălăitul unui căţeluş. Ne grăbirăm într-acolo.

Un căţeluş „palmiped” îşi vîrîse un deget în plasă şi nu izbutea să-l scoată. Schelălăia cu disperare, uitîndu-se la noi cu o privire de copil. Gipsy se agita în jur, căznindu-se să-l ajute cu degetele ei lungi, dar în van. În sfîrşit, captivul fu eliberat.

Am încercat să „stau de vorbă” cu Gipsy.

— Ascultă, Gipsy! (Nu, hotărît, nu puteam suporta privirea asta!) Vrei să te învăţ să vorbeşti?

Gipsy dădu din cap repede, repede şi aş putea jura că în ochii ei scapără bucuria. Apoi veni lîngă mine şi mă linse pe mînă.

— Asta înseamnă că-ţi este foarte recunoscătoare, tălmăci Faleev. Mai mult ca sigur c-o să vă împrieteniţi. Şi acum spune-mi, tovarăşe Artemiev, unde preferi să lucrezi? La laboratorul de fiziologia plantelor sau aici, la noi?

— Depinde de ce va hotărî Slîkov. Deocamdată am treabă la seră. La revedere, tovarăşe Faleev! Pa, Gipsy.

Restul zilei l-am petrecut în seră. Kramer, mereu posomorît, nu-mi adresa nici un cuvînt. Lucra în tăcere lîngă nişte tufişuri de căpşuni. Cînd Zorina venea să mă întrebe ceva, Kramer ne supraveghea cu o privire tulbure. Era greu să lucrezi în atmosfera asta apăsătoare! M-am decis să-l rog pe Slîkov să mă mute la laboratorul de fiziologia animalelor.

Lui Slîkov îi păru bine ca luasem această hotărîre.

— M-am gîndit să lărgesc personalul laboratorului zoologic, îmi spuse biologul. O să trimit la seră pe altcineva dintre tovarăşii care trebuie să sosească azi de pe Pămînt. Dumneata, prin urmare, te duci la Faleev. Nu ştiu, zău, ce-i cu omul ăsta! Pe zi ce trece e mai zăpăcit, înţelege lucrurile mai greu. Se întîmplă ceva cu el...

— După părerea mea, nu numai cu el.

— Dar cu cine încă? se alarmă Slîkov, schiţînd o mişcare ca şi cînd ar fi vrut să se ridice de pe cuşetă.

— Cu Kramer. E primul om pe care l-am cunoscut pe Steaua KEŢ. Pe atunci mi-a făcut o cu totul altă impresie. Şi zău dacă-l mai recunosc! A devenit irascibil, bănuitor aş îndrăzni să spun, chiar dezechilibrat. Ceva nu e în regulă cu psihicul lui...

— Nu ştiu... Adevărul e că îl văd rar. Dar, din moment ce-ţi face această impresie, n-ar strici să-l examineze Meller. Apropo, să ştii că o mut la laboratorul zoologic şi pe Zorina, noua noastră colaboratoare.

— De ce tocmai pe Zorina?

— Ai ceva împotrivă?

— Nu, dar mă bate gîndul că din pricina ei îmi poartă Kramer sîmbetele. Închipuiţi-vă ce se va întîmplă dacă vom mai lucra şi în acelaşi laborator…

— Aha, despre asta e vorba! rîse Slîkov. Care va să zică pe Steaua KEŢ a luat naştere gelozia. Acum înţeleg de ce şi-a pierdut Kramer echilibrul. Zău aşa, nu-i da nici o atenţie!

Văzînd că ia lucrurile cu prea multă uşurinţă, i-am vorbit şefului şi despre bănuiala lui Kramer că aş fi venit aici ca să-mi însuşesc descoperirile sale, ca şi despre bizarele accese de rîs... Slîkov se menţinu însă la părerea că numai gelozia e de vină. Ce era să fac? Mi-am zis că e mai bine să aştept şi să văd cum se va purta Kramer de acum înainte.

XVIII. NOUL MEU PRIETEN

Şi am început să lucrez.

Munca la laborator mă pasiona. Serile şi duminicile le petreceam la club, în „grădina publică”, în sala de gimnastică, ori mă duceam la un film. Tineretul dezlega şarade, juca „mim” ori „de-a cămila”: trei băieţi se acopereau cu o faţă de masă, iar Zorina „se avînta în şa” şi gonea nebuneşte prin culoar. Într-un cuvînt, se zbenguiau ca nişte copii. Dar nici „bătrînii” nu se lăsau mai prejos.

Singur Kramer făcea notă discordantă. Cînd se dezlănţuia în accese isterice de rîs, cînd se închidea în sine cufundat într-o chinuitoare îngîndurare. Nu putea să fie la mijloc numai gelozia. Din ziua cînd îşi dăduse în vileag bănuielile, nu-mi mai spusese nici un cuvînt, dar continua să-mi spioneze fiecare pas.

Am făcut în acest răstimp multe cunoştinţe, am legat prietenii. Viaţa aceasta „cerească” începea să-mi placă. Un singur lucru îmi umbrea gîndurile: dorul după Tonia...

E drept că, din cînd în cînd, vorbeam cu ea la telefon. Îmi spunea că bărbosul mai rătăceşte încă undeva, între Marte şi Jupiter, într-un inel de asteroizi, dar că trebuie să se întoarcă în curînd pe KEŢ, adăuga că în laboratorul ei s-a mai făcut o „descoperire uluitoare” şi alte veşti asemănătoare.

Noii mei prieteni mi-au făcut cunoştinţă cu întreaga colonie „cerească”. Tînărul inginer Karibaev mă invită stăruitor să vizitez uzina unde lucrează.

— E o construcţie extraordinară, drăguţule, îmi spuse el cu un uşor accent. O adevărata planetă. Un glob imens! Are doi kilometri în diametru. Se roteşte obţinîndu-se astfel o sutime din forţa de atracţie terestră. Şi închipuiţi-vă că înăuntrul lui trăim noi. Gravitaţia destul de slabă ne-a permis să creăm nişte instalaţii de producţie dintre cele mai complicate. La noi, legile pîrghiilor, lichidelor şi gazelor nu sînt „alterate” de influenţa greutăţii. Sunetele şi, în general, orice fel de vibraţie se propagă ca şi pe Pămînt. E drept că barometrul nu funcţionează, dar nici nu-i nevoie. Toate ceasurile şi cîntarele sînt cu arc. Masa o

măsurăm la centrifugă. Acţiunea forţelor magnetice, electrice şi aşa mai departe se manifestă mult mai puternic decît pe Pămînt. Pentru maşinile de matriţat n-ai nevoie de greutate. Şi află că nu folosim nici un fel de combustibil lichid sau solid, ci energia electrică pe care ne-o dă din belşug Soarele prin intermediul a tot felul de maşini. Imaginează-ţi, de pildă, doi cilindri. Unul expus luminii solare, celălalt la umbră. Căldura Soarelui evaporă lichidul din primul cilindru, vaporii ţîşnesc pe tub, învîrt turbina şi nimeresc în cilindrul celălalt, aflat la umbră, unde se răcesc. După ce toată cantitatea de lichid este „pritocită” sub formă de abur în partea umbrită, poziţia cilindrilor se schimbă automat, cel rece devenind un cazan de abur, iar cel cald – frigorifer. Diferenţa de temperatură dintre partea expusă la soare şi cea umbrită e enormă. Maşina funcţionează la perfecţie în mod automat. Dacă n-ar exista uzura pieselor prin frecare, am putea spune că e un adevărat „perpetuum mobile”.

O altă instalaţie solară are forma unui glob uriaş cu un mic orificiu. În interior, globul e negru. Prin orificiu pătrund raze de soare concentrate de oglindă, încălzind suprafaţa interioară a globului, Această căldură o folosim atît pentru acţionarei maşinilor, cît şi pentru procese metalurgice. La noi nu prezintă nici o greutate să obţii o temperatură de plus şase mii de grade, deci atîta cît are suprafaţa Soarelui. Cred că în drum spre Lună ai remarcat uzina noastră sferică...

— Cum să nu! Pare, într-adevăr, o mică planetă...

— Dar n-ai observat cumva, în spatele sferei, un patrulater uriaş, care ascunde o parte din cerul înstelat?

— Nu, uite că mi-a scăpat...

— Poate ca racheta a mers perpendicular pe una din laturi. În cazul acesta era normal să nu observaţi. Cînd e în bătaia luminii solare, se vede de departe ca un fel de „Lună pătrată”. De fapt e pur şi simplu o celulă fotoelectrică. O tablă de aramă extrem de fină, cu o suprafaţă de zece mii de metri pătraţi, acoperită cu oxid de cupru. De la celulă pornesc nişte fire subţiri, care nu se văd de departe. Iar deasupra se află o instalaţie şi mai mare semănînd cu un calorifer obişnuit. Această instalaţie termoelectrică este alcătuită din ţevi de metale diferite sudate la mijloc. Datorită faptului că Soarele încălzeşte cusătura sudată, rezultă curent electric. Pe scurt, dispunem de

energie în cantităţi practic nelimitate. Crearea unor maşini de prelucrat metalele nu mai e o problemă. Se înţelege că nu putem folosi forjarea: ciocanele n-au nici o greutate. Matriţarea şi presarea înlocuiesc însă de minune forjarea. Iată de ce n-ai să găseşti în fabricile şi uzinele noastre nici funingine, nici murdărie. Peste tot te întîmpină o curăţenie ideală, domneşte liniştea, poţi respira în voie aer curat. Orice obiect, oricît ar fi de mare, poate fi deplasat dintr-un loc într-altul fără nici o greutate. Vînătorii noştri de meteoriţi ne-au aprovizionat cu mii de tone de fier, cupru, plumb, staniu, iridiu, platină, crom, wolfram sub formă de sfere care „atîrnă” în afara globului ori, ca să spunem aşa, în „curtea” întreprinderii. Cînd avem nevoie de o sferă dintr-astea, o tragem înăuntru de sîrmuliţa cu care e legată. Cam aşa se prezintă la noi „transporturile interne”. Se întîmplă însă ca, uneori, să folosim şi mici „rachetocare cosmice”, care ţin locul electrocarelor. În general, lucrăm cu sudură electrică. Cîteodată, însă, folosim nemijlocit „sudura solară”. Dacă te interesează barem cît de cît problemele tehnice, să vii neapărat pe la noi... Apropo, unde ai fost astăzi pe la douăsprezece „ora locală”?

— În seră sau poate în laborator, nu mai ştiu exact. Dar de ce?

— Cum? N-ai auzit alarma?

— Nu.

— Înseamnă că te aflai în laborator, care e destul de departe de KEŢ. Altfel n-ai fi putut să nu auzi sirena că vuia ca o apucată. Tocmai mă aflam în biroul lui Parhomenko. S-a iscat un tărăboi grozav...

— Dar din ce cauză s-a dat alarma?

— S-a petrecut ceva extraordinar, deocamdată unic în analele Stelei. Un meteorit minuscul – poate ceva mai mare decît un firicel de nisip – a străpuns Steaua noastră de la un cap la altul, găurind pe parcurs cîteva frunze şi umărul unei fete. Faptul că spărtura din înveliş s-a lipit singură dovedeşte că meteoritul era extrem de minuscul. Dar Goreva, căreia acest oaspete ceresc i-a străpuns costumul şi umărul, ţipa cît o ţineau puterile că a fost o scăpărare şi un bubuit ca de trăznet. Imediat s-a dat alarma: dacă meteoritul ar fi făcut o spărtură mai mare în învelişul Stelei, s-ar fi scurs gazul şi ne-am fi pomenit pradă frigului cosmic. Tocmai pentru a se preveni o asemenea

primejdie staţia este împărţită în compartimente etanşe. Cît ai clipi uşile se închid ermetic pentru ca atmosfera din celelalte secţii să rămînă neatinsă, în compartimentul avariat sînt trimişi imediat maiştri reparatori îmbrăcaţi în costume cosmice. Goreva apucase să fugă din camera ei înainte ca uşile să se fi închis automat. De altfel, pentru orice eventualitate, fiecare are la el şi chei. Aşa că, după cum vezi, poţi ieşi chiar dacă uşile s-au închis. Cu toată panica, s-a acţionat disciplinat şi metodic. Meller a examinat-o rapid pe Goreva, declarînd că de cînd practică medicina n-a văzut o rană mai „sterilă”. Dacă se poate numi rană o găurică cît o împunsătură de ac?! Şi, la urma urmelor, adevărul e că nici n-a fost nevoie s-o panseze. Dar văd că m-am întins la vorbă, exclamă inginerul, privindu-şi ceasul-brăţară. Să ştii însă că te aştept!

I-am făgăduit că voi veni neapărat, dar evenimente neprevăzute m-au împiedicat să mă ţin de cuvînt.

Pur şi simplu mă mutasem cu totul în laboratorul zoologic. Uneori nici nu mă mai duceam la cantină: pune-ţi scafandrul, scoate-ţi scafandrul, treci prin camerele atmosferice – toate acestea îmi răpeau prea mult timp. Or pentru mine fiecare minut avea acum preţ. Şi pe drept cuvînt: aici în şaizeci de secunde puteai realiza mult mai mult decît muncind ore în şir pe Pămînt. Procesele biologice se desfăşurau cu o repeziciune de necrezut. Mutaţiile drosophilelor se desfăşurau literalmente sub ochii mei. Imensa diversitate a fenomenelor nu înceta să mă uimească. Eram cu totul absorbit de cercetarea legilor care guvernau aceste modificări, înţelegerea profundă a funcţionării acestor legi însemna, totodată, şi găsirea unui nou şi puternic mijloc pentru dirijarea precisă a dezvoltării şi creşterii animalelor. Studiam nucleele celulelor şi cromozomii – purtătorii caracterelor ereditare. Cercetînd garnituri întregi de cromozomi, am ajuns să obţin „la comandă” drosophile de sexul şi mărimea dorită.

Ce perspective extraordinare de dezvoltare pentru creşterea animalelor! E drept că pe Pămînt razele cosmice nu sînt atît de intense. Dar nu e mai puţin adevărat că s-au şi descoperit metode pentru dobîndirea lor pe cale artificială. Deocamdată folosirea lor pe masă largă e un lux, dar nimic nu ne împiedică să facem experienţele necesare aici, pe Steaua KEŢ. Va veni un timp cînd şi pe Pămînt animalele vor fi expuse

iradierii cosmice artificiale în nişte camere speciale, obţinîndu-se cu precizie efectele scontate Vom putea să avem atîtea vaci şi atîţia tauri cîţi ne trebuie nouă şi nu după cum se milostiveşte natura. Se va ajunge la adevăraţi coloşi ca, bunăoară, vaci de mărimea elefanţilor care să dea zeci de găleţi de lapte pe zi. Da, într-adevăr, perspectivele sînt ademenitoare!

În timp ce lucram n-o uitam nici pe Gipsy. Căţeluşa se ataşase de mine şi nu se depărta nici cu un pas. Şi aflaţi că în compania iui Gipsy nu te plictiseai deloc. Ce-i drept, nu mi-a fost lesne să mă obişnuiesc cu înfăţişarea şi cu firea ei stranie. Cu timpul însă am ajuns nici să nu-i mai remarc hidoşenia. Privirea căţeluşei se mai înveselise.

Oamenii nu sînt prea grijulii cu prietenii lor patrupezi. Uite, de pildă, Kramer! „Bă, tu, oaie chelboasă, o repezea el pe Gipsy, ameninţînd-o cu pumnul încearcă numai să te apropii!” Nu era de mirare că Gipsy nu-l avea deloc la inimă.

Lecţiile de „vorbire” constau în alcătuirea unui „limbaj convenţional”. Eu căutam în cele mai diferite prilejuri să-mi întipăresc reacţiile fonetice ale căţeluşei. Sunetele acestea aduceau, desigur, prea puţin a vorbire articulată, deşi se deosebeau, totuşi, între ele. Chiar Gipsy mă ajuta, făcîndu-mă să fiu atent la intonaţii, la intensitatea sunetelor, la pauzele dintre ele. Şi aşa, încet, am ajuns să ne înţelegem destul de bine. Singurul neajuns era că Gipsy continua să fie o „străină” al cărei grai îl pricepeam numai eu. Asta o făcea să ţină şi mai mult la mine. Mereu mă lingea pe mînă: păstrase acest mod canin de a-şi manifesta dragostea. De altfel, cum şi-ar fi putut manifesta altfel simţămintele duioase?

Mă amuzam grozav văzînd-o pe Gipsy cum îi învăţa cu dragoste şi răbdare pe căţeluşi să se deplaseze sau, mai precis, să zboare în condiţii de imponderabilitate! Şi azi îmi pare rău că n-am filmat aceste scene...

Urmărindu-i comportarea, îmi spuneam că măsura în care omul a reuşit să-şi facă din animale nişte slujitori credincioşi e extrem de mică faţă de ceea ce s-ar mai putea face în această direcţie. Gipsy, cu labele ei palmate, n-are ce căuta pe Pămînt: muşchii şi scheletul ei sînt, desigur, prea slabi pentru viaţa terestră. Dar nimic mai simplu decît să se selecţioneze chiar aici, pe Stea, o rasa de cîini foarte dezvoltaţi şi perfect adaptaţi condiţiilor de pe Pămînt. E necesar numai ca aceşti cîini să fie

crescuţi în condiţii de gravitaţie artificială. Sub influenţa razelor cosmice atît de intense, creierul li se dezvoltă aici mult mai repede decît pe Pămînt. Am remarcat că auzul şi mirosul lui Gipsy sînt de o fineţe excepţională. Ar putea fi nu numai un paznic ideal, capabil să aprindă la nevoie semnale luminoase, să apese pe butonul soneriei ori să dea alarma telefonic, lătrînd în receptor, dar şi un fel de reactiv viu în industrie, sesizînd fără greş cele mai infime schimbări de miros, temperatură, sunet, culoare şi, totodată, semnalizîndu-le imediat. De această sarcină se achită, desigur, în mod desăvîrşit şi automatele noastre. Gipsy însă, nefiind un automat, e capabilă de ceva mai mult: ea poate nu numai să „sesizeze”, dar şi să modifice desfăşurarea procesului cu ajutorul automatelor.

Era nespus de fericită cînd îi încredinţam diverse comisioane şi le executa aproape întotdeauna ireproşabil. Dacă se întîmplă să nu mă înţeleagă, clătina din cap. Pentru „da” şi „nu” convenisem, între timp, asupra sunetelor „va” şi „vă”.

Devotamentul căţeluşei nu cunoştea margini. S-a întîmplat odată să intre în laborator un nou angajat, sosit de curînd de pe Pămînt, care s-a oprit în faţa mea muşcîndu-şi dezordonat şi neîndemînatec aripile. Închipuindu-şi că omul vrea să mă lovească, Gipsy ţîşni ca o săgeată şi îl îmbrînci cît colo. Văzîndu-se atacat pe neaşteptate de o dihanie apocaliptică, sărmanul om era să-şi piardă cunoştinţa de frică.

Nu-mi va fi uşor să mă despart de Gipsy, dar nici pe Pămînt nu pot s-o iau. Numai bine nu s-ar simţii.

Ce mai calea-valea, eram încîntat de Gipsy. În schimb, despre Faleev nu mai ştiam ce să cred: starea lui psihică se înrăutăţea văzînd cu ochii. Pur şi simplu se tîmpea. Incapabil să înţeleagă pînă şi lucrurile cele mai simple, rămînea cîteodată minute în şir atîrnat lălîu în faţa mea. Se înţelege că nici cu munca n-o mai scotea la capăt. Uita de la mînă pînă la gură, făcea nişte greşeli de mă apucam cu mîinile de cap. Decrepitudinea era vizibilă în întreaga sa înfăţişare: umbla cu o barbă de nu ştiu cîte zile, aproape că nu-şi mai schimba hainele şi eram nevoiţi să-l ducem aproape cu forţa la baie. Pînă şi fizicul său începu să se resimtă. Nu-mi venea să cred ochilor, dar pînă la urmă m-am convins că, într-adevăr, creştea mereu sau, mai precis, se lungea. Faţa îi devenea şi ea tot mai prelungă, iar falca de jos tot mai proeminentă. Degetele de la

mîini şi de la picioare creşteau şi ele într-una, în vreme ce cartilagiile şi oasele i se îngroşau. Arăta ca şi cînd s-ar fi îmbolnăvit de acromegalie. L-am luat odată de mînă şi l-am condus pînă la oglindă, în care nu se mai privise, probabil, de vreo lună.

— Uite în ce hal ai ajuns, dragă Faleev.

Se uită îndelung la propria sa imagine şi întrebă:

— Cine e ăsta?

Aoleu, nu se mai recunoaşte nici pe el însuşi!

— Cine să fie?! Dumneata.

— Nu zău?! mormăi cu o totală nepăsare. Sînt mai fioros decît Gipsy. Şi, imediat, schimbă vorba.

Hotărît lucru, omul acesta trebuie neapărat tratat. Nu mai e nici o clipă de pierdut.

M-am decis să mă reped chiar în ziua aceea la KEŢ ca să stau de vorbă cu doctoriţa Meller.

Dar ceea ce s-a întîmplat mai tîrziu, m-a făcut să discut cu Meller nu despre un singur bolnav, ci despre doi.

XIX. O MALADIE BIZARĂ

Arătătoarele ceasului nostru cu arc (cele cu pendulă nu funcţionează în lumea imponderabilităţii) se apropiau de orele optsprezece. Faleev plecase la Steaua KEŢ. Zorina mai avea ceva de lucru la laboratorul zoologic. Munca o pasiona, ca şi pe mine, şi întîrzia deseori aici pînă la ora cinei. Tînăra asta voioasă, săritoare şi plină de viaţă era nu numai un cercetător excelent, dar şi o bună camaradă.

Îmi punea deseori întrebări legate de preocupările noastre ştiinţifice, iar eu îi răspundeam bucuros.

Aşa s-au petrecut lucrurile şi de data aceasta.

Vera Zorina studia problema influenţei frigului asupra creşterii lînii la ovine. Animalul pe care se efectua experienţa se afla într-o cameră specială, cu o temperatură destul de scăzută, şi din această pricină fata lucra acolo într-un costum călduros. Încăperea respectivă se afla tocmai la capătul laboratorului nostru tubular.

Stăteam singur în faţa unei lădiţe de sticlă, examinînd o drosophilă monstruoasă de mărimea unui porumbel. În pofida acestor dimensiuni, musca avea nişte aripioare de albină. Deoarece aripioarele nu-i foloseau aproape la nimic, prefera să se slujească de picioare, alergînd sprintenă de colo-colo prin căsuţa de sticlă. E demn de menţionat faptul că musca cea gigantică nu mai era o fiinţă asexuată, ci o femelă – şi asta fiindcă aşa voisem eu! Reflectînd la perspectivele pe care le deschidea acest succes, n-am băgat-o în seamă pe Gipsy, care-mi dădea tîrcoale, căutînd să-mi comunice ceva în graiul ei. Abia mai tîrziu am înţeles că Zorina mă roagă să trec puţin pe la ea.

Mă ridicai şi o urmai pe Gipsy, care o luase înainte vîslind cu labele-i palmate. În fundul laboratorului, mi-am pus un costum călduros şi „am intrat” în încăperea specială. Sus, aproape de tavan, „plutea” un berbec. Părul îi ajunsese atît de lung că nici nu i se vedeau picioarele. Îmi trecui degetele prin blana lui mătăsoasă. O adevărată „lînă de aur”, atît de fină încît berbecul părea învăluit într-un abur.

— Nu-i rău, faci progrese, constatai eu.

Zorina se bucură.

— Şi gîndiţi-vă că abia deunăzi l-am tuns. Părul i-a crescut rapid la loc, cu firul chiar mai lung ca înainte. Numai că a devenit ceva mai aspru şi asta mă nelinişteşte.

— Aspru? Nici mătasea nu-i mai moale!

— Cel dintîi a fost însă fin ca firul de păianjen, replică Zorina. Compară şi dumneata – şi, cu aceste cuvinte, îmi întinsa un smoc de lînă albă ca zăpada şi uşoară ca voalul.

Avea dreptate, era mai fină.

— E posibil oare să fi devenit mai grosolană din pricina tunsului? mă întrebă fata.

Nu-i puteam răspunde pe loc.

— Aici e cam frig. Hai mai bine să discutăm dincolo!

În laborator ne-am scos şubele şi le-am „agăţat” în aer. Un soare albastru ne privea pe fereastră.

Undeva, jos de tot, plutea gigantică secera Pămîntului. Calea Laptelui îşi risipise pe boltă toate diamantele, a căror strălucire pălea pe alocuri sub scama alburie a nebuloasei. O privelişte care ne devenise familiară... Cu piciorul agăţat de o cureluşă prinsă în „tavan”, Zorina se pregătea să mă asculte. Iar eu, cu braţul după gîtul căţeluşei, mă aşezai chiar lîngă fereastră.

Deodată Gipsy mîrîi alarmată: „Krmmrrr...” în aceeaşi clipă se auzi glasul lui Kramer:

— Vai, ce idilă divină! Ce duo astral!

Mă uitai la Zorina: fata se încruntase. Gipsy mîrîi din nou, dar izbutii s-o liniştesc. Manevrînd cu aripa dreaptă, Kramer descria cercuri-cercuri, apropiindu-se tot mai mult de noi.

— Am ceva de vorbit cu Vera! mă anunţă el străpungîndu-mă cu privirea.

— Şi eu v-aş deranja? îl întrebai.

— Oare pricepi chiar atît de greu? se răsti el la mine întărîtat. Las' că cu dumneata stau eu de vorbă mai tîrziu...

Făcîndu-mi vînt de perete, zburai spre capătul opus al laboratorului.

— De ce pleci, Artemiev? se auzi vocea Zorinei.

Întorcînd capul, o văzui pe Gipsy şovăind: nu ştia dacă să zboare după mine sau să rămînă cu fata de care se ataşase tot atît de mult.

— Haidem, Gipsy!

Pentru prima oară Gipsy nu-mi execută ordinul, răspunzînd că rămîne s-o apere pe Zorina. Kramer nu înţelese nimic căci pentru el „cuvintele” lui Gipsy nu erau decît un şir de lătrături, mîrîieli şi clefăieli. Cu atît mai bine!

M-am oprit lîngă drosophila mea, dar eram cu urechea la pîndă: ce se întîmplă oare la celălalt capăt al laboratorului? Aerul straniu al lui Kramer şi purtarea căţeluşei, care simţise probabil primejdia, mă neliniştiseră. Totuşi nici un zgomot suspect nu tulbura liniştea. Gipsy nu mîrîia şi nici nu lătra. Nu-l auzeam nici pe Kramer. Or fi scutind în surdină. Unde mai pui că, deoarece atmosfera din laborator nu era atît de densă ca aceea de pe pămînt, sunetele se auzeau aici mai înăbuşit. Trecu însă un minut de aşteptare încordată şi apoi încă unul. Deodată, brusc, izbucniră lătrături disperate: mă chema Gipsy. Apoi lătrăturile se transformară într-un mîrîit surd.

Mă smulsei din loc şi făcui rapid cale întoarsă sprijinindu-mă din cînd în cînd de pereţi pentru a-mi iuţi zborul.

Văzui o scenă oribilă.

Kramer era cît pe-aci s-o sugrume pe Zorina, care se zbătea zadarnic să scape din încleştarea degetelor lui. Gipsy îşi înfipsese colţii în umărul lui Kramer şi acesta se zvîrcolea din tot trupul ca să scuture căţeaua de pe el. Toţi trei se rostogoleau prin laborator ca un ghem viu.

M-am repezit din viteză şi – ce era să fac? – l-am strîns pe Kramer de gît.

— Gipsy! Dă alarma! Sună! Telefonul!

Kramer horcăia, dar nici prin gînd nu-i trecea să-i dea drumul Zorinei. Degetele parcă i se înţepeniseră pe gîtul fetei. Pe chipul lui schimonosit de furie sticleau nişte ochi de nebun.

Gipsy goni spre tabloul cu soneriile şi apăsă pe butonul „Alarma”. Apoi se întoarse şi-l strînse pe Kramer de nas. Descreieratul scoase un răcnet şi-şi desfăcu strînsoarea. În clipa aceea şi Gipsy îi dădu drumul.

Era însă prematur să jubilăm. E drept că reuşisem s-o împing pe Vera cît mai departe de Kramer, dar chiar în clipa următoare acesta repezi o directă formidabilă în mutra „turtită” a lui Gipsy şi se năpusti asupra mea. Se încinse o luptă ciudată. Eu dădeam într-una din aripi, străduindu-mă să mă feresc de atacurile lui Kramer. Dar adversarul meu, mai deprins cu

imponderabilitatea, se răsucea fulgerător ca să mă trezesc din nou, faţă în faţă cu el. Atunci Gipsy se repezea între noi gata să-şi înfigă colţii în obrazul lui Kramer.

Ca apucat de furii, Kramer mă izbea cu picioarele şi îmi căra la pumni cu nemiluita. Noroc că pumnii lui nu cîntăreau nimic: simţeam lovitura numai atunci cînd, opintindu-se zdravăn de perete, tabăra cu forţe noi peste mine.

La un moment dat izbutise printr-o manevră să mă apuce pe la spate şi încet-încet, îşi apropia degetele de beregata mea. Gipsy îi prinse încheietura braţului drept ca într-o menghină. Ca să scape de cîine, Kramer fu nevoit să se folosească de mîna stîngă. În aceeaşi clipă interveni şi Vera apucîndu-l de picioare.

Încercai să-l iau cu binişorul.

— Potoleşte-te, Kramer. Sîntem trei contra unul.

Degeaba! Parcă era cuprins de turbare.

În momentul acela se auziră nişte glasuri: cinci tineri săriră între noi să ne despartă. Kramer împărţea lovituri în dreapta şi în stînga, se zbătea, ţipa cît îl ţinea gura. Atunci unul dintre băieţi aduse o frînghie de la micul nostru depozit şi-l legară fedeleş.

— Aruncaţi-mă în gol! şuieră Kramer.

— Mai mare ruşinea! îl mustră unul din tineri. O asemenea poveste nu s-a pomenit nicicînd pe Steaua KEŢ!

— Directorul nostru, tovarăşul Parhomenko, este învestit şi cu atribuţii judecătoreşti, interveni altul. Sper că acest act de huliganism – primul din istoria Stelei noastre – va fi şi cel din urmă.

— Nu vă grăbiţi să-l judecaţi, tovarăşi, le spusei cu împăciuitor. Mai curînd cred că omul acesta trebuie tratat. E bolnav.

Kramer îşi încleştă fălcile şi nu mai scoase nici o vorbă.

Ca să nu sară din nou la bătaie, îl băgară legat în „scafandru” şi-l transportară pachet. Zorina şi cu mine ne-am dus şi noi pe Steaua KEŢ, lăsînd laboratorul în grija tovarăşului de gardă şi, bineînţeles, a lui Gipsy.

Pe KEŢ am cerut insistent ca doctoriţa să-l examineze numaidecît pe Kramer. I-am vorbit pe larg despre purtarea tînărului, din ziua în care l-am cunoscut şi pînă la ultima lui ispravă. Am adăugat, în aceeaşi ordine de idei, că după părerea mea Faleev suferă şi el de o boală, care-i afectează nu numai

trupul, dar şi psihicul, nefiind exclus ca amîndoi să se fi îmbolnăvit din aceeaşi cauză.

Meller m-a ascultat cu multă luare-aminte.

— E posibil. Condiţiile de aici sînt prea ieşite din comun. Am mai avut cazuri de demenţă gravă. Unuia dintre primii „coloniştii cereşti" i s-a năzărit că se află, pe „lumea cealaltă". Ca să vezi ce nerozii mai persistă în mintea unora!

Întîi a fost adus în faţa ei Kramer, iar apoi Faleev.

Mereu posomorît, Kramer n-a răspuns la întrebări deschizînd gura numai ca să repete cuvintele pe care le mai rostise o dată:

— Aruncaţi-mă în gol!

La Faleev predomina un fel de „mirare blajină", cum se exprimase în glumă Meller. Răspunsurile lui Faleev fură, totuşi, pentru ea concludente. După plecarea celor doi, îmi spuse:

— Ai perfectă dreptate. Sînt amîndoi bolnavi, şi încă grav de tot. Bineînţeles că nici vorbă nu poate fi să-l judecăm pe Kramer. Dimpotrivă, merită toată compasiunea. S-a jertfit pe altarul îndeplinirii datoriei sale de om de ştiinţă. Mă întreb însă cum se face că dumneata, biolog, n-ai descoperit mai înainte cauza?

— Nu sînt de mult timp aici şi, apoi, nu sînt medic, mă bîlbîii eu.

— Și, totuşi, nu era chiar atît de greu. De altfel, uite că mi-a scăpat şi mie, care-s destul de „bătrînă" aici! Halal să-mi fie! Razele cosmice – iată cauza! Gîndeşte-te bine: chiar şi la o înălţime de 23 de kilometri de la suprafaţa Pămîntului razele cosmice sînt de 300 de ori mai puternice decît pe Pămînt. Prin atmosfera terestră răzbate însă o cantitate cu totul neglijabilă. Dar noi ne aflăm în afara hotarelor atmosferei şi sîntem, deci, expuşi, vreme îndelungată, acţiunii razelor cosmice, acţiune care este aici de o mie de ori mai intensă decît pe Pămînt...

— Daţi-mi voie, o întrerupsei eu. Dacă-i adevărat ce spuneţi, înseamnă că ar fi fost normal ca întreaga populaţie a Stelei KEŢ să se ţicnească sau să degenereze. Or, după cum vedem, nu-i aşa...

Meller clătină din cap.

— Tot n-ai priceput! Pentru asta trebuie să mulţumim celor care au construit Steaua KEŢ. Cu toate că, la început, se susţinea că razele astea nu prezintă nici un pericol, constructorii

au prevăzut în învelişul clădirilor noastre cereşti nişte straturi izolatoare care ne apără chiar şi de cele mai puternice radiaţii cosmice. Acum e clar?

— N-am ştiut…

— Unele din laboratoare însă, cum sînt, de pildă, cel de fiziologia plantelor ori laboratorul zoologic, au fost concepute în aşa fel încît să lase să răzbată cît mai multe raze, pentru ca să se poată stabili cu precizie cum influenţează ele organismul animalelor şi plantelor. Pe ce se bazează toate experienţele voastre cu drosophilele sau cu animalele mai mari? Sau faimoasele voastre mutaţii? Oare nu tocmai pe acţiunea razelor cosmice? Sau nici pe asta n-o ştii...

— Ba da. Acum am înţeles...

— Uf! În sfîrşit! Prin urmare la drosophile se constată mereu alte modificări, din cîini, capre sau oi ies nişte drăcovenii de nu mai ştii ce-s alea, dar voi, ce se întîmplă cu voi? Ce, sînteţi plămădiţi din alt aluat? Ori poate ţi-ai închipuit că numai animalele sînt supuse influenţei razelor? Să nu-ţi închipui că eu n-am ştiut-o! Ba am şi atras atenţia! Nişte biologi ca dumneata au reuşit însă să-mi vîre-n cap că nu-i nici o primejdie! Şi acum, poftim rezultatul: unul s-a ţicnit, altul e pe cale să devină un monstru. Da, da, dragul meu, razele cosmice au influenţat glandele, iar acestea la rîndul lor funcţiile fiziologice şi psihice. E limpede ca lumina zilei! Faleev are acromegalie: de boala asta îl scap eu destul de repede. Cu Kramer însă va fi mai greu. Află că şi dumneata, scumpe prietene, ai să păţeşti la fel dacă mai rămîi vreo doi ani într-un laborator ca ăsta…

— Şi atunci ce să fac? Că doar n-o să las lucrările baltă...

— Nici nu-i nevoie. O să găsim noi un mijloc de apărare. Parcă roentgenologii ori radiologii nu lucrează cu raze nocive? Totul e să ştii să te pui la adăpost. Vom folosi în aceste laboratoare căşti izolatoare cu vizor, costume de protecţie sau mai ştiu eu ce. Animalele pentru experienţe vor fi expuse direct razelor, în timp ce cercetătorii se vor afla sub un „acoperiş” prin care să nu străbată „ploaia” cosmică. Şi nu se va putea intra în camera de experienţe, adică în plină „ploaie”, decît cu o „umbrelă”. Voi da dispoziţiile necesare şi inginerii noştri or să se descurce.

XX. BĂRBOSUL EVGHENIEV-PALEI

S-au scurs opt luni de cînd am părăsit Pămîntul.

Steaua se pregătea de sărbătoarea ei anuală, celebrată într-un cadru deosebit de solemn: Ziua întemeierii. Ştiam de la „bătrîni” că la această sărbătoare se adună coloniştii din toate colţurile cerului. Raportul de activitate pe anul expirat este, de obicei, urmat de referate, de comunicări cu privire la diverse realizări, de schimburi de experienţă, planuri de viitor... În acel an Ziua întemeierii urma să fie sărbătorită cu mare pompă. Eu, unul, cel puţin, ştiu că o aşteptam cu nerăbdare: o să am prilejul s-o văd – în sfîrşit! – pe Tonia, ca şi pe neastîmpăratul acela de bărbos care, cînd îl cauţi, e plecat la dracu-n praznic.

Preparativele erau în toi. Din seră s-au adus plante agăţătoare şi flori pentru pavoazarea sălii mari. Pictorii dădeau zor cu pancarte, portrete, diagrame, orchestra învăţa cîntece şi melodii noi, se repeta o piesă, şefii de lucrări ştiinţifice întocmeau dări de seamă.

Era o plăcere să zbori „serile” de-a lungul tunelului verde, împodobit cu lampioane multicolore. Peste tot – agitaţie ca în ajun de sărbătoare. Răsunau cîntece, glasuri zglobii. În fiecare zi apăreau noi figuri, în majoritate tineri. Aveau loc revederi zgomotoase, schimburi vii de impresii.

— De unde vii?

— Din zona asteroizilor.

— Ai fost pe inelul lui Saturn?

— Te cred!

— Hai, povesteşte-ne, cum e acolo?

Pe loc se forma în jurul povestitorului un grup compact sau, mai bine zis, un adevărat roi: greutatea fiind aici infimă, mulţi zburau pe deasupra.

— După cum ştiţi, inelul lui Saturn este format dintr-o puzderie de frînturi care gonesc toate în aceeaşi direcţie. Sînt, pesemne, rămăşiţele unei mici planete care s-a făcut bucăţi, un satelit al lui Saturn. Unele din aceste frînturi sînt cît o pietricică, altele cît o stîncă uriaşă sau chiar un munte.

— Şi poţi umbla pe inel, sărind din piatră în piatră? se interesă cineva.

— Cine nu te lasă? răspunse cel întrebat în aşa fel încît nu ştiai dacă vorbeşte sau glumeşte. E drept că unele frînturi de-astea sînt atît de înghesuite încît poţi trece uşor de pe una pe alta. În general însă, distanţa între ele nu e chiar atît de mică. Dar cu rachetele noastre portative n-a fost nici o dificultate. Măi, băieţi, acolo zace o adevărată comoară! Unele bucăţi sînt din aur curat, altele din argint, cele mai multe însă de fier.

— Ai adus şi aur, fireşte?

— Cîteva probe. Inelul lui Saturn ne ajunge pentru sute de ani. O să desprindem piatră cu piatră din acest minunat colier... La început pe cele mărunte, dat apoi va veni şi rîndul celor mari.

— Şi-l veţi deposeda pe Saturn de podoaba lui superbă! Păcat! oftă cineva.

— Într-adevăr, e o privelişte grandioasă. Dacă eşti pe acelaşi plan cu inelul, nu-i vezi decît muchea, o dungă subţire şi luminoasă care taie planeta. De sus însă vezi un cerc scînteietor de o frumuseţe fără egal. Privit dintr-o parte, e ca un arc de aur care se întinde pe o jumătate de boltă şi care, în funcţie de unghi, poate fi eliptic sau chiar parabolic. Dacă îţi mai imaginezi şi cele zece luni satelite, îţi poţi face o idee despre spectacolul feeric care i se înfăţişează exploratorului...

— Ai fost şi pe Saturn?

— Nu, cinstea asta ţi-o las ţie, replică povestitorul în rîsetele celorlalţi. În schimb am coborît pe Phoebe, pe Japhet. Nişte luni minuscule, fără atmosferă, atîta tot. Însă, ori încotro ţi-ai arunca privirea ai în faţă o panoramă superbă.

— Pe scurt, cunoaştem acum stratosfera ca aerul camerei în care locuim. Nu mai există nici o taină nedezlegată, se auzi glasul aerologului, care tocmai trecea în zbor la braţ cu bunul meu prieten Sokolovski.

Făcui geologului un semn cu mîna. În clipa aceea îl văzui pe Tiurin. Păşind cam nesigur alături de directorul Parhomenko, astronomul perora pe larg despre mişcare. Te pomeneşti că are de gînd să ne ţină un referat despre filozofia mişcării!

Parhomenko se apropie de Zorina. Nu e prima oară că-i văd împreună. Noroc că nu-i pe aici Kramer. Sărmanul! Tot mai zace la izolator. Tiurin, distrat ca întotdeauna, nici nu băgă de

seamă că directorul îl părăsise şi porni mai departe vorbind de unul singur:

— Mişcarea e o binefacere, imobilitatea e un dezastru. Mişcarea e sinonimă cu binele, inerţia…

Restul tiradei propovăduitorului noii teorii filozofice se pierdu în acordurile orchestrei.

Am străbătut de cîteva ori culoarul de la un cap la altul, apoi am luat la rînd sala cea mare, cantina, „stadionul”, bazinul. Lume multă zburînd, sărind, căţărîndu-se. Pretutindeni rîsete, glasuri. Tonia însă – nicăieri... Pînă la urmă mă înapoiai amărît la laboratorul zoologic ca să-mi descarc inima către prietenul meu patruped...

Iată şi ziua aniversării. Pentru ca numeroşii colonişti să stea cît mai comod, forţa de atracţie a fost redusă aproape la zero şi astfel asistenţa se instală uniform pe întreg spaţiul: pe pereţi, pe tavan, după cum îi venea fiecăruia mai la îndemînă, întocmai ca drosophilele mele în cutia de sticlă.

În fundul culoarului fusese improvizată o „estradă”. În spatele estradei se înălţa un panou luminos, artistic executat. Pe acest panou erau zugrăviţi trei aştri: jos – Pămîntul, deasupra Steaua KEŢ, iar mai sus Luna. Pe fundalul panoului se profila o statuie în platină înfăţişîndu-l pe Konstantin Eduardovici Ţiolkovski în poziţia lui preferată: aşezat, cu o planşetă pe genunchi şi cu creionul în mîna dreaptă. Părea că marele inventator, care deschisese omenirii drumul spre stele, tocmai se întrerupsese din lucru ca să-i asculte pe vorbitori. Sculptorul izbutise să redea extraordinar încordarea întipărită pe chipul acestui bătrîn pe care-l părăsise auzul şi, în acelaşi timp, zîmbetul lui senin, fericit, de om a cărui viaţă lungă n-a fost irosită în zadar. Statuia de un argintiu mat, valorificată din plin de lumină, producea o impresie de neşters.

„Masa Prezidiului” era un inel de aur care plana în gol, evocînd imaginea văzută de pe KEŢ a planetei noastre materne în faza „Pămîntului nou”. Membrii prezidiului se înşiruiră în jurul inelului ţinîndu-se de el. Cînd în mijlocul lor apăru directorul Parhomenko, sala izbucni în aplauze şi aclamaţii.

În clipa aceea, am simţit pe mînă o atingere uşoară. Am întors capul. Tonia!

— Tu!... Altceva n-am fost în stare să-i spun. Dar uite că, pe negîndite, începusem s-o tutuiesc.

Încălcînd regulamentul de conduită al Stelei KEŢ, ne strînserăm mîinile cu căldură.

— N-am reuşit să termin mai devreme! îmi şopti Tonia. Ştii, am mai făcut o descoperire. Foarte utilă în condiţiile de aici, dar din păcate aproape inaplicabilă pe Pămînt... Îţi aduci aminte, desigur, de asteroidul acela minuscul care ne-a străpuns „casa” şi era cît p-aci să provoace o catastrofă? Prin urmare, teoria probabilităţilor arată că riscul e minim, asemenea accidente nu sînt totuşi excluse. Pornind de la această constatare, am inventat...

— Atunci e vorba de o invenţie şi nu de o descoperire?

— Mă rog, fie cum vrei tu. Am inventat un aparat care, reacţionînd prompt la apropierea chiar şi a celor mai mărunţi asteroizi, îndepărtează automat şi la timp Steaua din calea acestora.

— Ceva în genul radarului care previne navele cînd se apropie de aisberguri?

— Cu singura deosebire că aparatul meu nu numai că previne, dar şi deplasează Steaua noastră într-o parte sau alta. Dar o să-ţi explic eu pe larg mai tîrziu. Să-l ascultăm pe Parhomenko!

În mijlocul unei profunde tăceri, directorul felicită întreaga asistenţă cu prilejul „încheierii cu succes a anului sideral”. O explozie de aplauze şi apoi din nou, linişte. Făcînd un bilanţ al activităţii, directorul spuse că „Steaua KEŢ, vlăstarul Terrei a şi început să restituie Planetei mame ceea ce îi datorează”. În cuvinte calde a relevat că întregul colectiv de pe Steaua KEŢ a repurtat izbînzi colosale în domeniul astronomiei, aerologiei, geologiei, fizicii, biologiei, izbînzi care au sporit tezaurul de cunoştinţe al întregii omeniri. Cîte descoperiri ştiinţifice măreţe! Cîte probleme, insolubile pe Pămînt, şi-au aflat aici rezolvarea! Iată, de pildă, descoperirile de o excepţională valoare ale lui Tiurin. Tratatul său „Structura cosmosului” va intra în istoria ştiinţei ca o operă clasică de însemnătate epocală. Numele autorului acestui tratat a şi ocupat locul ce i se cuvine în galeria unor titani de talia lui Newton şi Galilei.

Directorul a vorbit în termeni elogioşi şi despre lucrările aerologului Kistenko, geologului Sokolovski şi ale tovarăşei Gherasimova, „remarcabilă inventatoare şi experimentatoare”.

A menţionat şi modestele mele lucrări, acordîndu-le, după părerea mea, o importanţă mai mare decît merită.

— Ţin să aduc deosebite elogii eroismului autentic al tovarăşului Evgheniev, cuceritor al spaţiilor cosmice, rosti solemn Parhomenko şi, întorcîndu-se, începu să aplaude pe cineva aflat în spatele său.

— Evgheniev! Să ştii că-i bărbosul nostru! Curios, întind gîtul să-l văd mai bine, dar eroul nu se arată. Nu se ridică nici atunci cînd izbucnesc aplauzele.

— Tovarăşul Evgheniev face exces de modestie, glumeşte Parhomenko. Dar nu-i nimic, îl convingem noi să-şi istorisească peripeţiile extraordinare din zona asteroizilor. Ca şef al expediţiei, are obligaţia să ne facă o dare de seamă, nu?

Iată-l, în sfîrşit, şi pe Evgheniev. Îl recunosc numaidecît.

— Dar tu, dacă nu l-ar fi prezentat directorul, l-ai fi recunoscut? o întrebai pe Tonia.

Tonia zîmbi.

— Numai dacă ar fi fost singurul bărbos de pe lume. Nu uita că l-am zărit doar o frîntură de secundă, cînd gonea spre aerodrom.

Dar cînd Evgheniev începu să vorbească, Tonia se făcu brusc albă ca varul.

— Ce-i cu tine? exclamai speriat.

— Ştii cine e ăsta? Palei! E glasul lui... Cît de mult s-a schimbat! Palei e Evgheniev... Să mor dacă înţeleg ceva. Nu mai înţeleg nimic!

Cred că mă făcusem la fel de palid ca şi Tonia: noutatea asta mă tulburase şi pe mine nespus.

— Cum termină de vorbit, ne ducem la el! hotărî Tonia.

— N-ar fi cazul sa te duci singură? Doar aveţi să vă spuneţi atîtea!

— N-avem nici un fel de secrete. Crede-mă aşa e mai bine. Haidem!

Cînd se stinseră ultimele ovaţii şi bărbosul se depărtă de inelul prezidiului, Tonia şi cu mine ne îndreptarăm repede spre el.

Partea oficială a programului se terminase. „Roiul” se puse în mişcare. În acompaniamentul orchestrei, asistenţa intona „Imnul stelelor”. Începea carnavalul florilor.

Croindu-ne anevoie drum prin mulţime, ne apropiarăm, în sfîrşit, de Palei. Văzînd-o pe Tonia, Palei se revărsă în adevărate efuziuni de bucurie.

— Nina! Tovarăşul Artemiev! Bine v-am găsit, tovarăşi!

— Să găsim un colţişor mai liniştit. Avem atîtea de vorbit, spuse Tonia, prinzînd din zbor un buchet de violete.

— Şi eu am multe să-ţi spun, răspunse Palei.

Căutarăm o oază de linişte în fundul sălii, dar n-o găsirăm. Atunci Tonia ne propuse să mergem în bibliotecă.

Palei-Evgheniev părea foarte bine dispus, invitîndu-ne să ne „aşezăm” în fotolii, cu toate că acestea nu aveau decît un rol fictiv, prinse cu abilitate un scaun care plana în aer şi, fixîndu-l cu picioarele, se aşeză. I-am urmat exemplul, dar cu mai puţină îndemînare. Tonia se pomeni culcată pe o rînă, iar eu cu capul în jos. Mă încăpăţînam totuşi să rămîn în această poziţie ca să nu mă fac de rîs printr-o mişcare stîngace. Observînd privirea amuzată a lui Palei, îngăimai:

— Ştiţi, aşa e mai original...

Un timp tăcurăm toţi trei. Exuberanţa pe care o afişase Palei nu-i putea ascunde tulburarea. Tonia era şi ea emoţionată. Între ei doi mă simţeam de prisos şi, deşi muream să ştiu ce-or să-şi spună, aş fi preferat să şterg putina. Iar cînd Palei, arătîndu-mă cu un gest din cap, o întrebă pe Tonia: „Ăsta ţi-e logodnicul?” am avut senzaţia că mă prăbuşesc în gol. Din fericire, pe Stea n-ai cum să cazi chiar dacă-ţi vine să leşini. Ce va răspunde Tonia? N-o slăbeam din ochi.

— Da, răspunse ea, fără nici o ezitare.

Răsuflai uşurat. Mă simţeam mai sigur în fotoliul meu „aerian”.

— Deci nu m-am înşelat, murmură Palei.

Mi se păru că-i surprind în glas o undă de mîhnire.

Nu mă înşelasem, deci, nici eu, presupunînd că nu era vorba de interes ştiinţific.

— Află, Nina, că mă simt foarte vinovat faţă de tine, adăugă Palei după o scurtă tăcere.

Palei mă cercetă o clipă iscoditor, apoi reluă:

— Sîntem între tovarăşi, aşa că putem vorbi deschis. Te-am iubit, Nina... Ai ştiut-o?

Tonia coborî privirea.

— Nu.

— Te cred. M-am străduit cît am putut de bine să-mi ascund sentimentul. Dar tu ce simţeai pentru mine?

— Ceea ce simţi pentru un bun prieten, pentru un bun tovarăş de muncă.

— Am bănuit şi asta. Te pasiona munca noastră. Am suferit cumplit! Îţi aminteşti cu cîtă bucurie am primit să plec în Extremul Orient? Credeam că depărtarea...

— Nici nu-ţi închipui cît de necăjită am fost că lucrarea noastră s-a întrerupt tocmai în punctul cel mai interesant. Toate însemnările, toate formulele au rămas la tine. Şi fără ele mi-a fost cu neputinţă să continui...

— Aşadar ai răscolit Pămîntul şi cerul numai de dragul unor formule?

— Da, mărturisi Tonia.

Spre surprinderea mea, Palei izbucni într-un rîs din toată inima.

— Vezi, Nina? Pînă la urmă totul e spre bine. Mi-ai reproşat – şi asta nu o dată – că mă înflăcărez prea uşor. Recunosc că e un cusur, dar, crede-mă, e şi o calitate... Fără ea n-aş fi avut azi la activul meu cele „douăsprezece isprăvi ale lui Hercule”, despre care a vorbit adineauri Parhomenko. Fie vorba între noi, toţi participanţii expediţiei noastre sînt propuşi pentru decorare. Precum vezi, se găsesc şi unii care apreciază firile înflăcărate... Dar să revenim la subiect. După cum vă spuneam, am plecat în Extremul Orient şi acolo... m-am îndrăgostit de Sonia, ne-am căsătorit şi avem o fetiţă – s-o mănînci, nu alta. Soţia şi copilul mi-au rămas pe Pămînt, dar în curînd vor veni şi ele aici.

La aceste cuvinte mi-a venit inima la loc.

— Dar de ce Evgheniev? Evghenii Evgheniev – să ştii că nu prea sună grozav, remarcă Tonia.

— Asta e o simplă coincidenţă. Evghenieva e numele de fată al Soniei. Trebuie să ştiţi că nevasta mea are o grămadă de idei năstruşnice. Cînd ne îndreptam spre starea civilă i-a venit una din aceste idei: „În definitiv, de ce să nu iei tu numele meu?” Am consimţit imediat, sacrificîndu-l fără nici o părere de rău pe acest Palei, care ţi se părea înflăcărat. Auzi, ce neserios şi acest Palei, să abandoneze o lucrare la punctul cel mai interesant! Vai, vai, vai! Sper că Evgheniev va fi mai serios.

— Bine, dar de ce nu mi-ai trimis cel puţin însemnările?

— Dintr-o mie şi unul de motive. În primul rînd pentru că fericirea te face uneori să uiţi de tot şi de toate. În al doilea rînd, pentru că mă simţeam vinovat. Dacă vrei să ştii, după plecarea mea subită, am mai fost în două rînduri la Leningrad. Odată v-am văzut împreună. E drept că te-am auzit spunîndu-i „tovarăşe Artemiev”, dar mi-am dat imediat seama cum stau lucrurile. Pe atunci mă şi încadrasem în complexul KEŢ şi noua mea muncă mă absorbise în întregime. „Problemele cereşti” deveniseră singura mea raţiune de a fi şi recunosc că pierdusem orice interes pentru lucrarea noastră. Ştiam însă că odată şi odată va trebui să-ţi restitui însemnările... Şi iată că întîmplător l-am întîlnit pe tovarăşul Artemiev. Şi, ca un făcut, eram într-o viteză! Cu o oră înainte de decolare mi se comunicase telegrafic să cumpărăm negreşit nişte aparate fizice noi. Colegul meu şi cu mine ne împărţiserăm între noi tîrguielile, urmînd să ne întîlnim pe bulevardul „25 Octombrie”, colţ cu „3 Iulie”. Iată de ce am plecat atît de repede că nici n-am apucat să-ţi comunic adresa. Ţi-am strigat doar atît: „Pamir, KEŢ”. În Pamir m-am luat din nou cu munca, pe urmă am zburat pe Steaua KEŢ, iar de acolo într-o călătorie cosmică... Asta e toată povestea! Recunosc că, la drept vorbind, n-am nici o scuză!

— Dar însemnările, formulele unde sînt?

— Am să-ţi spun, dar să nu dai cu mine de Pămînt că mă fac ţăndări, glumi Palei. Află că nu era nevoie să alergi după ele în cer. Caietele au rămas la Leningrad, la sora mea. Locuieşte la doi paşi de tine.

— Şi ţi-a fost atît de greu să mă anunţi? se revoltă Tonia.

— Capul plecat sabia nu-l taie, grăi Palei-Evgheniev, înclinîndu-se solemn în faţa Toniei.

Tonia îşi vîrî degetele în coama lui ca pana corbului şi-l părui în joacă. Mişcarea asta bruscă îi făcu să se răstoarne.

— Meriţi o bătaie, şi nu decoraţie, nesuferitule!

— Pentru o faptă bătaie, pentru alta decoraţie – admise Palei.

Tonia se întoarse deodată spre mine:

— Ei, ce zici, Deonea, ne întoarcem pe Pămînt?

„Ne întoarcem pe Pămînt! Deonea!” Cu cîteva luni în urmă aceste cuvinte m-ar fi umplut de fericire. Acum însă mă bucură numai cînd îmi acordă diminutivul „Deonea”. Cît despre întoarcerea pe Pămînt...

— Mai discutăm noi despre asta. Că nici aşa nu se poate să venim şi să plecăm după cum ne trăzneşte prin cap. Doar avem amîndoi lucrări în curs.

Tonia mă privi uimită.

— Cum? Acum tu eşti acela care nu vrei să te întorci pe Pămînt?

— Ba vreau, dar înţelege-mă, sînt în pragul unei descoperiri extraordinare în domeniul biologiei şi numai aici o pot face. Munca înainte de toate!

Tonia făcu nişte ochi de parcă m-ar fi văzut pentru întîia oară.

— Am impresia că te-ai încins binişor pe Steaua KEŢ, mă zeflemisi ea.

De fapt însă mi se părea că-i mulţumită. Continuă:

— Această tenacitate n-o aveai înainte. Află însă că aşa îmi placi mai mult. Faci ce crezi. Eu una însă nu mai pot rămîne. Planul de lucrări l-am îndeplinit, ba aş spune chiar că l-am depăşit, şi n-am de gînd să încep altele. Ţin neapărat să mă întorc pe Pămînt, ca să termin lucrarea pe care am întrerupt-o din vina lui Palei.

— Nina are dreptate, o sprijini bărbosul. De altfel mi se pare că şi ea s-a transformat între timp în Tonia, aşa cum eu sînt astăzi Evgheniev. Da, totul se schimbă! Trebuie neapărat să termine lucrarea! N-a mai rămas mult. O problemă ca asta nu poate fi abandonată aşa, la jumătatea drumului...

— Dar cine oare a abandonat-o, tu sau eu? sări Tonia. Apoi, împăciuitoare: Ei, lasă, treacă de la mine, să ştergem întîmplarea cu buretele. Hai să petrecem, băieţi! E ultima mea noapte pe Stea!

XXI. ÎN SFÎRŞIT, SÎNT ŞI EU TARE

A doua zi mă aflam în laborator şi lucram cu Zorina. Acum eram îmbrăcaţi în costume speciale, izolatoare, care ne protejau de razele cosmice. Deasupra noastră aveam un acoperămînt de protecţie. Numai animalele de experienţă erau supuse în continuare torentului de raze cosmice.

Zorina mi-a comunicat că Faleev se îndreaptă spre vindecare. Treptat trupul şi chipul îi reveneau la normal. Se ameliorase şi starea lui psihică. Kramer însă mai era într-o stare destul de gravă. Cu toate acestea, Meller nu-şi pierduse speranţa.

Deodată uşa se deschise şi apăru Tonia.

— Plec, Deonea. Am venit să-mi iau rămas bun.

Discretă, Zorina se îndepărtă spre fundul laboratorului. Tonia se uită îndelung după ca şi îmi spuse aproape în şoaptă:

— Îmi pare rău că nu vii cu mine.

— Nu-i nimic, o să fie o despărţire scurtă.

În momentul acela ne pomenirăm cu Gipsy.

— Ţii minte, Tonia, ce ţi-am povestit despre efectul razelor cosmice? Uite, ai în faţă o ilustrare vie...

— Vai, ce monstru! exclamă Tonia.

„Monstrul” rînji prietenos, dînd din coadă.

— Mi-e să nu te întorci şi tu pe Pămînt la fel de drăgălaş! spuse Tonia.

— N-ai nici o grijă. Hainele şi „umbrelele” îmi protejează perfect trupul, creierul şi... dragostea pe care ţi-o port!

Tonia mă privi cu oarecare îndoială.

— Vezi, ai grijă!

După un rămas bun plin de duioşie, Tonia îşi luă zborul spre Pămînt.

— Şi acum, Gipsy, iată-ne burlaci!

Gipsy mă linse pe mînă.

XXII. PĂMÎNT ŞI STELE

E primăvară. Ferestrele sînt larg deschise. Boarea înserării aduce cu ea mireasma mestecenilor tineri. Am pus punct la sfîrşitul unei fraze şi mi-am întors ochii spre fereastră. Rubiconda Lună pare înfiptă în săgeata Amiralităţii. Din difuzor mă învăluie lin o melodie cîntată la vioară. Totul e aidoma ca atunci, cu ani şi ani în urmă... Cu deosebirea că acum Luna nu mai este pentru mine doar un îndepărtat şi inaccesibil satelit al Pămîntului. Pe suprafaţa acestui astru urmele paşilor mei vor rămîne veşnic proaspete, de parcă abia adineauri le-aş fi întipărit în scrumul şi în pulberea cosmică.

Cîteodată am impresia că totul n-a fost decît un vis...

Alături de cabinetul meu se află cabinetul Toniei, care e şi ea acum „tovarăşa profesor”.

Îl aud pe băieţaşul nostru cîntînd în sufragerie. Merge de-acum la şcoală!

Pe covor, lîngă fotoliul meu, doarme încolăcit Gipsy, un pudel negru pe care l-am botezat aşa în amintirea celuilalt Gipsy de care am fost nevoit să mă despart pe Steaua KEŢ. Despărţirea ne duruse pe amîndoi.

Mă văd uneori sau sînt în corespondentă cu prietenii mei de atunci. Toţi sînt bine sănătoşi. Zorina s-a măritat cu directorul Stelei, Parhomenko. Kramer, care între timp se vindecase, a primit vestea ca un om normal: nu s-ar putea spune că i-a făcut prea mare plăcere, dar nici în tragic n-a luat-o. Palei-Evgheniev, în calitate de inginer proiectant-şef şi inspector „de teren”, poposeşte şi azi pe rachetele aflate în misiune. Tiurin pregăteşte o expediţie care va depăşi hotarele sistemului solar. Omul ăsta nu vrea să îmbătrînească şi pace!

Acum o lună am terminat un studiu amplu cu titlul: „Experienţele biologice de pe Steaua KEŢ” întemeiat pe lucrările lui Slîkov, Kramer şi ale subsemnatului. Cartea se pare că e extrem de interesantă. Acum se află la tipar. Apoi am simţit nevoia să retrăiesc într-un fel peripeţiile legate de căsătoria noastră, recunosc, cam extravagantă. Aşa s-a născut cartea pe care dumneata, cititorule, o ai acum sub priviri.

...Băiatul meu cîntă „Marşul Stelei KEŢ”. Cunoaşte pînă în cel din urmă amănunt călătoria mea, dar mereu mă roagă să i-o mai povestesc! Cînd o să se facă mare, nici nu concepe să nu zboare spre stele. Este visul lui cel mai scump. Şi va zbura. Sînt sigur!

SFÎRŞIT

CUPRINS

